

ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของ โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

มณฑิรา คีร์คีมี

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ธันวาคม 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ มณฑิรา ศิริศรีมี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชร. สุนทรายุทธ)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชร. สุนทรายุทธ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิชัย โกศัลยะวัฒน์)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ 12 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วยเหลือแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.สุวิชัย โกศลยะวัฒน์ กรรมการสอบงานนิพนธ์ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัว เพื่อนครูที่เป็นกำลังใจสำคัญในการผลักดันให้การทำงานนิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี

มณฑิรา ตีร์ศมี

57990234: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ปัญหา/ ข้อเสนอแนะ/ การบริหาร/ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง/ โรงเรียน

ลอยสายอนุสรณ์/ กรุงเทพมหานคร

มณฑิรา ศิริศรี: ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร (PROBLEMS AND SUGGESTION OF MANAGEMENT ACCORDING TO SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY IN LOYSAIANUSORN SCHOOL, BANGKOK METROPOLITAN) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: ธร สุนทรายุทธ, Ph.D. 107 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร โดยใช้หลักบริหารงานสถานศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการจัดคนเข้าทำงาน ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการควบคุม ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ครูโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของ Likert จำนวน 40 ข้อ โดยใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาการบริหารงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านการศึกษา ปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ ด้านการจัดคนเข้าทำงาน ด้านการควบคุม ด้านการจัดองค์การ ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการวางแผน ข้อเสนอแนะในการพัฒนา คือ ข้อเสนอแนะในการจัดคนเข้าทำงานหรือการจัดบุคลากร คือ ครูควรมีความรู้และความเข้าใจอย่างถูกต้องในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครูจะต้องศึกษาหลักปรัชญา แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และน้อมนำมาปฏิบัติในการดำรงชีวิตประจำวัน จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่าง และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ

57990234: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: PROMBLEMS/ SUGGESTION/ SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY/ LOYSAIANUSORN SCHOOL/ BANGKOK METROPOLITAN
MONTHIRA DEERUSSAMEE: PROBLEMS AND SUGGESTION OF MANAGEMENT ACCORDING TO SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY IN LOYSAIANUSORN SCHOOL, BANGKOK METROPOLITAN. ADVISOR: DHORN SUNTRAYUTH, Ph.D., 107 P. 2017.

The purposes of this research were to study the problems and provide suggestion about school management based on the concept of sufficiency economy philosophy in Loysaianusorn school, Bangkok Metropolitan. The survey focused on management of the school in 5 aspects which were planning, organizing, staffing, directing, and controlling. The population consisted of 40 teachers working at Loysaianusorn School, Bangkok Metropolitan. The research instrument employed for the data collection was a set of 5-point-rating-scale questionnaire. The statistics in the study were Mean (μ) and Standard Deviation (σ).

The results of the study revealed that the problems of school administration based on the concept of Sufficiency Economy Philosophy of Loysai Anusorn School, Bangkok was at a moderate level, and the problems of school administration based on the concept of sufficiency economy concept, Loysaianusorn School, Bangkok which were sorted by descending as follows, organizing people into work, controlling, organization, directing, and planning. Suggestions for development included: Teachers should have knowledge and understand the concept of the Sufficiency Economy correctly. Teachers must study philosophy. The concept of sufficiency economy and the guiding principles of daily living in the area of self-actualization and self-improvement shoned be examples to precties.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดงานวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
สภาพการจัดการศึกษาของ โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร.....	8
หลักการ แนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	13
หลักการบริหาร โรงเรียน.....	38
วิธีการวิจัยแบบผสม.....	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
การสร้างเครื่องมือและการคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
สรุปผลการวิจัย.....	76
อภิปรายผล.....	81
ข้อเสนอแนะ.....	85
บรรณานุกรม.....	86
ภาคผนวก.....	91
ภาคผนวก ก.....	92
ภาคผนวก ข.....	94
ภาคผนวก ค.....	98
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	107

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนค่าร้อยละของครู โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถาม แยกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงานของครู..... 62
2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของปัญหาการบริหารงานสถานศึกษา ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน..... 63
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของปัญหาการบริหารงานสถานศึกษา ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ด้านการวางแผน โดยรวมและรายข้อ..... 64
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของปัญหาการบริหารงานสถานศึกษา ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดองค์กร โดยรวมและรายข้อ..... 65
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของปัญหาการบริหารงานสถานศึกษา ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดคนเข้าทำงาน โดยรวมและรายข้อ..... 66
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของปัญหาการบริหารงานสถานศึกษา ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ด้านการอำนวยการ โดยรวมและรายข้อ..... 68
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของปัญหาการบริหารงานสถานศึกษา ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ด้านการควบคุม โดยรวมและรายข้อ..... 69
8	ผลการตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หาค่า IOC เรื่อง ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร..... 105

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 6
2	แผนภูมิโครงสร้างการบริหารงาน โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์..... 13
3	สรุปปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทางสายกลาง..... 19
4	การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการศึกษา..... 22
5	หลักการพอประมาณตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง..... 24
6	หลักการมีเหตุผลตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง..... 25
7	หลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดี..... 26
8	หลักการมีความรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง..... 27
9	หลักการมีคุณธรรมที่ดีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง..... 28

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้แนะการดำรงอยู่และปฏิบัติของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวหน้าทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนการดำเนินงานทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียร มีสติ และความรอบคอบ เพื่อให้มีความสมดุลพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (นิสากร จันทรแก้ว, 2549, หน้า 3-4) ปัจจุบันหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการกล่าวถึง เป็นที่ยอมรับและมีบทบาทมากขึ้นในประเทศไทย เริ่มจากการที่รัฐบาลได้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการบริหารประเทศซึ่งส่งผลให้แต่ละกระทรวงต่างมีการน้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารต่าง ๆ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10

การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่ได้กำหนดแนวทางนโยบายให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สนับสนุนให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ สร้างเสริม และปลูกฝังความรู้จิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549, หน้า 23) แนวนโยบายดังกล่าวได้รับการตอบสนองไปในทิศทางที่ให้มีการปรับกระบวนการพัฒนาประเทศในระยะเวลา 10-15 ปีข้างหน้า โดยอัญเชิญปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอันเป็นการที่จะพัฒนาทั้งคน สังคม

วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ไปพร้อม ๆ กัน โดยใช้หลักของความรู้ คุณธรรม เป็นตัวยึดโยง กระบวนการในการพัฒนาที่อยู่บนหลักการมีภูมิคุ้มกันที่แข็งแรง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549, หน้า ค) เนื่องจากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดและแนวทางการปฏิบัติสำหรับคนทุกคน ทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐให้ดำเนินไปในทางสายกลาง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มั่นคง ยั่งยืน ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ และนำความอยู่เย็นเป็นสุข ความสามัคคี ประองดองให้เกิดในสังคมไทยอย่างแท้จริง

การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559 ได้ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) รวมทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559 ที่มุ่งหวังจะพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกกลุ่มวัย ให้มีความพร้อมทางด้านกาย ใจ สติปัญญา มีจิตสำนึก วัฒนธรรมที่ดีงาม และรู้คุณค่าของความเป็นไทย มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และเป็นพลังงานทางสังคมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เชื่อมโยงกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการมาเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ มุ่งให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข มีภูมิคุ้มกัน รู้เท่าทันในเวลาโลก กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559 ขึ้น โดยคำนึงถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และบริบทสภาพแวดล้อมทุกด้านที่มีผลกระทบต่อการศึกษา ประกอบกับ ทิศทางการพัฒนาประเทศและทิศทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศ รวมทั้งการให้ความสำคัญของบุคคล หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ระดมความคิดเห็นจากภาครัฐ เอกชน ชุมชนและประชาชนที่สนใจ เพื่อให้แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559 มีความสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่และท้องถิ่นที่จะส่งผลให้การดำเนินงาน ตามแผนพัฒนาการศึกษาในระดับหน่วยงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สูงสุด รวมทั้งเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการได้อย่างชัดเจน ซึ่งเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การปลูกฝังให้เด็กรู้จักการใช้ชีวิตพอเพียง เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตสาธารณะในการดูแลสิ่งแวดล้อม รู้จักดำรงรักษาประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยมความเป็นไทย ซึ่งในการดำเนินงานให้บรรลุผลได้ กระทรวงศึกษาธิการต้องสามารถดำเนินการพัฒนานักเรียนได้ครอบคลุมทั่วประเทศ และ

กระทรวงที่ดูแลประชาชนทั่วประเทศ คือ กระทรวงมหาดไทย ซึ่งรับผิดชอบในส่วนของ การปกครองท้องถิ่น (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 11-12)

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้มี คุณภาพของประเทศได้ตระหนักเห็นคุณค่า จึงมีนโยบายที่จะสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามรอย พระยุคลบาท เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสามารถพึ่งพา ตนเองได้ในการดำรงชีวิต โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ที่ดี และมีคุณธรรมกำกับความรู้เป็นกรอบในการดำรงชีวิต และเป็นพลเมืองที่ดีของประชาชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 2) โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในทุกสังกัด โดยเฉพาะการนำแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาอย่างจริงจังในทุกระดับทั้งใน ส่วนของครู และผู้เรียน เพื่อให้เกิดความตระหนัก มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติ สามารถ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างสมดุลและยั่งยืน รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญใน การแก้ปัญหาดังกล่าวให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในสังคมไทยอย่างเป็นระบบ ด้วยการกำหนด นโยบายด้านการศึกษา โดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยง ความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนาให้มีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ และค่านิยม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างเกิดประโยชน์ มีความสุข และยั่งยืน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาค การศึกษานั้น จะต้องมุ่งพัฒนาที่ตัวครูก่อนเป็นอันดับแรก เพราะครูถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญ ในการถ่ายทอดความรู้ และปลูกฝังสิ่งต่าง ๆ ให้แก่เด็ก ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ เมื่อครูเข้าใจ ครูจะได้เป็นแบบอย่าง ที่ดีแก่เด็กได้ สอนเด็กให้รู้จักพอโดยอยู่อย่างพอเพียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีสติสัมปชัญญะ รู้ตัวขณะที่ทำ ขณะพูด ขณะคิด ในการเลือกรับข้อมูลต่าง ๆ ที่เข้ามา รู้จักเลือกรับ และรู้จักต่อ ยอดองค์ความรู้ที่มีอยู่ หมั่นศึกษา เพิ่มพูนความรู้อย่างเป็นขั้นตอน ไม่ก้าวกระโดดในการเลือกรับข้อมูล นั้น ต้องรู้จักพิจารณาอย่างเป็นระบบ รู้จักแก้ไขปัญหาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ประเมินความรู้และ สถานการณ์ตลอดเวลา จะได้รู้จักเตรียมพร้อมที่จะรับภาพ และผลจากการเปลี่ยนแปลงในมิติ ต่าง ๆ ได้อย่างรอบคอบและระมัดระวัง การส่งเสริมให้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ในสถานศึกษาต่าง ๆ นั้น อาจจะใช้วิธีเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาตามหลักการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่สำคัญที่สุดครูต้องเข้าใจเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงก่อน โดยเข้าใจว่าแนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น เป็นแนวคิดที่สามารถเริ่มต้นและปลูกฝังได้ผ่านการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน ครูกำหนดหมายการสอนว่าครูจะสอนเด็ก แนะนำเด็กให้รู้จักพัฒนาตนเองได้อย่างไร

เพื่อให้เด็กรู้จักการเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยที่มีต่อสิ่งแวดล้อมภายในด้านต่าง ๆ กล่าวคือ การจัดโครงการ หรือกิจกรรมตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถทำได้ ทั้งการเรียนรู้ในห้องเรียน และการเรียนรู้นอกห้องเรียนผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจ ที่ถูกต้องและชัดเจน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสามารถมีเนื้อหา หลักสูตรการเรียนการสอนของแต่ละโรงเรียน แต่ต้องปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้ เข้าใจแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ (พระมหาเกียรติศักดิ์ เทศบุตร, 2553, หน้า 2-3)

โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ เป็นสถานศึกษาหนึ่งที่น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียน โดยสอดแทรกแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อสอนเด็กให้รู้จักใช้ชีวิต โดยใช้ความรู้คู่คุณธรรมเป็นปัจจัยในการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทางโรงเรียนได้ส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรใน โรงเรียนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษาคตามแผนพัฒนาของโรงเรียน

จากการศึกษาปัญหาการบริหารงานตามแนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ พบว่า ในส่วนของการบริหารนั้นยังไม่ครอบคลุม การดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ไม่เห็นคุณค่าของวัสดุเหลือใช้ ซึ่งบางอย่างสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ คณะครู บุคลากรไม่เข้าใจในเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ได้ศึกษาและขาดความเข้าใจ และมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารและบุคลากรที่รับผิดชอบงานอยู่บ่อย ๆ จึงทำให้การบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สวนทางกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นในฐานะที่ผู้วิจัยจึงศึกษาปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาของโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ว่าเป็นอย่างไร เพื่อให้ได้ข้อมูลไปสู่แนวทางในการพัฒนาและข้อเสนอแนะเพื่อนำผลที่ได้มาเป็นเป็นพื้นฐานการบริหารให้สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาและข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร
2. ได้ข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ สำนักงานเขตลาดพร้าว ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบแนวคิดงานวิจัย

1. การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ครั้งนี้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตน ปฏิบัติงานได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ คือ ความพอประมาณ (Moderation) ความมีเหตุผล (Reasonableness) การมีภูมิคุ้มกันที่ดี (Self-immunity) และ 2 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2549) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นแนวคิดที่เหมาะสมกับพื้นฐานของสังคมไทย เพื่อการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม ในการบริหารงานสถานศึกษาให้ความสำคัญกับคำว่าเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบไปด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และภูมิคุ้มกันที่ดี ภายใต้เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม จึงจำเป็นที่จะต้องในการนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารงานในสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงได้นำมาประยุกต์กับหลักการบริหารงานของ มอริเซ่ (Morrissey, 1970, pp. 6-9 อ้างถึงใน วนิตา จันทรศรี, 2539, หน้า 34) ที่ได้กำหนดหลักการบริหารไว้ 5 ขั้นตอน คือ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากร การอำนวยการ และการควบคุม จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร มีมาน้อยเพียงใด โดยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

2. ปัญหาการบริหารงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง อุปสรรคในการบริหารงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบไปหลักการบริหาร 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน (Planning) หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาโดย มีการกำหนดนโยบายน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ มีการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่แผนปฏิบัติการประจำปี มีแผนงาน โครงการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการบริหารอาคารสถานที่ และจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการประสานชุมชนเข้าร่วมในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน

2.2 ด้านการจัดองค์กร (Organization) หมายถึง โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นสาระเพิ่มเติม มีการแบ่งกลุ่มงานชัดเจน จัดทำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน มีสื่อการเรียนรู้ อย่างพอเพียงที่เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 ด้านการจัดบุคลากร (Staffing) หมายถึง การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การติดตามและขยายผลการดำเนินการพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิต และปฏิบัติการกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มอบหมายงานผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้

2.4 ด้านการอำนวยการ (Directing) หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารงานได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียงที่มีคุณลักษณะพอเพียง สร้างแรงจูงใจในการทำงาน ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชา มีความกระตือรือร้น มีความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นหัวหน้างาน ที่มีประสิทธิภาพ

2.5 ด้านการควบคุม (Controlling) หมายถึง ผู้บริหารกำกับติดตามสถานศึกษาให้ มีคุณลักษณะของความพอเพียง สามารถให้คำแนะนำได้ บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการใช้สื่อ เผยแพร่สื่อ แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน วางแผนประเมินพัฒนาการของผู้เรียน วัดและประเมินผลตามสภาพจริง ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย

3. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ครุที่มีความรู้ความสามารถมีความเข้าใจในการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 คน ประกอบไปด้วย ครูชำนาญการพิเศษ 1 คน ครูชำนาญการ 2 คน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด หลักการ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบการศึกษา ดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนลอยสาอนุสรณ์ สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร
2. หลักการ แนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. หลักการบริหารโรงเรียน
4. วิธีการวิจัยแบบผสม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนลอยสาอนุสรณ์ สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

โรงเรียนลอยสาอนุสรณ์ก่อตั้งเมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 โดยได้รับบริจาคที่ดินจากนายประสงค์ อันสุวรรณ และญาติ จำนวน 4 ไร่ 2 งาน 82 ตารางวา เพื่อเป็นอนุสรณ์ให้แก่คุณตาลอย คุณยายสา อันสุวรรณ ซึ่งเป็นบิดามารดา และได้บริจาคที่ดินทางเข้าโรงเรียนกว้าง 10 เมตร ยาว 350 เมตร จากนายจักรกรด วงษ์เพ็ง มูลค่า 100,000 บาท เปิดโรงเรียนเรียนครั้งแรกเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2515 โดยย้ายนักเรียน ป.5, 6, 7 จากโรงเรียนวัดนวลจันทร์ จำนวน 77 คน มีครู 4 คน โดยมีนายสุขะ ใจไว เป็นหัวหน้า โดยอยู่ภายใต้การบริหารของครูใหญ่โรงเรียนวัดนวลจันทร์ วันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2518 ได้แยกโรงเรียนออกมาเป็นเอกเทศโดยมีนายบุญเรือน พิงโพธิ์ เป็นครูใหญ่คนแรก ปัจจุบันโรงเรียนก่อตั้งมาเป็นเวลา 32 ปี มีนักเรียนในปีการศึกษา 2560 มีจำนวนทั้งสิ้น 749 คน ข้าราชการ และบุคลากร ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการ โรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการ 2 คน ครู จำนวน 36 คน ชุรกร 1 คน พี่เลี้ยง 4 คน ภารโรง 4 คน แม่ครัว 4 คน รวมบุคลากรทั้งสิ้น 52 คน เปิดสอนระดับชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนต้น มีนักเรียนเรียนร่วม 20 คน ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง (โรงเรียนลอยสาอนุสรณ์, 2559)

สภาพทั่วไป

1. สภาพชุมชน

โรงเรียนลอยสาอนุสรณ์ ตั้งอยู่ในเขตลาดพร้าวติดต่อกับเขตบางเขน และเขตบึงกุ่มรอบบริเวณ โรงเรียน ประกอบด้วย ชุมชนดั้งเดิมที่อยู่มานานและที่ย้ายมาอยู่ใหม่ตามบ้านเช่าหรือ

หมู่บ้าน สถานที่อยู่อาศัยของประชาชนยังไม่แออัดเท่าใดนัก และยังมีพื้นที่สีเขียวปรากฏอยู่มาก ประชาชนที่เป็นผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจนถึงปานกลาง และยังมีผู้ประกอบเกษตรกรรม บางส่วน การคมนาคมสะดวก เพราะอยู่ติดกับถนนรามอินทรา และถนนประดิษฐ์มนูธรรม มีรถประจำทางผ่านหลายสาย เช่น สาย 156, 178 และมีรถสองแถวเล็กแล่นผ่าน โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานฯ คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง บริษัทห้างร้าน และประชาชนในบริเวณใกล้เคียงเป็นอย่างดี

2. แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน

เนื่องจากโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ตั้งอยู่ในพื้นที่ระหว่างเขตลาดพร้าว บางเขนและบึงกุ่ม จึงมีแหล่งเรียนรู้ทางศิลปะและวัฒนธรรมที่หลากหลาย เช่น วัดนวนจันทร์ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิต วัดลาดพร้าว ตำหนักพระแม่กวนอิม เสถียรธรรมสถาน สวนเกษตร ฯลฯ ซึ่งโรงเรียนสามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

3. แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ ได้พยายามจัดดำเนินการและพัฒนาพื้นที่และส่วนต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ให้มากที่สุด โดยได้รับความร่วมมือและสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากคณะกรรมการสถานศึกษาและเครือข่ายผู้ปกครองตลอดจนหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่

- 3.1 สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สอนองแนวพระราชดำริสมเด็จพระเทพฯ
- 3.2 แปลงสาธิตการเกษตรปลอดสารพิษ
- 3.3 ศูนย์ผลิตภัณฑ์ชีวภาพกลุ่มบ้านลอยสายฯ
- 3.4 สหกรณ์ร้านค้า
- 3.5 ห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติ
- 3.6 หอพระแฉ่ม-เสริม น้อยศิริ
- 3.7 ห้องเรียนธรรมชาติ
- 3.8 สวนสมุนไพร
- 3.9 เรือนเพาะชำ
- 3.10 โรงผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ
- 3.11 บ่อบำบัดน้ำเสียชีวภาพ

4. จุดเน้นในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน

โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ ได้น้อมนำพระราชดำรัสในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เกี่ยวกับสหกรณ์มาใช้ในการบริหารงาน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้น

ผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนแบบครบวงจร เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือพึ่งพากันตามหลักประชาธิปไตย โดยการเรียนรู้บนพื้นฐานการปฏิบัติงานจริง ผ่านกระบวนการสหกรณ์นักเรียน ในกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิเช่น ภูมิปัญญาทางบัญชี เป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียน ตามโครงการพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอโดยปลูกฝังองค์ความรู้ด้านบัญชีแก่นักเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ให้เด็กนักเรียนมีการทำบัญชีรับ-จ่ายเงิน รู้จักคิดคำนวณและวางแผนการจ่ายเงินของตนเอง เพื่อสร้างวินัยทางการเงิน นำไปสู่การออม และเชื่อมโยงการวางแผนการดำเนินชีวิตของนักเรียนในอนาคต รวมทั้งได้ร่วมกับสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ขยายผลความรู้ด้านบัญชีสู่ผู้ประกอบการนักเรียน ให้มีการทำบัญชีต้นทุนอาชีพ เพื่อเป็นเครื่องมือในการวางแผนการใช้จ่ายเงิน และการประกอบอาชีพ นำไปสู่การดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งจัดกิจกรรมโดยนำนักเรียนและผู้ปกครองเรียนรู้การบันทึกบัญชี และการทำบัญชีร่วมกัน ทำให้เด็กนักเรียนและผู้ปกครองเกิดความผูกพันกันมากขึ้น

การพัฒนากิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียนลอยสาขอนุสรณ์ ได้บูรณาการองค์ความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ สุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการ วิธีการ และกระบวนการจัดกิจกรรมสหกรณ์ด้านต่าง ๆ ในรูปแบบฐานการเรียนรู้ หรือกิจกรรมค่ายสหกรณ์แก่นักเรียน เพื่อสร้างความตระหนักและแรงจูงใจในการกระตุ้นให้นักเรียน เห็นความสำคัญและเข้าร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งนำความรู้ไปถ่ายทอดยังผู้ประกอบการ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และให้ความร่วมมือในการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน สหกรณ์นักเรียนในโรงเรียนลอยสาขอนุสรณ์มีการดำเนินงานโดยสมาชิกสหกรณ์นักเรียนที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อทำหน้าที่ในการบริหารงานสหกรณ์นักเรียน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบตามแนวทาง และวิธีการในการดำเนินงานสหกรณ์ ภายใต้การกำกับดูแลของผู้บริหาร และคณะครูที่ปรึกษา กิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียนลอยสาขอนุสรณ์ ประกอบด้วย กิจกรรมร้านค้า กิจกรรมออมทรัพย์ กิจกรรมส่งเสริมการผลิต และกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาและสวัสดิการ โดยการดำเนินงานของกิจกรรมแต่ละกิจกรรมมีการเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชนในพื้นที่ อาทิ ร่วมเป็นวิทยากร ให้ความรู้ในกิจกรรมส่งเสริมการผลิต เช่น การผลิตน้ำยาชีวภาพ การเพาะเห็ด และการเลี้ยงปลาถูก เป็นต้น ให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานต่าง ๆ เช่น ซื้อสินค้าและผลผลิตในร้านค้าของสหกรณ์นักเรียน ร่วมกิจกรรมตลาดนัดสหกรณ์ เป็นต้น

โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ได้น้อมนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ในการจัดการสถานศึกษา ในทุกองค์ประกอบ คือ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 มิติ กล่าวคือ 3 ห่วง ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความเป็นเหตุเป็นผล สู้ภูมิคุ้มกัน โดยมีเงื่อนไขของความรู้ และคุณธรรมเป็นกำกับเชื่อมโยงสู่ 4 มิติ คือ มิติทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่อสู่ความสมดุล พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของกระแส โลกาภิวัตน์ และการเปิดสู่ประชาคมอาเซียน โดยโรงเรียนตั้งเป็นเป้าหมาย ให้บรรลุผลดังกล่าว

5. จุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ ได้น้อมนำพระราชดำริในสมเด็จพระรัตนราชสุตาสยามบรมราชกุมารี มาใช้ในการบริหารงาน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการกิจกรรมสหกรณ์ถือเป็นกิจกรรมหลักที่ปลูกฝังและส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือพึ่งพากันตามหลักประชาธิปไตย โดยการเรียนรู้บนพื้นฐานการปฏิบัติงานจริง ผ่านกระบวนการสหกรณ์นักเรียน โดยปลูกฝังองค์ความรู้ด้านบัญชีแก่นักเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระ การเรียนรู้เพื่อให้เด็กนักเรียนมีการทำบัญชีรับ-จ่ายเงิน รู้จักคิดคำนวณและวางแผนการจ่ายเงินของตนเอง เพื่อสร้างวินัยทางการเงิน นำไปสู่การออม ให้มีการทำบัญชีต้นทุนอาชีพ และวางแผนประกอบอาชีพ นำไปสู่การดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากจุดเด่นของโรงเรียน ผู้บริหาร คณะครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการเครือข่าย ผู้ปกครองจึงได้ร่วมกันกำหนดจุดเน้นที่ส่งผลสะท้อนเป็นอัตลักษณ์ของนักเรียนและเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ดังนี้

อัตลักษณ์ของนักเรียน

“ทำบัญชีเป็น เห็นเงินออม”

เอกลักษณ์ของสถานศึกษา

“โรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง”

ทั้งนี้ได้สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ในยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการเรียนรู้สู่การพัฒนาศักยภาพผู้เรียน โดยมีเป้าประสงค์ คือ

1. สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมการคิด กระบวนการทำงาน การแสวงหาความรู้ รักการอ่าน ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน
2. ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อสร้างองค์ความรู้ทั้งใน และนอกห้องเรียน
3. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระฯ เช่น ห้องสมุด สิ่งแวดล้อมทั้งในและนอกโรงเรียน ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่หลากหลาย

วิสัยทัศน์

โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ คู่คุณธรรม ส่งเสริมสิ่งแวดล้อม สืบสานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ประสานชุมชน ร่วมพัฒนา การศึกษาด้วยระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย พร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

พันธกิจ

1. พัฒนาด้านการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรมที่ทันสมัย
2. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรทั้งพัฒนาคนและพัฒนางานด้วยระบบคุณธรรม จริยธรรม
3. ระดมความร่วมมือจากภาครัฐ เอกชน และชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
4. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง คิดวิเคราะห์ได้
5. สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

6. ส่งเสริมด้านสุขภาพ และอนามัยครู นักเรียน และบุคลากร

ยุทธศาสตร์การพัฒนาศานศึกษาตามภารกิจของโรงเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการเรียนรู้ คู่การพัฒนาศักยภาพผู้เรียน

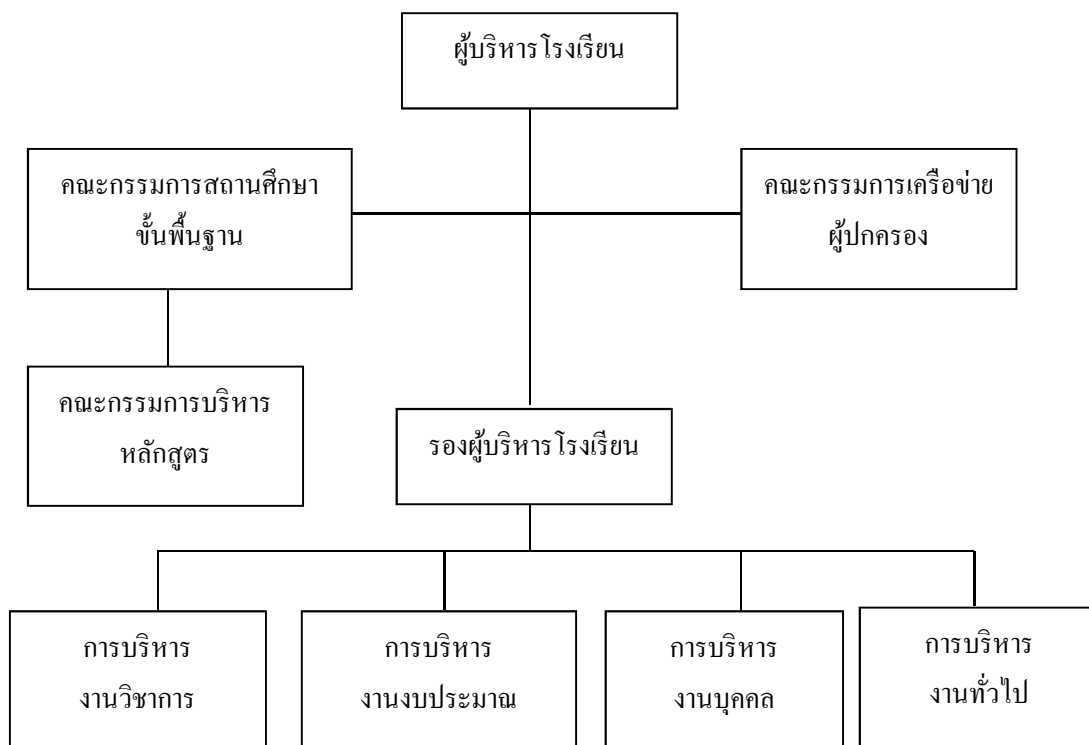
ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคู เพื่อปฏิรูปการจัดการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ให้กับผู้เรียน

ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างความสัมพันธ์ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา

โครงสร้างของการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ มีดังนี้

ภาพที่ 2 แผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ (โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์, 2551, หน้า 3)

หลักการ แนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงปรากฏอยู่ในการดำเนิน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมาช้านาน ในรูปของหลักการสร้างความ “พออยู่-พอกิน” อันเป็นรากฐานของระบบเศรษฐกิจ ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมาย ดังนี้

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

สมพร เทพสิทธา (2549, หน้า 46) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางในการดำรงอยู่และการปฏิบัติของประชาชนทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง

ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่ต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้อาศัยความรอบรู้รอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และในขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมยอมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทางวัตถุ สังคม และสิ่งแวดล้อมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

เกษม วัฒนชัย (2549, หน้า 54) ได้ให้ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่าเป็นแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีหลักการคือความพอเพียง คือ ความพอประมาณ คือ ความมีเหตุผล รวมถึงจำเป็นต้องมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2546) อธิบายถึงการพัฒนามตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำต่าง ๆ ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่มากไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่พอประมาณ ความมีเหตุผล หมายถึง การใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงรอบตัว ปัจจัยเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้นั้น จะต้องอาศัยความรู้ และคุณธรรม เป็นเงื่อนไขพื้นฐาน กล่าวคือ เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังในการดำเนินชีวิต และการประกอบการงาน ส่วนเงื่อนไขคุณธรรม คือ การยึดถือคุณธรรมต่าง ๆ อาทิ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร การมุ่งต่อประโยชน์ส่วนรวมและการแบ่งปัน ฯลฯ ตลอดเวลาที่ประยุกต์ใช้ปรัชญา

อภิรักษ์ พันธเสน (2549) ผู้อำนวยการสถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม ได้จัดแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็น ข้อเสนอในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามแนวทางของพุทธธรรมอย่างแท้จริง ทั้งนี้เนื่องจากในพระราชดำรัสหนึ่ง ได้ให้คำอธิบายถึงเศรษฐกิจพอเพียง ว่า คือ

ความพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภมาก และต้องไม่เบียดเบียนผู้อื่น ระบบเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นให้บุคคลสามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน และใช้จ่ายเงินให้ได้มาอย่างพอเพียงและประหยัด ตามกำลังของเงินของบุคคลนั้น โดยปราศจากการกู้หนี้ยืมสิน และถ้ามีเงินเหลือ ก็แบ่งเก็บออมไว้บางส่วน ช่วยเหลือผู้อื่นบางส่วน และอาจจะใช้จ่ายมาเพื่อปัจจัยเสริมอีกบางส่วน สาเหตุที่แนวทางการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง ได้ถูกกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในขณะนี้ เพราะสภาพการดำรงชีวิตของสังคมทุนนิยมในปัจจุบัน ได้ถูกปลุกฝัง สร้าง หรือกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายอย่างเกินตัว ในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับหรือเกินกว่าปัจจัยในการดำรงชีวิต เช่น การบริโภคเกินตัว ความบันเทิงหลากหลายรูปแบบ ความสวยความงาม การแต่งตัวตามแฟชั่น การพนันหรือเสี่ยงโชค เป็นต้น จนทำให้ไม่มีเงินเพียงพอเพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านั้น ส่งผลให้เกิดการกู้หนี้ยืมสิน เกิดเป็นวัฏจักรที่บุคคลหนึ่งไม่สามารถหลุดออกมาได้ ถ้าไม่เปลี่ยนแนวทางในการดำรงชีวิต

สุเมธ ตันติเวชกุล (2549, หน้า 7) เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนาได้กล่าวสรุปหลักเศรษฐกิจพอเพียงว่า การกระทำใด ๆ ให้มีความพอเพียง หมายถึง การทำพอประมาณด้วยเหตุและผล การพัฒนาต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอนต้องสร้างระบบคุ้มกันในตัว เพื่อสามารถเผชิญและอยู่รอดจากผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ต้องมีความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน ต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในประเทศให้สำนึกในคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม สร้างความสมดุลและความพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ

พิพัฒน์ ยอดพฤติการ (2550, หน้า 22) ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาวางแผนและการดำเนินงานทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องสร้างเสริมพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี นักธุรกิจทุกระดับให้มีความสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร ความมีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (พระราชดำรัสเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” พระราชทาน อนุญาตเผยแพร่ ณ วันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2442)

คัมภีร์ สูดแท้ และวิลัน จุมปาแฝด (2551, หน้า 125) เศรษฐกิจพอเพียงเป็นพระราชดำรัสที่ให้แนวทางการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของความพอประมาณ มีเหตุผลมีภูมิคุ้มกัน โดยให้ความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรมประกอบการตัดสินใจ สามารถที่จะนำไปประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทของบุคคลหรือองค์กร

สมศักดิ์ อมรสิริพงษ์ (2551, หน้า 56-57) ได้กล่าวถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงชีวิตและปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกระดับชนชั้น ตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน สังคมประเทศชาติ และประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกในเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นพลวัตรตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตปัญหาทางสังคม เพื่อความมั่นคงยั่งยืนของการพัฒนาแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการปฏิบัติทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน คำว่าพอเพียง จะต้องประกอบไปด้วยคุณลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิต การบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาเหตุปัจจัยเกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นอย่างรอบคอบ
3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวพอเพียง หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นอย่างรอบคอบ

ปรีชา พิบูลสรารุช (2551) ได้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดและปฏิบัติที่นำมาใช้พัฒนาคนให้มีคุณภาพ คือ สามารถดำเนินชีวิตไปอย่างเจริญก้าวหน้าพร้อมกับความสมดุล มีความสุขตามอัตภาพ และพร้อมที่จะร่วมรับผิดชอบภารกิจอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม คนที่พัฒนาตนเองจนสามารถดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงจะสามารถพิจารณาแยกแยะถูกผิด ควรไม่ควร ในการใช้ความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพไปในทางที่ถูกต้องกับหลักวิชา ความรอบรู้และความรอบคอบอย่างเหมาะสมกับแต่ละภูมิของสังคม และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม เพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงและการทบทวนข้อผิดพลาด การแก้ไขข้อบกพร่อง และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ถ้าคนรุ่นใหม่มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำหลักคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน จนเป็นนิสัยก็จะสร้างพื้นฐานที่เข้มแข็งในการพัฒนาประเทศชาติ

สรุปได้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง พื้นฐานในการดำรงชีวิตโดยอาศัยความพออยู่ พอกิน ไม่ประมาท รู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างฉลาด พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรมประกอบวางแผนการตัดสินใจ

องค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย คุณลักษณะ 3 ประการ ดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไปและต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล การตัดสินใจและเงื่อนไขการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

3.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรู้ที่เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

3.2 เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย การมีความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตไม่โลภไม่ตระหนี่ มีเหตุผลในการตัดสินใจด้วยความพอดี เกิดเป็นภูมิคุ้มกันตัวเอง กรอบแนวคิดของปรัชญาเป็นกริ่งซึ่งแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติตน ทั้งแนวการปฏิบัติและตัวอย่างการประยุกต์ โดยปรัชญาใช้ได้ทั้งระดับปัจเจกชน ครอบครัว ชุมชน และประเทศ ในที่นี้มองในแง่การบริหารเศรษฐกิจ เป็นการมองโลกในลักษณะที่เป็นพลวัต มีการเปลี่ยนแปลง มีความไม่แน่นอน และมีความเชื่อมโยงกับกระแสโลก มุ่งผลระยะสั้นและระยะยาวเพื่อความมั่นคงและยั่งยืนในมิติต่าง ๆ เป็นการเปลี่ยนแปลงกรอบแนวคิดในการพัฒนา สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ (ฉัตรพงศ์ ทองภักดี, 2550, หน้า 11-15) แนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนตามแนวทางที่ควรจะเป็น ใช้ได้กับประชาชนทุกระดับ ทุกหน้าที่เป็นการดำเนินตามทางสายกลาง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงมิใช่เป็นเรื่องเฉพาะเศรษฐกิจ เพราะเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนซึ่งมีหลายมิติ

นอกจากนี้ยังมีความเท่าทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก คือ กระแสโลกาภิวัตน์คือ ไม่ใช่ปิดประเทศ แต่ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ใช่การเปิดเสรีเต็มที่อย่างไม่มีมีการควบคุมดูแล ไม่ใช่อยู่อย่างโดดเดี่ยวหรืออยู่โดยพึ่งพิงภายนอกทั้งหมด ความหมายของความพอเพียง คือ

ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีระบบภูมิคุ้มกันที่ดีต่อผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง ความพอประมาณ (Moderation) มีสองนัย คือ ความพอดีไม่สุดโต่ง และการยืนได้บนขาของตนเอง (Self-reliant) เป็นการดำเนินชีวิตทางสายกลาง โดยมีการกระทำไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไปใน มิติด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการใช้จ่าย การออม ที่ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ตนเอง เป็นสิ่งที่สามารถ ทำอะไรได้เต็มศักยภาพไม่เบียดเบียนผู้อื่น เพื่อเป็นการยืนได้ด้วยลำแข้งของตนเอง ความมีเหตุผล (Reasonableness) หมายความว่า การตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีความพอประมาณใน มิติต่าง ๆ จะต้องมีการไตร่ตรองรู้คิดถึงระยะยาว ต้องมีเป้าหมาย และวิธีการที่เหมาะสม มีความรู้ใน การดำเนินการ มีการพิจารณาจากเหตุปัจจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้วยการมองระยะยาว ตลอดจน คำนึ่งถึงผลกระทบของการกระทำและความเสี่ยง จะทำให้มีความพอประมาณทั้งในปัจจุบันและ อนาคต การมีภูมิคุ้มกันที่ดีพอสมควร (Self-immunity) ในมิติต่าง ๆ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงใน สภาวะต่าง ๆ อย่างรวดเร็วขึ้น จึงต้องมีการเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจาก การเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ การกระทำที่เรียกว่าพอเพียงไม่คำนึงถึงเหตุการณ์และผลในปัจจุบัน จำเป็นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคต ภายใต้ข้อจำกัดทาง ข้อมูลที่มีอยู่ และสามารถสร้างภูมิคุ้มกันพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง ถึงจะมีเหตุการณ์ที่แย่มากที่สุด ก็จะมีรับมือได้ทั้งนี้หากมีความพอเพียง

เงื่อนไขการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือเงื่อนไขความรู้ ได้แก่ การมี ความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง และเงื่อนไขคุณธรรม ความรอบรู้ คือ มีความรู้เกี่ยวกับวิชาการ ต่าง ๆ อย่างรอบด้านในเรื่องต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นประโยชน์พื้นฐาน เพื่อนำไปปฏิบัติอย่างพอเพียง การมีความรอบรู้ย่อมทำให้การตัดสินใจที่ถูกต้อง ทั้งนี้รวมถึงความรอบคอบ ความระมัดระวัง คือ มีการวางแผนโดยสามารถที่จะนำความรู้และหลักวิชาต่าง ๆ มาพิจารณาเชื่อมโยงกับความมีสติ ตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ในการนำแผนปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนหลักวิชาการต่าง ๆ เหล่านั้นไปใช้ ในทางปฏิบัติการปรับใช้ให้เหมาะสมในส่วนของคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งครอบคลุมคนทั้งชาติ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ นักธุรกิจ มีสองด้าน คือ ด้านจิตใจ/ปัญญา และด้านการกระทำ ในด้านแรกเป็นการเน้นความรู้ที่เหมาะสม ส่วนด้านการกระทำหรือแนวทางการดำเนินชีวิต เน้นความอดทน ความเพียร สติปัญญาและความรอบคอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น หรือสังคม เพราะความโลภจะทำให้อะไรสุดโต่ง ไม่นึกถึงความเสี่ยง ไม่รู้จักพอ มีโอกาส ที่จะกระทำทุจริต จากปรัชญาที่กล่าวถึง จึงสรุปให้เห็นชัดเจนดังภาพที่ 3 ดังนี้

ภาพที่ 3 สรุปปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทางสายกลาง (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2549, หน้า 15)

จากภาพที่ 3 สรุปได้ว่า ปรัชญานี้เป็นสามห่วง สองเงื่อนไข คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน ซึ่งเป็นองค์ประกอบของความพอเพียง และความรู้จักคุณธรรม เป็นเงื่อนไขสองประการ จึงกล่าวได้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ประกอบด้วย หลักการ หลักวิชาการ และหลักธรรมหลายประการ คือ

1. เป็นปรัชญาแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ
2. เป็นปรัชญาในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง
3. จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อให้สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากภายนอกได้เป็นอย่างดี
4. ความพอเพียง หมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน
5. จะต้องอาศัยทั้งความรู้รอบรู้ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และดำเนินการทุกขั้นตอน

6. จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 หลักการ 2 เงื่อนไข คือ หลักความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิต และการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ หลักความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ หลักภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เงื่อนไขในการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ต้องอยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ คือ เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย การมีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติกิจของตนและผู้อื่น ประกอบด้วย กระทำทุกสิ่งบนพื้นฐานของจิตใจที่มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน มีความเพียร รู้จักแบ่งปัน รู้จักใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

แนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษานั้น เป้าหมายของการขับเคลื่อน คือ การทำให้เด็กมีความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยสอดแทรกแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บูรณาการให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อสอนให้เด็กรู้จักการใช้ชีวิตได้อย่างสมดุลตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อสอนให้เด็กรู้จักการใช้ชีวิตอย่างสมดุล เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ให้เด็กได้รู้จักการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจแบ่งปัน มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยมความเป็นไทย การจัดการศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการได้ใน 2 ส่วน คือ 1) การบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ และ 2) การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน (กัมภีร์ สุดแท้ และวิไล จุมปาแฝด, 2551, หน้า 125)

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านต่าง ๆ

1.1 งานบุคคล วิชาการ งบประมาณ บริหารทั่วไป

1.2 การนำเอาหลักธรรมมาภิบาลมาใช้ เน้นการมีส่วนร่วม การช่วยเหลือเกื้อกูล

รู้จักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งอยู่บนพื้นฐานของความมีเหตุมีผลพอประมาณกับศักยภาพและสถานภาพและความไม่ประมาท

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.1 ด้านการจัดหลักสูตร

2.1.1 สอนวิชาที่ว่าด้วยเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐาน ศ.1 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เป็นวิถีชีวิต

2.1.2 จัดทำรายวิชาเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการ โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดรายวิชา

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้หรือสื่อการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่าง ๆ

2.3 ด้านจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.3.1 การมีวินัยในการใช้จ่าย

2.3.2 การประหยัด การออม

2.3.3 การพึ่งตนเองโดยการผลิตหรือสร้างรายได้

2.3.4 การรู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน

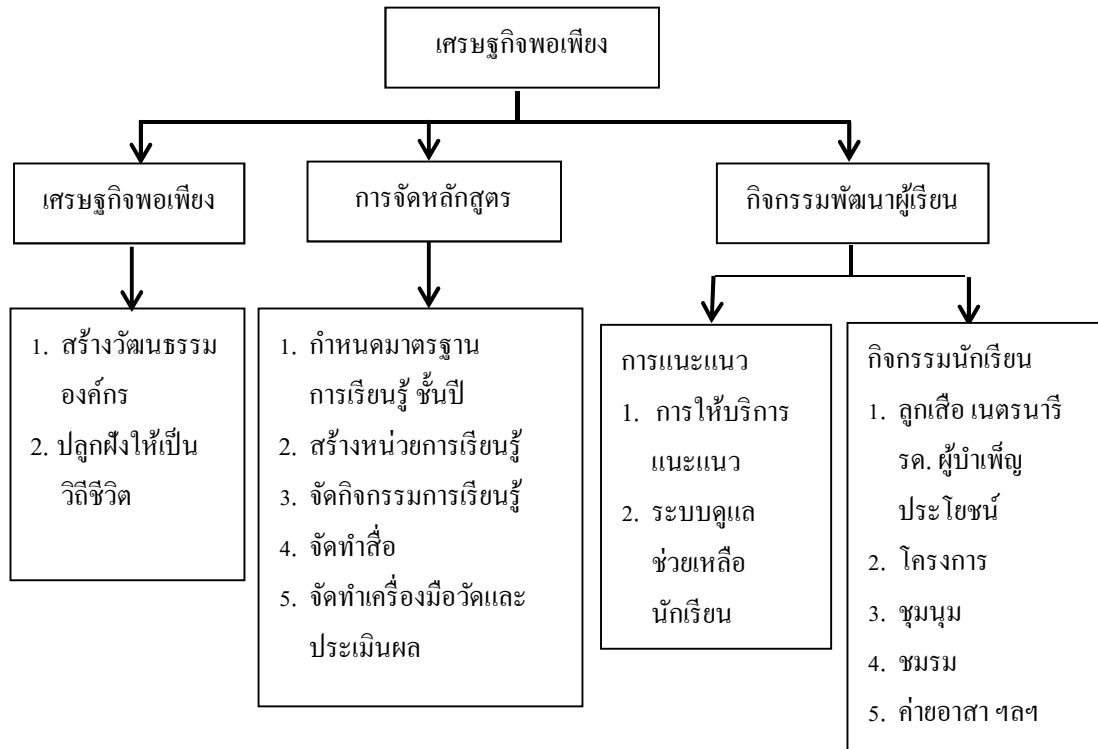
2.3.5 การสร้างสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติ พลังงานและสิ่งแวดล้อม

2.3.6 การสืบสานวัฒนธรรมไทย

2.3.7 การส่งเสริมการปฏิบัติตามคำสอนทางศาสนา

2.3.8 การสร้างความสมานฉันท์

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการศึกษาในระยะแรก ได้เริ่มจากการไปค้นหา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณลักษณะและการจัดการที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ พอประมาณกับศักยภาพของผู้เรียน พอประมาณกับสังคมสถานศึกษาและชุมชนที่ตั้ง มีการส่งเสริม ให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบ ไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น มีวินัย มีสัมมาคารวะ ปลูกฝังจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม สืบสานวัฒนธรรมไทย กล่าวคือ สอนให้ผู้เรียนยึดมั่นใน ศีลธรรม พัฒนาให้คนรู้จักทำประโยชน์ให้กับสังคมและช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและตัวกิจกรรม ก็ต้องยั่งยืน โดยมีภูมิคุ้มกันในด้านต่าง ๆ เพื่อให้มองเห็นชัดเจนตามภาพ

ภาพที่ 4 การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการศึกษา (ลักขณา รอดสน, 2550, หน้า 6)

จากที่กล่าวมาข้างต้น เป้าหมายของการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือ การปลุกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียงเห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อและแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษ์ณ์ความเป็นไทย โดยสถานศึกษาจะต้องมีความเข้าใจและดำเนินงานให้สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ต้องตั้งเป้าให้เกิดการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีความส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและให้บุคลากรด้านการศึกษานำแนวคิดมาบูรณาการสู่การเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของทุกระดับชั้นได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน เป็นรูปธรรม ตลอดจนผู้บริหารสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างกระแสสังคมให้มีการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบความคิดหรือส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตในหมู่ประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์ของการขับเคลื่อนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนประชาชนให้นำหลักปรัชญาไปประยุกต์ใช้ในลักษณะที่สอดคล้องกับหน้าที่และบทบาทของแต่ละ

บุคคลได้อย่างเหมาะสม และท้ายที่สุดนำไปสู่การปลูกฝังปรับเปลี่ยนจิตสำนึกและกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับระบบและโครงสร้างการพัฒนาให้อยู่บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธวิธีในการขับเคลื่อนมีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน โดยมีแผนการดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ข้างต้น การสร้างขบวนการขับเคลื่อนจะมีขอบเขตการดำเนินงาน 4 แผนงานควบคู่กันไป (กิติรัตน์ สีหพันธ์, 2550, หน้า 8) ดังนี้

1. แผนงานเชื่อมโยงเครือข่ายเรียนรู้ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยสร้างแกนกลางในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อทำหน้าที่ขยาย เชื่อมโยง การพัฒนาเครือข่ายแห่งการเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสนับสนุนความร่วมมือระหว่างเครือข่ายให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ร่วมกัน เพื่อให้สามารถเผยแพร่ให้ประชาชนในภาคส่วนต่าง ๆ นำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้และขยายผลได้อย่างต่อเนื่อง

2. แผนงานวิชาการและส่งเสริมการศึกษาวิจัย โดยพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ ที่ชี้ให้เห็นแนวทาง วิธีการ ตลอดจนประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการใช้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การพัฒนาวิชาการจะเน้นการวิจัยเชิงนโยบายเพื่อให้มีแนวทางเลือกในการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในสังคมไทย

3. แผนการสร้างหลักสูตรและกระบวนกรเรียนรู้โดยสร้างรูปแบบของกระบวนกรเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เช่น ผู้บริหาร ผู้นำชุมชน วิทยากร ครู ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ นักการเมือง เป็นต้น ให้มีโอกาสได้ตรงต่อและเรียนรู้จากการปฏิบัติจนสามารถตระหนักถึงประโยชน์ที่จะรับจากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไป ทั้งนี้การสร้างรูปแบบ การหาตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมและเหมาะสม ตลอดจนสร้างความพร้อมของแต่ละกลุ่มเป้าหมายให้สามารถนำไปดำเนินการต่อได้อย่างต่อเนื่อง

4. แผนงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และรณรงค์เพื่อสร้างกระแสสังคม โดยสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในวงกว้าง ปลูกฝังค่านิยม และสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนคำนึงถึงหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ทั้งนี้ กลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่จะต้องมีวิธีการและรูปแบบการสื่อสารเพื่อการเปลี่ยนแปลงอีกทั้งสอดคล้องกับเนื้อหาแนวคิดของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (วันชัย พลະไกร, 2550, หน้า 22)

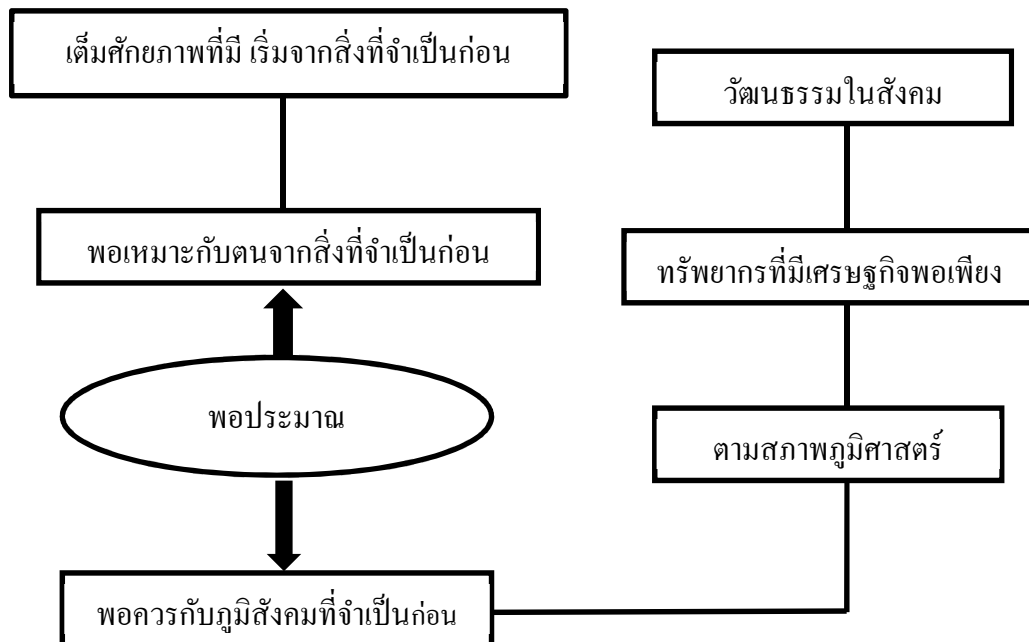
การบริหารสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา จะต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารการศึกษาให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง และมีความเป็นประชาธิปไตยเพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม บุคลิกลักษณะ และคุณสมบัติตาม

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพในยุคปฏิรูปการศึกษา ควรมีลักษณะที่สำคัญคือ นักพัฒนา นักแก้ปัญหา นักตัดสินใจ นักประนีประนอม นักวางแผน นักปกครอง และนักปราชญ์ คุณสมบัติที่กล่าวมานี้ผู้บริหารควรยึดถือในการบริหารงาน ซึ่งถึงแม้ว่าจะเป็นการยากที่จะปฏิบัติได้ครบถ้วน แต่การที่ได้ทราบไว้ก็จะเป็นประโยชน์ต่อนักบริหารที่จะสามารถหยิบยกมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับงานตามวาระและโอกาสที่เหมาะสม ซึ่งแตกต่างกันออกไปของแต่ละคน การตัดสินใจและการกระทำมีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1. หลักของความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น (ถวัลย์ มาตรฐาน, 2550, หน้า 34)

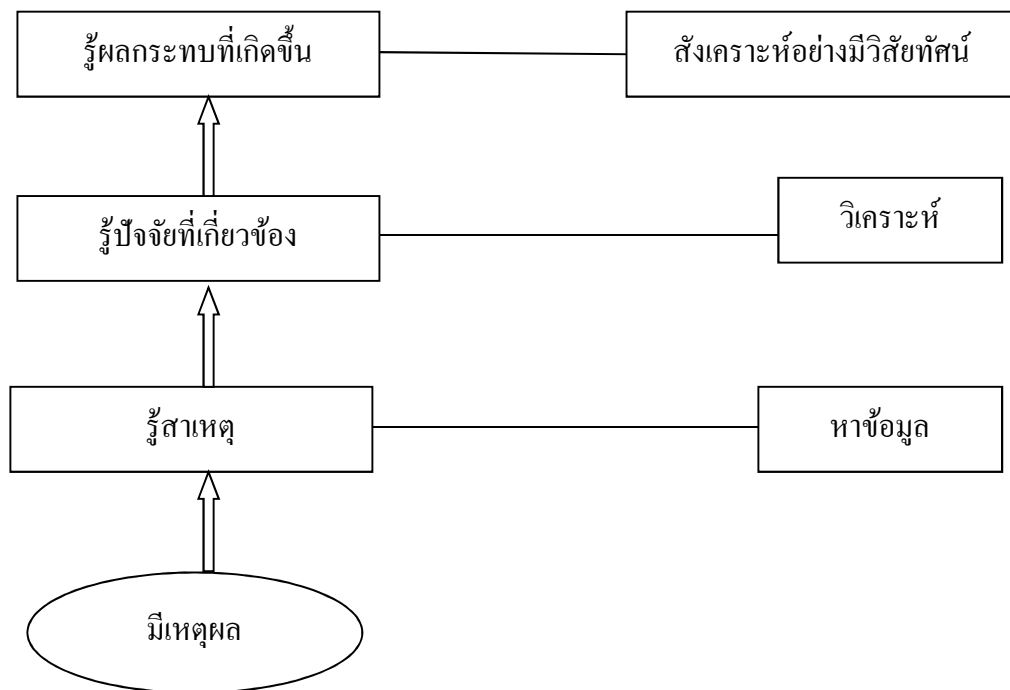

ภาพที่ 5 หลักการพอประมาณตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ประคินันท์ อุปรมัย, 2551, หน้า 22)

จากภาพจะเห็นได้ว่า ความพอประมาณเกิดจากการที่บุคคลมีความเข้าใจในศักยภาพของตนซึ่งแต่ละบุคคลมีอยู่แตกต่างกัน ศักยภาพของแต่ละบุคคลนี่จะเป็นสิ่งกำหนดความสามารถของบุคคลที่คิดหรือทำหรือปฏิบัติให้พอเหมาะกับศักยภาพที่มี โดยคำนึงถึงความจำเป็นก่อนหลังในการที่จะคิดกระทำการสิ่งใด ๆ ด้วยแล้วก็ต้องพอควรกับภูมิสังคม ซึ่งหมายถึงการที่จะต้องคำนึงถึงความพอประมาณตามสภาพภูมิศาสตร์ คือ ถิ่นที่อยู่อาศัยซึ่งครอบคลุมทั้งสภาพภูมิประเทศหรือสภาพท้องถื่นที่อยู่อาศัย และสภาพภูมิอากาศ ความพอประมาณตามทรัพยากรที่ตนมีทั้งด้านบุคคล

ทรัพย์สิ้นรวมทั้งทรัพย์ากรอื่น ๆ ที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมรอบตัว และที่สำคัญ คือ ต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมในสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ด้วย (ประดิมันท์ อุปรมย์, 2551, หน้า 22-23)

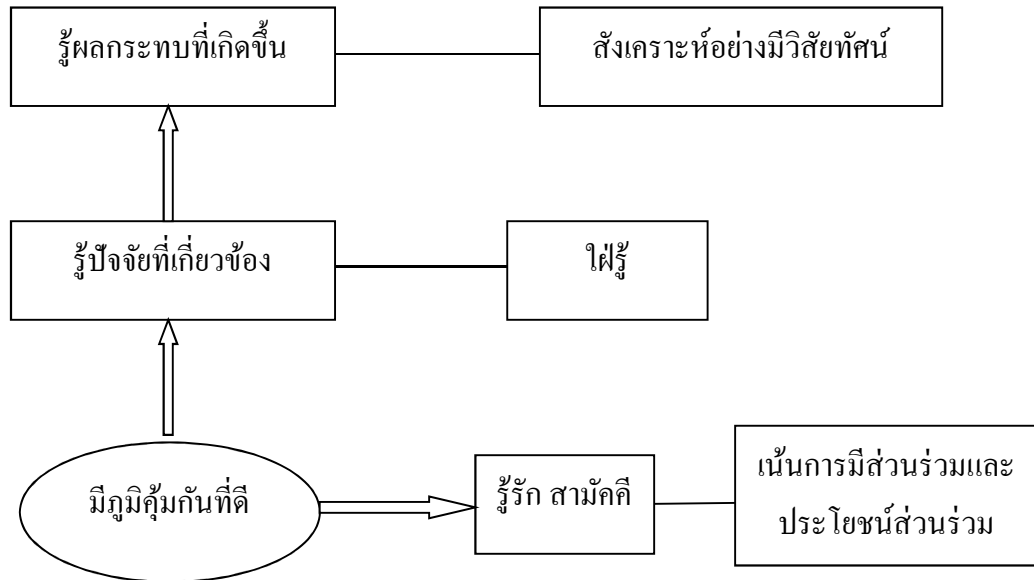
2.หลักของความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ (ถวัลย์ ภาสจรัส, 2550, หน้า 34)

ภาพที่ 6 หลักการมีเหตุผลตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ประดิมันท์ อุปรมย์, 2551, หน้า 24)

จากภาพจะเห็นได้ว่า การมีเหตุผลของบุคคลที่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นได้นั้นบุคคลจะต้องรู้สาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่กำลังจะหาเหตุผลอย่างแท้จริง รวมทั้งรู้ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนและผู้อื่นด้วย นั่นก็คือ การรู้สาเหตุของสิ่งที่จะหาเหตุผลได้ต้องมีการหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งนั้นให้มากพอ แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างมีวิสัยทัศน์ กล่าวคือ จำแนกแยกแยะเพื่อหาเหตุ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องแล้วมองภาพรวมว่า จะเกิดผลกระทบต่อไปกับใคร หรือสถานการณ์ใด การมีเหตุผลนี้ต้องสอดคล้องกับเงื่อนไขของการมีความรู้ และการมีคุณธรรมที่จำเป็นต้องมีด้วย นั่นก็คือ บุคคลมีความรู้มากพอที่รู้ว่าหาข้อมูลอะไร ด้วยวิธีการใด และจะวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลนั้นอย่างไรจึงจะไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเบียดเบียนผู้อื่น (ประดิมันท์ อุปรมย์, 2551, หน้า 24-25)

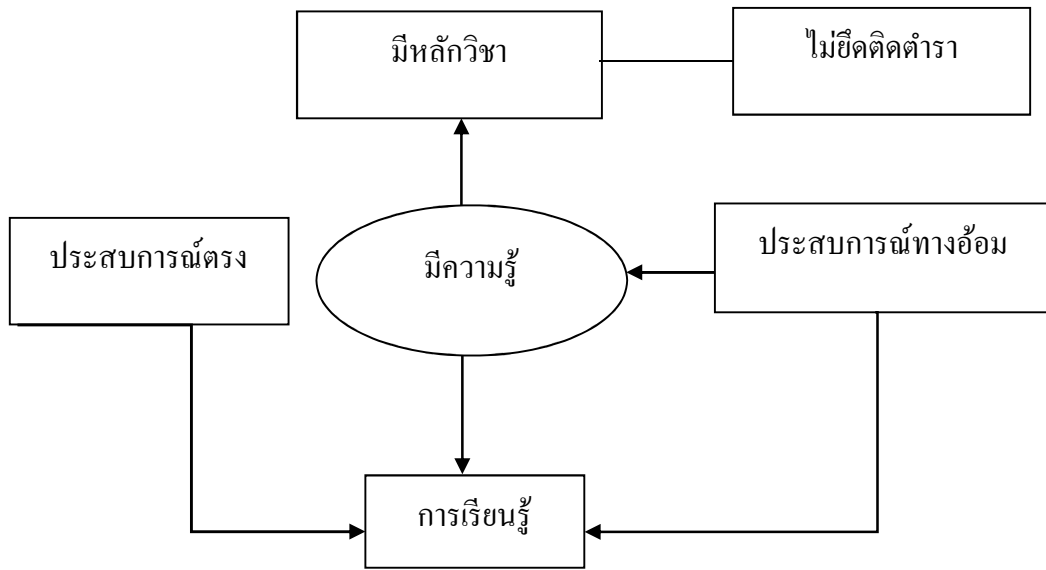
3. หลักของการมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นทั้งในอนาคตอนใกล้และไกล (ถวัลย์ มาศจรัส, 2550, หน้า 34)

ภาพที่ 7 หลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดี (ประดิพันธ์ อุปรมัย, 2551, หน้า 25)

ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ หมายถึง การที่บุคคลรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงและพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างสมเหตุสมผล โดยบุคคลต้องเป็นผู้ใฝ่รู้รู้เหตุการณ์รอบตัวและเหตุการณ์ในสภาพแวดล้อมที่ตนเองมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถตามทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในกระแสโลกาภิวัตน์หรือความไร้พรมแดนของข้อมูลข่าวสาร ในโลกยุคปัจจุบันส่วนมากมีความพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ก็ต้องเน้นที่การเพิ่มทุนมนุษย์ ซึ่งหมายถึงการพัฒนาตนหรือการพัฒนาบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถได้เต็มศักยภาพที่มีอยู่ เพื่อที่ว่าเมื่อดำเนินชีวิตด้วยความพอประมาณอย่างมีเหตุผลแล้วจะมีภูมิคุ้มกันที่ดีได้

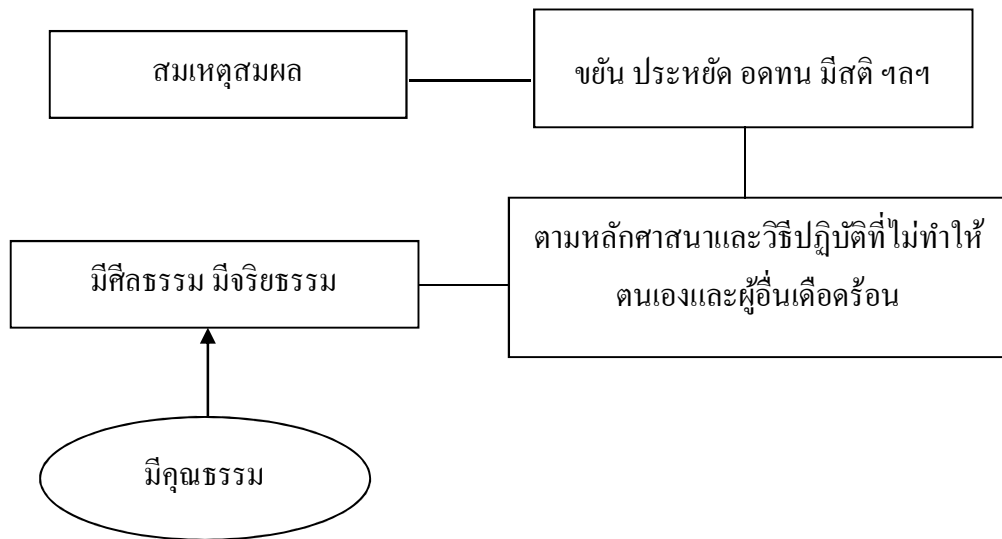
4. เงื่อนไขของการมีความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นการปฏิบัติ (ถวัลย์ มาศจรัส, 2550, หน้า 35)

ภาพที่ 8 หลักการมีความรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ประเด็นนันท อูปรมัย, 2551, หน้า 27)

จากภาพที่ 8 จะเห็นได้ว่า ความรู้ของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้และการเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ทั้งโดยทางตรงที่บุคคลได้พบ ได้เห็น หรือได้เข้าไปอยู่ในเหตุการณ์ด้วยตนเองกับการเรียนรู้ที่เกิดจากการมีประสบการณ์ทางอ้อมที่ได้รับจากการบอกเล่าของผู้อื่น หรือจากการอ่าน การค้นคว้าในตำราที่มีผู้รู้เขียนเอาไว้ ความรู้ที่เหมาะสมต้องเป็นความรู้ที่มีหลักวิชา คือเป็นความรู้ที่มีการวิเคราะห์ การสังเคราะห์จากผู้รู้ หรือมีการพิสูจน์จนเป็นที่ยอมรับแล้วว่าสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์โลกได้ในลักษณะหนึ่ง ด้วยหลักของความพอประมาณ ที่สมเหตุสมผลอย่างการมีภูมิคุ้มกันที่ดีนั้น การแสวงหาความรู้ของบุคคลเพื่อนำมาใช้พอประมาณ ในลักษณะดังกล่าวจำเป็นต้องคำนึงถึงความพอควรแก่ภูมิสังคม คือ ต้องไม่ยึดติดกับตำราที่บุคคลได้ความรู้มา ซึ่งก็หมายถึงการมีหลักวิชาเป็นเงื่อนไขที่สำคัญของหลักการ 3 ประการในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่การยึดกับตำราที่ให้หลักวิชาโดยไม่คำนึงถึงสภาพท้องถิ่นของตน อาจทำให้มีการนำหลักวิชาที่ได้มาใช้อย่างขาดความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นหรือขาดความพอเหมาะกับความวัฒนธรรมในสังคมที่บุคคลเป็นสมาชิกอยู่ได้ (ประเด็นนันท อูปรมัย, 2551, หน้า 27-28)

5. เงื่อนไขของการมีคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต (ถวัลย์ ภาสกรวิทย์, 2550, หน้า 35)

ภาพที่ 9 หลักการมีคุณธรรมที่ดีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ประคินันท์ อุปรมัย, 2551, หน้า 30)

จากภาพที่ 9 จะเห็นได้ว่าคุณธรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงคุณธรรมที่มาจากคำสอนทางศาสนาของทุกศาสนา และคุณธรรมที่เป็นจริยธรรมที่สมาชิกของสังคมควรปฏิบัติเพื่อความสงบสุขของสังคมนั้น ๆ คุณธรรมที่บุคคลนั้นควรนำมาเป็นเงื่อนไขในการสร้างความพอประมาณที่มีเหตุผลและภูมิคุ้มกันที่ดีนั้นมีอยู่หลายประการ ส่วนการที่บุคคลจะตระหนักว่าคุณธรรมใดจะมีสาระอะไร และส่งผลดีอย่างไรบ้างต้องอาศัยการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรอบรู้ที่เป็นเงื่อนไขอีกประการหนึ่งของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยเช่นกัน ในด้านคุณธรรมที่เป็นคำสอนทางศาสนาและเป็นจริยธรรมในสังคมที่เป็นพื้นฐานที่ทุกคนประจักษ์กันคืออยู่แล้ว เช่น การมีความขยัน การรู้จักประหยัด การรู้จักการอดทน และการมีสติ ฯลฯ (ประคินันท์ อุปรมัย, 2551, หน้า 29-30)

การจัดการศึกษาพอเพียงตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

การศึกษาพอเพียงเป็นปรัชญาตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ซึ่งสุวรรณ วิวัฒน์านนท์ (2550, หน้า 41-56) ได้วิเคราะห์ความหมายและขอบเขตของการศึกษา คือ การศึกษาเป็นกระบวนการกิจกรรมของสังคมและรัฐ เพื่อการพัฒนาประชาชนและบุคคลพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ ดำรงชีวิตได้อย่างมีเหตุมีผลตามยุคสมัยด้วยการพัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ จึงจะเป็นการจัดการศึกษาที่สมบูรณ์ การศึกษาเป็นบทบาทหน้าที่ของทุกคนทุกส่วนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการศึกษาที่ไม่มีที่สิ้นสุด การศึกษาตามแนวพระราชดำริมีหลักหรือมีจุดหมายเพื่อการสร้างองค์ความรู้ความคิด

พื้นฐานของบุคคลและสังคมที่จะพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ใหม่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้วยหลัก การบูรณาการความรู้ ความคิด เชื่อมโยงและสอดคล้องกับสภาพการณ์ ครอบคลุมความรู้ การเรียนรู้ หลักการ ทฤษฎี ทักษะปฏิบัติ ความคิดเหตุผลรู้เท่าทันตนเอง ควบคุมตนเองเพื่อการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตเป็นพื้นฐานของบุคคลให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่แข็งแรงสมบูรณ์ เพื่อการพัฒนาศักยภาพของ บุคคล มีความมั่นใจในการค้นพบตนเอง พึ่งตนเองได้ เตรียมความพร้อมปัจจัยด้านความรู้ ความคิด ปลุกจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมเพื่อการพัฒนาสมรรถภาพ เสริมสร้างความสามารถให้บุคคล นำความทักษะ ประสบการณ์ การบูรณาการประยุกต์ใช้บนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรมและ พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สร้างรูปแบบให้บุคคลมีความรู้ ความคิด ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เหมาะสม มีเหตุผลเชิงจริยธรรมในการควบคุมตนเอง ปรับตัวได้ ปฏิบัติตนด้วยการแสดงออกทาง พฤติกรรมเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาตนเองและสังคมต่อไปใน อนาคต ซึ่งวิธีหรือแนวทางการจัดการศึกษาพอเพียงเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความรู้ คู่คุณธรรม สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เกิดความสมดุล มีความพอเพียงพึ่งพิงกันในการสร้างสังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้ เป็นสังคมที่มีความพอเพียง ในด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นหลัก ซึ่งประกอบด้วย

1. การส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้เป็นการสร้างรากฐานให้บุคคลมีความเข้าใจ เกิดความคิด ที่ถูกต้อง เป็นคนมีปัญญาเกิดการพัฒนาในด้านร่างกาย อารมณ์ และทางสติปัญญาด้านการจัด การศึกษา ฝึกอบรมให้ความรู้ ความคิดที่ถูกต้อง มีวิธีคิด พิจารณาใคร่ครวญจริงจัง รู้ชัด รู้ตลอด รู้เท่าทัน ส่งเสริมความรู้ วิชาการ ความรู้ ปฏิบัติการ และความรู้ คิดอ่านตามเหตุผลที่เป็นความจริง ตามสภาพการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนแปลง ให้ความรู้ที่เพิ่มพูนนั้นเกิดเป็นรากฐานรองรับความรู้ที่ สูงขึ้น ลึกซึ้งกว้างขวางขึ้นต่อ ๆ ไปอีก เป็นบุคคลที่ยึดหลักของเหตุผลจะต้องขจัดเกลียดเวลา มิฉะนั้นจะมีวิชาความรู้เท่าไร ก็ไม่สามารถนำไปเป็นประโยชน์แก่ตัวและส่วนรวมได้ การจัด กิจกรรมส่งเสริมการบูรณาการองค์ความรู้ด้วยการนำวิชาการทั้งปวงมาสร้างสรรค์ นำมาประยุกต์เข้า ด้วยกัน มีความพยายามศึกษาให้เข้าใจแจ่มแจ้งว่า วิชาการทั้งหลายเกี่ยวข้องกัน เป็นส่วนประกอบ ของกันและกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจและรู้จักการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ พบทาง ที่เหมาะสมนำไปสู่การปฏิบัติ และจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการ ประยุกต์วิชาใดที่เรียนรู้ด้วย วิธีปฏิบัติได้ก็จะต้องให้นักเรียนปฏิบัติ เพราะการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จากการปฏิบัติ จะทำให้รู้จริงและแม่นยำ สร้างทักษะสู่การปฏิบัติจะทำให้รู้จริงและแม่นยำ สร้างทักษะสู่ การปฏิบัติจริงในการดำรงชีวิต

2. การส่งเสริมให้บุคคลมีคุณธรรม จริยธรรมด้วยการให้การศึกษาที่ครบถ้วนทั้งด้าน ศิลธรรมจรยา วิชาสามัญ และวิชาชีพนั้นเป็นการปูพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นคนดี

ขอให้ทุกคนเข้าใจและจำไว้ว่า วิชาการต่าง ๆ ที่เรียนที่สอบไล่ได้กันนั้น โดยลำพังไม่ใช่สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเอาตัวรอดได้ และไม่ใช่สิ่งที่จะช่วยสร้างสรรค์สิ่งใดให้เป็นประโยชน์แก่ตัว แก่ผู้อื่น แก่บ้านเมือง ผู้มีวิชาการแล้วจำเป็นต้องมีคุณสมบัติในตนเอง นอกจากวิชาความรู้ด้วยจึงจะนำตนนำชาติให้รอดและเจริญได้ คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับทุกคนนั้น ได้แก่ ความละเอียดช้า กล้าหาญ ความซื่อสัตย์สุจริตทั้งในความคิดและการกระทำ ความกตัญญูรู้คุณบ้านเมืองและผู้ที่อยู่ประจําตัวมา ความไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น หากแต่มีความจริงใจ มีความปรารถนาดีต่อกัน เอื้อเฟื้อกัน ตามฐานะและหน้าที่ และที่สำคัญอย่างมากก็คือ ความขยันหมั่นเพียร พยายามฝึกหัดประกอบ การงานทั้งเล็กและใหญ่ ยากง่ายด้วยตนเอง ด้วยความตั้งใจ ไม่ทอดทิ้งธุระ เพื่อหาความสะดวก สบายจากการเกียจคร้าน ไม่มั่งง่าย หยาบคาย สะเพร่า คุณธรรมเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ และจำเป็นของการศึกษา ไม่เป็นรองไปกว่าวิชาการ ดังนั้นครูจะต้องปลูกฝังนักเรียนและนักเรียน จะต้องบำรุงรักษาให้เจริญขึ้นในตัวให้ครบถ้วน เพื่อให้มีการศึกษาที่สมบูรณ์ ที่ช่วยให้เป็นคนเต็มคน ที่สามารถสร้างประโยชน์ให้แก่ตนเองและประเทศชาติได้ คุณธรรมที่ทุกคนควรศึกษาและน้อมนำมาปฏิบัติมีอยู่สี่ประการ ประการแรก คือ รักษาัจจะความจริงใจต่อตนเองที่จะประพฤติปฏิบัติ แต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม ประการที่สอง คือ การรู้จักข่มใจตนเองฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติ แต่สิ่งที่ประพฤติอยู่ในความสัตย์ ความดีนั้น ประการที่สาม คือ การอดทนอดกลั้น อดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัตย์สุจริตไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด และประการที่สี่ คือ การรู้จักละวาง ความชั่ว ความทุจริต และรู้จักประโยชน์สละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเองเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

คุณธรรมสี่ประการนี้ ถ้าแต่ละคนพยายามปลูกฝังและบำรุงให้เจริญงอกงามขึ้นโดยทั่วกันแล้วจะทำให้ประเทศชาติเกิดความสุข ความร่มเย็น และมีโอกาสที่จะปรับปรุงพัฒนาให้มั่นคงก้าวหน้าต่อไปได้ดังประสงค์ ด้วยการจัดการศึกษาฝึกฝนอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามเหมาะสมและจัดกิจกรรมส่งเสริม สร้างเจตคติที่ดีคุณธรรม ค่านิยมต่าง ๆ ก่อให้เกิดทักษะในการคิดอย่างมีเหตุผล เชิงคุณธรรม จริยธรรม แสดงออกได้ด้วยพฤติกรรมที่เหมาะสม เกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ เพราะผลของพฤติกรรมจากการปรับและพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นการปูพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นคนดี มีความสามารถซึ่งจะเป็นกำลังในการเสริมสร้างความเจริญมั่นคงของบ้านเมืองต่อไปในวันข้างหน้า สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขด้วยการเป็นผู้ตั้งอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ มีวินัย มีความอดทน อดกลั้น อดออม เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติบ้านเมือง มีความขยันหมั่นเพียร การจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นที่ตั้ง ควรวางรากฐานที่ความมีวินัย ในตนเอง ต่อผู้อื่น และสังคม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความซื่อสัตย์ สุจริต และความเพียร

ในการที่จะรู้จักการเผชิญปัญหาอุปสรรค หลีกหนีอบายมุข พัฒนาส่งเสริมและชำระไว้ซึ่งคุณธรรม สิ่งที่ดีงามประจำใจ และสำคัญที่สุด คือ รากฐานด้านการรับผิดชอบชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ก่อให้เกิดสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ ร่างกายก็จะพัฒนาแข็งแรง ประกอบกับการรักษาความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกายเป็น 38 ปัจจัยเศรษฐกิจที่ดีและสังคมมั่นคง การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นองค์ประกอบของการศึกษาที่จำเป็น และสำคัญยิ่งที่จะทำให้การศึกษาสมบูรณ์

3. การส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ความเข้าใจทักษะในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิต เจตนาของการศึกษานั้น กล่าวโดยสรุปก็คือ การวางรากฐานที่ดีที่ถูกต้องในตัวบุคคล ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และความรู้ทั้งปวง สำคัญที่สุด คือ รากฐานด้านความรู้จักผิดชอบชั่วดี รู้จักคิดตัดสินใจตาม ทางที่ถูก ที่เป็นธรรม ที่สร้างสรรค์ การจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนาตามแนวพระราชดำริ ของพระองค์ด้วยการจัดการฝึกอบรมให้ผู้เรียน เห็นเหตุเห็นผล รู้จักจำแนกสิ่งผิดชอบชั่วดีได้โดย กระจ่างแจ้ง ย่อมทำให้บุคคลมองสิ่งต่าง ๆ ได้ลึกกลงไปจนมองเห็นความจริงใจในบุคคลและสิ่งนั้น ๆ เมื่อได้มองเห็นความจริงแล้วก็จะสามารถใช้ความรู้และวิชาการปฏิบัติงานทุกอย่างได้ดีและถูกต้อง ยิ่งขึ้น โดยผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจเป็นพื้นฐานเกี่ยวกับหลักของเหตุผลว่าถ้ามีสิ่งใดที่เราต้อง เผชิญต้องพบ ต้องมีเหตุผลทั้งสิ้น คำนี้มีสองคำ คือ เหตุและผล เหตุ คือ ต้นเหตุของสิ่งที่เราเผชิญ และ ผลเป็นสิ่งที่ต่อเนื่องจากสิ่งที่เกิดขึ้นแก่เรา ถ้าเราเผชิญสิ่งใดและเราพิจารณาด้วยเหตุผลต่อไป เราก็จะ เผชิญสิ่งที่ถูกต้อง เพราะการดำเนินชีวิตของมนุษย์ คือ การแก้ปัญหา ปัญหาทุกอย่างไม่ว่าเล็กหรือ ใหญ่มีทางแก้ไขได้ ถ้ารู้จักคิดได้ดี ปฏิบัติได้ถูกต้อง การคิดได้ดีนั้นมิใช่การคิดด้วยลูกคิดหรือสมอง กล เพราะถึงโลกเราจะวิวัฒนาการไปมากเพียงไรก็ตามก็ยังไม่มียุคเครื่องมืออันวิเศษชนิดใด สามารถ ขบคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์ การขบคิดวินิจฉัยปัญหาจึงต้องใช้สติปัญญา คือ คิดด้วยสติ รู้ตัวอยู่เสมอ เพื่อหยุดยั้งและป้องกันความประมาทพลาดผิดและอคติต่าง ๆ มิให้เกิดขึ้น ช่วยให้การ ใช้ ปัญญาพิจารณาปัญหาต่าง ๆ เป็นไปอย่างเที่ยงตรง ทำให้เห็นเหตุผลที่เกี่ยวข้องกัน เป็นกระบวนการ ได้กระจ่างชัดทุกขั้นตอน และวินิจฉัยได้ถูกต้องว่าปัญหาที่แท้จริงอยู่ตรงไหน จะแก้ปัญหาได้อย่างไร ได้โดยวิธีการใด ส่วนการปฏิบัติได้ถูกนั้น ก็คือปฏิบัติแก้ไขได้ถูกต้องตามหลักการหลักวิชา หลัก เหตุผลและหลักธรรมการคิดได้ดีและปฏิบัติได้ถูกนี้ เป็นเรื่องที่เป็นเหตุและผลประกอบกัน และ ส่งเสริมสนับสนุนกันเป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ปัญหาทั้งในการดำรงชีวิตและในการปฏิบัติการงาน การจัดการศึกษาต้องฝึกอบรมแนวทางแก่ผู้เรียนได้ แนวคิดวิธีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบตาม แนววิถีพุทธ คือ อริยสัจสี่ หรือแนวทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบทางเลือกที่เหมาะสม เป็นพื้นฐานหลักคิดนำไปสู่การปฏิบัติ พัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ การปฏิบัติ ภารกิจหน้าที่การงานใน อนาคต เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต พึ่งพิงตนเองได้ มีทั้งความรู้ ความคิด ความเข้าใจทักษะที่ถูกต้อง

การฝึกอบรมให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจ รู้จักการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมินแนวทาง เพื่อเลือกการปฏิบัติจะทำให้ผู้เรียนมีวิถีคิดและแนวทางการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ฟังตนเองได้ มีความเชื่อมั่น รู้เท่าทันและเลือกปฏิบัติให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของสังคม การดำรงชีวิตก็จะมีความสุขส่งผลต่อสังคม เศรษฐกิจของประเทศในที่สุด การดำเนินกิจกรรมที่เป็นกระบวนการของการจัดการศึกษานั้นมีผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียนมากที่สุด เพียง 3 ส่วน คือ

3.1 ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีแนวทางพระราชดำริให้ผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบในการจัดการศึกษาได้เข้าใจและตระหนักในบทบาทหน้าที่ ความสำคัญของการศึกษาว่า “การศึกษานั้นเป็นเรื่องของทุกคนและไม่ใช่ว่าเฉพาะในระยะเวลาหนึ่ง เป็นหน้าที่โดยตรงในระยะเดียวไม่ใช่ออย่างนั้น ตั้งแต่เกิดมาต้องศึกษา เติบโตขึ้นมาก็ต้องศึกษาต่อไป เหมือนกันมิฉะนั้นก็อยู่ไม่ได้ แม้จบปริญญาเอกแล้วก็ต้องศึกษาต่อไปตลอด หมายความว่าการศึกษา นั้นไม่มีที่สิ้นสุด” จะเห็นได้ว่าการศึกษานั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกคนทั้งผู้รับบริการ และ ผู้ให้บริการ ทุกระยะเวลาของชีวิตและการทำงานอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ฟังตระหนักถือเป็นเกียรติและหน้าที่อันสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติบ้านเมือง ดังนั้น การจัดการศึกษาผู้ที่มีหน้าที่จะต้องตระหนักในบทบาทหน้าที่ มีความรู้ความเข้าใจ ประสบการณ์ ในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง ทั้งในหลักของการศึกษา ด้วยการส่งเสริมพัฒนาให้บุคคลมีความเจริญงอกงามในการเรียนรู้ การคิดอ่าน การกระทำ และให้สามารถนำเอาคุณสมบัติทั้งปวง ที่มีอยู่ในตัวออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่บุคคลอื่น เพื่อให้อยู่ร่วมกันในสังคม ฉะนั้น ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่การจัดการศึกษาจะต้องมีความจริงจังใจจริง และปฏิบัติภารกิจอย่างต่อเนื่อง ครบทุกขั้นตอนในกระบวนการต่าง ๆ ของการจัดการศึกษา เพื่อให้เป็นการจัดการศึกษาที่สมบูรณ์ สมดังที่พระองค์ท่านได้พระราชทานพระบรมราโชวาทเป็นแนวทางพระราชดำริแก่ผู้เกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษาว่า การให้การศึกษที่สมบูรณ์มิใช่ของง่าย เพราะเป็นงานที่ละเอียดซับซ้อน และกว้างขวางมากจะต้องใช้ความรู้ ความสังเกต จดจำ และความฉลาดรอบคอบเป็นอย่างมาก ทั้งต้องมีความเสียสละ อดทน มีความเพียรพยายามอย่างแรงกล้าด้วยจึงจะทำให้สำเร็จได้ ฉะนั้น ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาพอเพียงจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ วิธีการจัดการศึกษา แสดงความจริงจัง ใจจริงอย่างต่อเนื่อง และปฏิบัติดำเนินการอย่างครบถ้วนตามกระบวนการทางการศึกษา เพราะเป็นผู้กำหนดแนวนโยบายในการปฏิบัติเพื่อการจัดการศึกษาที่สมบูรณ์แก่ บุคคลอย่างครบถ้วนพอเหมาะสมควรกันทุกด้านเพื่อพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สังคมและ เศรษฐกิจของประเทศก็จะมีความเจริญมั่นคงก้าวหน้าพัฒนาต่อไป

3.2 ครู อาจารย์ผู้ปฏิบัติงานทางการศึกษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีแนวทางพระราชดำริที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติและวิธีการให้การศึกษ โดยให้มีความตระหนักคิด

เกิดความสำนึกเห็นความสำคัญของบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบว่า การที่ได้ตั้งใจที่จะดำเนินชีวิตในด้านการศึกษาระดับของแต่ละคนย่อมตระหนักว่าการศึกษานั้นมีความสำคัญอย่างไรสำหรับประเทศชาติ ฉะนั้น ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการศึกษาก็มีความสำคัญยิ่งขึ้นตามลำดับ สำหรับประเทศชาติขอให้ทุกคนที่ปฏิบัติงานในด้านนี้ให้ขะมักเขม้น และไม่ยอมให้มีความย่อท้อเข้ามาในใจ แนวพระราชดำริที่พระราชินี จะเห็นได้ว่าพระองค์ท่านได้ให้ความสำคัญและกำลังใจแก่ครูอาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างยิ่ง และทรงเห็นว่า จะต้องเป็นบุคลากรที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม เป็นคนดีมีพฤติกรรมที่เป็นผู้ทำความดีมีคุณธรรม จริยธรรมสูงเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม มีจิตเมตตาตั้งมั่นอยู่บนความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจวางใจเป็นกลาง พัฒนาตนเองเพื่อความเจริญและสมบูรณ์ เมื่อครูซึ่งเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาแก่บุคคลโดยทั่วไปเป็นส่วนใหญ่ นั้นนอกจากมีคุณสมบัติที่เหมาะสมเป็นเบื้องต้นแล้ว วิธีการให้การศึกษาหรือวิธีการสอนการฝึกอบรม ถ่ายทอดความรู้เพื่อบรรลุหลักการหรือจุดมุ่งหมายของการศึกษา เป็นกระบวนการกิจกรรมตามภาระหน้าที่ที่จำเป็นและสำคัญยิ่ง 2 ประการ ตามแนวพระราชดำริ คือ การสอน คือ การให้ความรู้แก่ผู้เรียน ส่วนการอบรม เป็นการฝึกจิตของผู้เรียนให้ซึมซับ จนติดเป็นนิสัยและควรมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมวิธีการคิดให้รู้จริงรู้แจ้งสามารถประยุกต์นำไปปฏิบัติตามหลักการที่ว่า “ในการสั่งสอนศิษย์นั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งซึ่งสำคัญมากด้วยที่จะต้องใช้เวลาพยายามหาทางใช้หลักวิชาและวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถคิดเข้าใจและเห็นจริงด้วยตนเองในเนื้อหาสาระ ตลอดจนกฎและหลักเกณฑ์ในวิชาต่าง ๆ ที่เรียน ทั้งสามารถนำกฎหรือหลักเกณฑ์ที่ได้เรียนรู้แล้วไปใช้เองโดยมองเห็นและทราบถึงประโยชน์ของการใช้ หรือทำตามบทเรียนนั้น ๆ อย่างแนใจด้วย” การเรียนรู้ของบุคคลจะเกิดขึ้นได้หลายรูปแบบไม่ว่าจะเกิดจากพื้นฐานการจัดการเรียนของครู อาจารย์ที่มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะปฏิบัติ มีคุณธรรม จริยธรรม รับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงอธิบายให้เห็นว่า การเรียนรู้ของบุคคลจะเกิดขึ้นได้ใน 3 ลักษณะ ดังพระบรมราโชวาทว่า “ลักษณะของการจัดการศึกษา หรือการเรียนรู้มีอยู่สามลักษณะ ได้แก่ เรียนรู้ตามความรู้ ความคิดของผู้อื่นได้อย่างหนึ่ง เรียนรู้ด้วยการขบคิดพิจารณาของตนเองให้เห็นเหตุเห็นผลอย่างหนึ่ง กับการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ ประจักษ์ผลและเกิดความคล่องแคล่วชำนาญอีกอย่างหนึ่ง”

วิธีเกิดการเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดขึ้นได้อย่างน้อย 3 ลักษณะ คือ 1) เกิดจากการเรียนรู้ความคิดของผู้อื่นก่อน โดยการเรียนรู้จากผู้ที่มีความรู้หรือแหล่งเรียนรู้ 2) เกิดการเรียนรู้ได้โดยการขบคิดพิจารณาของตนเองให้เห็นเหตุผลเชื่อมโยง มีความเข้าใจ คิดพิจารณา วิเคราะห์สังเคราะห์ได้ และ 3) เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ ฝึกฝน มีทักษะคล่องแคล่วอันจะนำไปสู่การปฏิบัติจากพระบรมราโชวาทดังกล่าว ครูอาจารย์ที่ปฏิบัติภารกิจทางการศึกษา ทราบได้ว่า

การเรียนรู้ของบุคคลเกิดขึ้นด้วยลักษณะดังกล่าวก็จะต้องวางแผนพัฒนาการเรียนการสอนของผู้เรียน และตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจัดให้เกิดการเรียนรู้แบบเชื่อมโยง ซึ่งเป็นกระบวนการสอนที่มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมายหรือ หลักการของการเรียนรู้

ดังนั้นการจัดการศึกษาในบทบาทหน้าที่ของครู อาจารย์ ผู้ปฏิบัติภารกิจทางการศึกษา จะต้องตระหนักและยึดมั่นการจัดการศึกษาที่สมบูรณ์ครบถ้วนทั้งทางศีลธรรมจรรยา วิชาสามัญ และวิชาชีพนั้นเพื่อเป็นการปูพื้นฐานอย่างสำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นคนดี มีความสามารถ ซึ่งจะเป็นกำลังในการสร้างเสริมความเจริญมั่นคงของบ้านเมืองในวันข้างหน้า

3. นักเรียนนักศึกษาเป็นผลผลิตและผลลัพธ์จากการจัดการศึกษาของสังคมและ ประเทศชาติ การจะเกิดผลดังกล่าวที่ดีมีคุณค่าย่อมจะต้องมาจากหลายปัจจัย ทั้งปัจจัยครู อาจารย์ ผู้ให้การศึกษา และประการที่สำคัญ คือ ปัจจัยผู้เรียน สำหรับปัจจัยของครูอาจารย์ที่ให้การศึกษา รัฐและบุคคลจะต้องพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพทั้งทักษะ แนวคิด เจตคติ วิธีการสอน แต่ปัจจัย ของผู้เรียนถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างยิ่ง

จึงกล่าวได้ว่า การที่บุคคลมีความรู้ความเข้าใจนั้น ไม่ใช่เพียงแต่การเรียนรู้ทฤษฎีเท่านั้น จะต้องสามารถนำความรู้ภาคทฤษฎีมาปฏิบัติในการดำรงชีวิตได้ และเมื่อผู้เรียนได้ตระหนักใน บทบาทหน้าที่ของตนเองตามจุดมุ่งหมายตลอดทั้งได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ที่ดี เหมาะสมอันจะบรรลุ เป้าหมายของการจัดการศึกษาพอเพียง พัฒนาสังคม เศรษฐกิจและประเทศชาติ บ้านเมือง ให้ร่มเย็น เป็นสุขได้ต่อไป

โดยสรุปการจัดการศึกษาพอเพียงตามแนวพระราชดำริได้พยายามวิเคราะห์เพื่อเข้าถึง แก่นแท้ปฐมภูมิในพระอัจฉริยภาพตามแนวพระราชดำริของพระองค์ที่เข้าใจถึงความสมบูรณ์ มากที่สุด (ฐิตินน ทองพิมพ์, 2551, หน้า 33) สรุปได้ว่ามีวิธีหรือแนวทาง ดังนี้

1. การส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ความคิด มีปัญญา มีวิธีคิด รู้จริง รู้แจ้ง รู้ตลอด รู้เท่าทัน ตามเหตุผลความเป็นจริง รู้จักการคิดวิเคราะห์ บูรณาการองค์ความรู้ ค้นพบทางเลือกเพื่อประยุกต์ สู่การปฏิบัติเกิดทักษะนำไปสู่การดำรงชีวิตที่เหมาะสม

2. การส่งเสริมให้บุคคลมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ ความเข้าใจในคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม มีเจตคติที่ดี มีทักษะในการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจ มีวินัย มีความอดทน อดกลั้น อดออม มีความขยันหมั่นเพียร เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

3. การส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ความเข้าใจทักษะในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ พึ่งตนเองได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพทางสังคมยุคสมัยและศีลธรรมที่ดีงาม

ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 มาตรา 39 และมาตรา 40 กำหนดให้ กระทรวงกระจายอำนาจบริหารและการจัดการสถานศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตพื้นที่ การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา โดยกล่าวคือ การบริหารการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางของการบริหารจัดการศึกษา ที่สถานศึกษาจะมีอิสระ ในการบริหารจัดการที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการและชุมชน โดยภายใต้กรอบ นโยบายและแผนงานกระทรวง และเขตพื้นที่การศึกษากำหนด โดยมีคณะกรรมการการศึกษา ที่ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการ ทั้งนี้ต้องดำเนินงานด้วยความโปร่งใสและเปิดโอกาสให้สังคม ตรวจสอบได้ตลอดเวลา ในการปรับเปลี่ยนระบบบริหารดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถานศึกษา มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการตนเอง สามารถวางแผนการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และสามารถแก้ปัญหาในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม และรวดเร็ว ที่สำคัญยังเป็นการสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วม ตัดสินใจกิจการของสถานศึกษา สิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปด้วย คือ การตรวจสอบผลการดำเนินงาน โดยวัดในเชิงผลสัมฤทธิ์เพื่อให้เกิดความมั่นใจสถานศึกษาจึงต้องสร้างระบบการประกันคุณภาพ ภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร จากนั้นจะมียุทธศาสตร์ภายนอกตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ดังนั้นเมื่อพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 บทบาทหลักในการบริหารจัดการศึกษาเป็น หน้าที่ของสถานศึกษาโดยตรง ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องปรับเปลี่ยนบทบาท และหน้าที่ใหม่หลายประการ ดังนี้

1. การจัดระบบบริหารจัดการสถานศึกษา
  - 1.1 การจัดการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
  - 1.2 การทบทวน ปรับปรุง พัฒนาโครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการศึกษา ให้สอดคล้องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
  - 1.3 การกำหนดนโยบาย แผนงานของสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
  - 1.4 การจัดปรับปรุงเพิ่มเติมหรือจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงานของ สถานศึกษาให้ครอบคลุมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
  - 1.5 การจัดและส่งเสริมโครงการกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
  - 1.6 การดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นระบบ

1.7 การจัดการดำเนินการตามแผนอย่างเป็นระบบและมีการติดตาม ประเมินผลตามตัวชี้วัดของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

2. การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

2.1 การจัดบรรยากาศด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาที่เน้นความร่วมมือกัน ประโยชน์ใช้สอยเป็นแหล่งเรียนรู้ และอนุรักษ์สืบสานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมสถาปัตยกรรมของท้องถิ่นและภูมิปัญญา

2.2 กำหนดระเบียบ ธรรมเนียมปฏิบัติในสถานศึกษาที่ส่งเสริมความมีระเบียบวินัย เคารพธรรมเนียมปฏิบัติ กติกาของสังคมส่วนร่วม เช่น การมีวินัย การเข้าคิว รับประทานอาหาร การแต่งกาย การใช้ทรัพยากรร่วมกัน

2.3 ส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรม การทำบุญ การบริจาค การปฏิบัติกิจทางศาสนา การฝึกอบรมจิต การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การยกย่องส่งเสริมผู้กระทำความดี ส่งเสริมการแบ่งปัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2.4 ส่งเสริมความรู้และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น จัดนิทรรศการในรูปแบบต่าง ๆ การหาความรู้ผ่านสื่อและเทคโนโลยีอื่น ๆ

2.5 ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้บริหาร ครูและบุคลากรในสถานศึกษา

2.6 จัดโครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมการปฏิบัติและการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. การจัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา

3.1 จัดโครงการนิเทศศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 จัดโครงการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.4 จัดการวางแผนการนิเทศภายในและกำหนดตารางที่การนิเทศภายในเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรให้สามารถจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.5 ส่งเสริมให้มีการจัดทำสื่อ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.6 ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ด้านการวัดและการประเมินผลตามสภาพจริงอย่างมีคุณภาพครอบคลุมความรู้ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะของผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

4.1 ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการวางแผนการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4.2 ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดสภาพและบรรยากาศภายในสถานศึกษาโดยส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4.3 ส่งเสริมการเรียนการสอนและการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ที่บ้าน และสถานที่อื่น ๆ

4.4 ผู้ปกครองและชุมชนร่วมติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5. การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

5.2 ติดตามและประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากการทดสอบความรู้ความเข้าใจพื้นฐานด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5.2 ติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยพิจารณาผลงานและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน

5.3 ติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยพิจารณาการปฏิบัติตนในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวันของผู้เรียน เช่น ความพอประมาณ มีเหตุผลมีภูมิคุ้มกันภายใต้เงื่อนไขคุณธรรมนำความรู้

5.4 ติดตามและประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการในกระบวนการ ขั้นตอน และกิจกรรมเสริมความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการจัดระบบบริหารจัดการสถานศึกษา

5.5 ติดตามและประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการในกระบวนการ ขั้นตอน และกิจกรรมเสริมความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

5.6 ติดตามและประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการในกระบวนการ ขั้นตอน และกิจกรรมเสริมความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการสอนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

5.7 ติดตามและประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการในกระบวนการ ขั้นตอน และกิจกรรมเสริมความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการพัฒนาบุคลากร

5.8 จัดระบบการรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะเวลาสั้น ๆ ทั้งการรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด

ดังนั้นสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาพอเพียงตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง คือ กระบวนการกิจกรรมของสังคมและรัฐเพื่อบุคคลโดยสร้างองค์ความรู้ ความคิดพื้นฐานของบุคคล และสังคม ที่จะพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ใหม่ รองรับการเปลี่ยนแปลงด้วยหลักการบูรณาการความรู้ ความคิด เชื่อมโยงสอดคล้องกับสถานการณ์ ครอบคลุมการเรียนรู้ หลักทฤษฎี ทักษะปฏิบัติ ความคิด เหตุผล รู้เท่าทัน รู้จักตนเอง ควบคุมตนเอง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นพื้นฐานของบุคคล ให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่แข็งแรงสมบูรณ์ โดยการเตรียมความพร้อมด้านปัจจัยด้านความรู้ ความคิด ปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาสมรรถภาพ เสริมสร้างความสามารถ ให้บุคคลนำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์มาบูรณาการประยุกต์ใช้บนพื้นฐานของคุณธรรมและการพัฒนา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคคลอันเป็นพื้นฐานในการพัฒนาตนเองและสังคม โดยการจัดการศึกษาต้องฝึกอบรมแนวทางแก่ผู้เรียน ให้ได้แนวคิดวิธีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบตามแนววิถีพุทธ คือ อริยสัจสี่ หรือแนวทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบทางเลือกที่เหมาะสมเป็นพื้นฐานหลักคิดนำไปสู่การปฏิบัติพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ การปฏิบัติ ภารกิจหน้าที่การทำงาน ในอนาคต เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต พึ่งพิงตนเองได้ มีทั้งความรู้ ความคิด ความเข้าใจทักษะที่เกี่ยวข้อง รู้จักการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมินแนวทางเพื่อเลือกการปฏิบัติ ซึ่งวิธีหรือแนวทางการจัดการศึกษาพอเพียงเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถแก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เกิดความสมดุล มีความพอเพียงพึ่งพิงกัน ในการสร้างสังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้ เป็นสังคมที่มีความพอเพียง ในด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นหลัก และส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ความเข้าใจในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิต จะทำให้ผู้เรียนมีวิสัยคิดและเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ พึ่งตนเองได้ มีความเชื่อมั่น รู้เท่าทันและเลือกปฏิบัติให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของสังคม การดำรงชีวิตก็จะมีความสุขส่งผลต่อสังคม เศรษฐกิจของประเทศในที่สุด

หลักการบริหารโรงเรียน

การบริหารเป็นการดำเนินการที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับการรวมตัวกันของมนุษย์ ในขณะที่มนุษย์มาอยู่รวมกันเป็นกลุ่มนั้น จำเป็นที่มนุษย์ต้องพยายามหาแนวทางหรือวิธีการควบคุมดูแลกันเองภายในกลุ่มให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และเป็นระเบียบเรียบร้อย รวมทั้งตอบสนองความต้องการของตนเอง ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงต้องทำความรู้จักกับคำว่า “การบริหาร” เพื่อควบคุมดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อย และเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

การบริหาร หมายถึง กระบวนการของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยการนำทรัพยากรการบริหารมาประกอบการบริหารให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ วีระพงษ์ ศรีรัตน์ (2549, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า เป็นการดำเนินกิจกรรมที่กำหนดขึ้นอย่างเป็นระเบียบ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจง

สมคิด พรหมจ้อย (2542, หน้า 24) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า หมายถึง กระบวนการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และติดตามประเมินผล

สมชาย ประวัติศรีชัย (2543, หน้า 21) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า เป็นการบริหารงานที่ประยุกต์ขึ้นเพื่อภารกิจพิเศษขององค์การให้ดำเนินไปตามเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้กำหนดเวลา งบประมาณ และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการทำงานเป็นทีม

จึงสรุปได้ว่า การบริหาร คือ การร่วมมือกันทำงานของบุคคลหรือคณะบุคคลในการที่จะปฏิบัติงานไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยใช้หลักการ ทฤษฎีเป็นแนวทางในการทำงาน

แนวความคิดที่เป็นจุดเริ่มของการศึกษาทางการบริหารยุคใหม่ ได้แก่ แนวความคิดของ Frederick W. Taylor ซึ่งนำเอาหลักวิทยาศาสตร์มาใช้ในการบริหาร โดยเสนอแนวความคิดวิทยาศาสตร์การจัดการ (Scientific management) ขึ้น และทำให้การศึกษากิจการศึกษากันอย่างจริงจัง และมีการพัฒนาต่อเนื่องกันมาโดยตลอด พัฒนาการของแนวความคิดและทฤษฎีการบริหารจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และเทคโนโลยี การนำแนวความคิดและทฤษฎีการบริหารมาใช้ในการบริหารงานนั้น จะแตกต่างกันออกไปตามแนวทางหรือความสนใจของแต่ละบุคคล ไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการ หรือผู้บริหารองค์กร กระบวนการของการบริหารของแต่ละองค์กรนั้นมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับว่าองค์กรไหนจะใช้วิธีการใดในการบริหารจัดการกับทรัพยากรภายในองค์กรของตน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์สูงสุดตามที่องค์กรนั้น ๆ ได้วางไว้

หลักการบริหารของฟาโยล์ (Fayol's principles of management) มี 14 ประการ คือ

1. การแบ่งงานกันทำ (Division of work) การทำงานควรมีการแบ่งงานกันทำตามแต่ละฝ่ายงาน เพื่อส่งเสริมความสามารถ ความมั่นใจ และความถูกต้องแม่นยำในการทำงานที่จะช่วยให้ผลผลิตของงานเพิ่มสูงขึ้น

2. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and responsibility) ในการทำงานผู้ที่ได้รับมอบให้ปฏิบัติงานใดก็ควรได้รับการมอบหมายอำนาจอย่างเพียงพอที่จะสามารถปฏิบัติงานนั้นไปได้ด้วยดี อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบจึงควรไปด้วยกัน

3. ความมีระเบียบวินัย (Discipline) ผู้ปฏิบัติงานที่ดีจะต้องมีระเบียบวินัยในการทำงาน จึงต้องมีการออกกฎระเบียบ เพื่อให้มีความเคารพและเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา

4. ความมีเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of command) ในการปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม ผู้ปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม ผู้ปฏิบัติควรเป็นผู้ที่ได้รับการบังคับบัญชาสั่งการจากผู้บริหารเพียงคนเดียวเพื่อความมีเอกภาพในการบังคับบัญชา

5. เอกภาพในการอำนวยการ (Unity of direction) การทำงานในกลุ่มเดียวกันควรมีหัวหน้าในการดำเนินการเพียงคนเดียว ภายใต้งานและเป้าหมายที่กำหนดไว้

6. ประโยชน์ส่วนบุคคลถือว่าเป็นรองจากประโยชน์ส่วนรวม (Subordination of individual interests to general interests) หมายความว่าในการทำธุรกิจใด ๆ ก็ตามผู้บริหารไม่ควรเห็นแก่ประโยชน์ของคนใดหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยจะต้องประพฤติให้เป็นตัวอย่าง ให้คำแนะนำปรึกษาและร่วมมือกับผู้ปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง และไม่เห็นแก่ประโยชน์ตนเป็นที่ตั้ง

7. การให้ผลประโยชน์ตอบแทน (Remuneration) เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง ควรถือหลักความยุติธรรม โดยคำนึงถึงค่าครองชีพ สภาวะเศรษฐกิจ ความต้องการด้านแรงงานสถานภาพของผู้ร่วมงาน เพื่อความพึงพอใจของทั้งสองฝ่าย คือ ทั้งฝ่ายนายจ้าง และลูกจ้าง

8. การรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง (Centralization) การรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางมิได้หมายความว่า อำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจะอยู่ที่ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรแต่เพียงผู้เดียว แต่หมายถึงเมื่อมีการมอบอำนาจให้ผู้บริหารคนใดแล้วก็ให้สามารถควบคุมบังคับบัญชาสั่งการได้ โดยให้ผู้บริหารพิจารณาตามความเหมาะสมตามสถานการณ์ว่าควรกระจายอำนาจ (Decentralization) หรือรวมอำนาจ (Centralization) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะขององค์กร บุคลิกภาพส่วนตัว และคุณค่าทางจริยธรรมของผู้บริหาร ความซื่อตรงของผู้ร่วมงาน ตลอดจนสถานการณ์ของแต่ละธุรกิจ

9. สายการบังคับบัญชา (Chain of common of scalar chain) สายการบังคับบัญชาเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งควรจัดให้มีในช่วงของการบังคับบัญชาลดหลั่นที่เหมาะสม ไม่ควรทำงานจนเกินไป เพราะจะก่อให้เกิดช่องว่างของสายการบังคับบัญชาได้

10. คำสั่ง (Order) ในการบริหารงานจำเป็นต้องมีการสั่งการที่จะต้องออกเป็นคำสั่งหรือกฎระเบียบข้อบังคับที่เป็นลายลักษณ์อักษรวางไว้ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติรับทราบและปฏิบัติตาม

11. ความเสมอภาค (Equity) คือ หลักแห่งความยุติธรรมที่ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน รวมทั้งมีความเมตตากรุณา ความจงรักภักดีต่อทุกคนโดยเสมอภาค

12. ความมั่นคงในหน้าที่การงาน (Stability of tenure of personnel) หมายถึงการดำรงอยู่ในตำแหน่งของบุคลากรที่มีความต้องการเวลาในการเรียนรู้งานเพื่อที่จะสามารถทำงานให้ได้ดี พนักงานจึงไม่ควรให้ถูกปรับออกหรือเปลี่ยนแปลงตำแหน่งก่อนเวลาอันสมควร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงของทั้งองค์กรและพนักงาน

13. ความคิดริเริ่ม (Initiative) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ผู้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติ เพื่อจะได้เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ และเกิดความพึงพอใจต่อผู้ร่วมงานทุกฝ่าย

14. ความสามัคคี (Esprit de corps) ผู้บริหารต้องสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในองค์กร เพราะความสามัคคี คือ พลัง ก่อให้เกิดความกลมเกลียวปรองดอง และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

หลังจากที่ฟายโวล์ได้นำแนวคิดทางการบริหาร อันประกอบด้วย หลักการบริหาร 14 ประการ ที่เรียกว่า Fayol's principles of management และส่วนสำคัญพื้นฐานเรียกว่า The elements of management อันประกอบไปด้วย กิจกรรม 5 ประการ มาเป็นแนวทางเพื่อใช้ในการบริหารธุรกิจและการบริหารโดยทั่วไปนั้น ช่วยให้การบริหารมีการจัดระบบระเบียบในเชิงของการจัดการมากขึ้น โดยทั่วไปนั้นช่วยให้การบริหารมีการจัดระบบระเบียบในเชิงของการจัดการมากขึ้น ประสิทธิภาพของการบริหารในสมัยนี้จึงได้ปรับเปลี่ยนจากการที่เห็นคนเป็นเครื่องจักร มาเป็นใช้คนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ในกระบวนการบริหารจัดการในองค์กรนั้น ประกอบไปด้วย หลากหลายแนวความคิดทางบริหาร เช่น หลัก POSDC, POLC, POSCORB เป็นต้น ซึ่งผู้บริหารองค์กรมีหน้าที่ที่จะเลือกสรรเอาหลักการในการบริหารที่เหมาะสมมาประยุกต์หรือปรับใช้กับองค์กรของตนเพื่อประโยชน์ขององค์กรเอง แต่โดยรวมแล้วหลักการบริหารจะประกอบไปด้วยขั้นตอนเหล่านี้ คือ

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง กระบวนการในการกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ สำหรับช่วงเวลาในอนาคต และวิธีการให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย โดยยึดหลักความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพมากที่สุด

2. การจัดองค์กร (Organizing) หมายถึง ขบวนการของการกำหนดรูปแบบโครงสร้างขององค์กร กฎเกณฑ์ ที่จะใช้ควบคุมทรัพยากรต่าง ๆ ให้ทำงานร่วมกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยจะต้องมีการกำหนดอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบ ของพนักงานแต่ละคนว่าใครทำอะไร ใช้วิธี และเครื่องมืออะไรบ้าง ในการทำงานตามกฎเกณฑ์เฉพาะที่จะทำให้งานนั้นดำเนินไปได้

3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) หมายถึง หน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล โดยเริ่มตั้งแต่ เสาหา คัดเลือก บรรจุคนที่มีความรู้ ความสามารถเข้าทำงาน พัฒนาฝึกอบรมให้บุคลากรมีความสามารถมากขึ้นในการทำงาน

4. การสั่งการ (Directing) หมายถึง ความพยายามที่จะทำให้การกระทำต่าง ๆ ของทุกฝ่ายในองค์กร เป็นไปในทางที่จะส่งเสริมให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

5. การควบคุม (Controlling) หมายถึง การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ ว่าเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่และมีข้อบกพร่องอะไรที่จะต้องทำการแก้ไขหรือไม่

6. ภาวะผู้นำในองค์กร (Leading) หมายถึง หน้าที่ทางการบริหารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมองค์การ การใช้อำนาจหน้าที่ แรงจูงใจ อันจะทำให้บุคลากรขององค์การสามารถทำงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์การตั้งไว้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการบริหารมีหลายทฤษฎี มีขั้นตอนแตกต่างกันไป การบริหารองค์การในทางวิชาการ เสนอว่า ควรดำเนินการเป็นกระบวนการ คือ ทำไปตามลำดับขั้นตอน ต่อเนื่องตลอดเวลา ไม่มีการขาดตอน การจำแนกขั้นตอนการบริหารซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยยึดแนวคิดของมอร์ริส (Morrissey, 1970, pp. 6-9 อ้างถึงใน วนิดา จันทรศรี, 2539, หน้า 34) มี 5 ด้าน คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดบุคลากร (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การควบคุมงาน (Controlling) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ นโยบาย โครงสร้าง และวิธีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลในอนาคต ทั้งนี้ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการพยากรณ์เหตุการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง รวมทั้งต้องมีการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดมาปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความแม่นยำในการคาดคะเนผลที่จะได้รับให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด สอดคล้องกับวรภัทร ภูเจริญ (2541, หน้า 26-27) กล่าวว่า การวางแผนเป็นกระบวนการที่สำคัญประการหนึ่งในการบริหาร มีขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้ประสบผลสำเร็จ การตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องของความต้องการขององค์การ
2. การพิจารณาว่าทรัพยากรใดบ้างที่จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และข้อจำกัดขององค์การ
3. การพิจารณาปัจจัยที่เป็นอุปสรรค และปัจจัยเกื้อหนุนขององค์การเพื่อการคาดคะเนหรือพยากรณ์
4. การทำแผนพัฒนางาน เพื่อความสำเร็จของเป้าหมาย การสร้างทางเลือกประเมินทางเลือก และหาทางเลือกที่ดีที่สุด

ประสิทธิ์ แดงรัมย์ (2536, หน้า 303-306) กล่าวว่า iva การวางแผนเป็นหน้าที่แรกที่สำคัญมากสำหรับผู้บริหาร การวางแผนเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย โครงสร้าง และวิธีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผล ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการพยากรณ์เหตุการณ์

ทางเศรษฐกิจ ทางสังคมและทางการเมืองด้วย และการวางแผนยังเป็นเรื่องเกี่ยวกับการตัดสินใจ ถือเป็นเรื่องของ การตกลงใจเลือกทางเพื่อกำหนดนโยบายการผลิต หรือการตัดสินใจกำหนด วัตถุประสงค์ เป็นต้น

วันทนา เมืองจันทร์ (2542, หน้า 21-25) ได้กล่าวไว้ว่า การวางแผน คือ การกำหนด เป้าหมาย คุณภาพของผู้เรียนกำหนดมาตรฐานคุณภาพ มีการวางแผนบริหารจัดการให้มีการกำหนด ระบบงาน สร้างกลไกความรับผิดชอบที่ชัดเจน มีการปรึกษาหารือ เพื่อให้บุคลากรเห็นพ้องต้องกัน แล้วจึงมอบหมายงานตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคน ขณะเดียวกันก็ร่วมกันคิด กลวิธีหรือกลยุทธ์เพื่อหาทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน เช่น การสร้าง เครือข่ายความร่วมมือจากสถานศึกษาอื่นจากผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น จากการศึกษาแบบ การพัฒนาครูผู้สอน และดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดระบบ การประเมินผลอย่างครบวงจร พร้อมทั้งวางแผนการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการทำงานอย่าง สม่าเสมอ ซึ่งถ้าเป็นเช่นนี้การปฏิรูปการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก็จะย่อมสัมฤทธิ์ผล ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้เริ่มและผู้นำทางวิชาการอย่างมีคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน การที่จะเป็นผู้นำที่มีศักยภาพเช่นนี้ได้ ผู้บริหารจะต้องมุ่งมั่น ในการพัฒนาตนเอง พัฒนาครู และผู้เรียนให้ได้พัฒนาไปตามศักยภาพอย่างมีคุณภาพ ด้วยการเป็นผู้วางแผนคุณภาพการศึกษา และบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดผลสูงสุดแล้ว ผู้บริหารยังต้องมีบทบาท ในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพอีกด้วย ดังนั้น ถ้าผู้บริหารไม่ตระหนักใน ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และละเลยไม่สนับสนุน ส่งเสริมให้ครูได้จัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียน การปฏิรูปการเรียนรู้อาจจะไม่บังเกิดผลตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

วิโรจน์ สารรัตนะ (2542, หน้า 3) ให้แนวคิดการวางแผนเป็นการกำหนดองค์ประกอบ ต่าง ๆ ที่สำคัญ เริ่มจากภารกิจ (Mission) ตามด้วยจุดมุ่งหมาย (Goals) และแผน (Planning) ที่จะทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

กรมวิชาการ (2544, หน้า 6-7) ได้กล่าวไว้ว่า การวางแผน คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายสถานศึกษาจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อมองอนาคตว่า โดยและสังครอบ ๆ จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร สถานศึกษาจะต้องปรับตัวปรับหลักสูตรอย่างไร จึงจะพัฒนาผู้เรียน ให้เหมาะสมกับยุคสมัย ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์ซึ่งทำได้ โดยอาศัยความร่วมมือของชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้เรียนภาคธุรกิจ ภาครัฐในชุมชน ร่วมกันกับคณะกรรมการสถานศึกษา แสดงความประสงค์อันสูงส่งหรือวิสัยทัศน์ที่ปรารถนาให้

สถานศึกษาเป็นสถาบันพัฒนาผู้เรียนที่มีพันธกิจหรือภาระหน้าที่ร่วมกันในการกำหนดงานหลักที่สำคัญ ๆ ของสถานศึกษาพร้อมด้วยเป้าหมาย แผนปฏิบัติการ และการติดตามผล ตลอดจนการจัดทำรายงานแจ้งสาธารณชนและส่งผลย้อนกลับให้สถานศึกษาเพื่อการปฏิบัติงานที่เหมาะสมตามหลักสูตรของสถานศึกษาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติที่กำหนดไว้ กระบวนการสร้างวิสัยทัศน์โดยอาศัยบุคคลต่าง ๆ เข้าไปมีส่วนร่วมนี้ เป็นกระบวนการที่มีพลังผลักดันให้แผนกลยุทธ์ที่สถานศึกษาสร้างขึ้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีทิศทางก่อให้เกิดเจตคติในทางที่สร้างสรรค์ดีงามแก่สังคมของสถานศึกษา มีระบบและหน่วยสนับสนุนในการปฏิบัติงานเกิดขึ้นอย่างเป็นเครือข่ายเพียบพร้อม เช่น ระบบคุณภาพของหลักสูตรสาระการเรียนรู้ การวิจัยแบบมีส่วนร่วม มีระบบสนับสนุนครูอาจารย์ เป็นต้น กระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ด้วยวิธีดังกล่าวนี้จะนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การกำหนดสาระการเรียนรู้หรือหัวข้อเรื่องในท้องถิ่นสนองตอบความต้องการของชุมชน

วิสัยทัศน์เป็นเจตนารมณ์ อุดมการณ์ หลักการ ความเชื่อ อนาคตที่พึงประสงค์ เป็นการคิดไปข้างหน้ามีเอกลักษณ์ สามารถสร้างศรัทธา และจุดประกายความคิดในสภาพการพัฒนาสูงสุด

ภารกิจ แสดงวิธีการดำเนินการของสถานศึกษาเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์และนำไปสู่การวางแผนปฏิบัติต่อไป

เป้าหมายเป็นการกำหนดความคาดหวังด้านคุณภาพที่เกิดกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่สถานศึกษากำหนด และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 4) ได้มีนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดและในกำกับร่วมประสานความร่วมมือระหว่างกัน มีการดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และกำหนดแผนการดำเนินงานไว้ 4 ประการ

1. การสร้างความรู้ความเข้าใจ โดยพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ ตลอดจนกิจกรรมส่งเสริมในรูปแบบต่าง ๆ การพัฒนาบุคลากรเครือข่ายในการประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ
2. การนำไปสู่การปฏิบัติ โดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน และการบริหารจัดการในสถานศึกษา
3. การประสานความร่วมมือและเชื่อมโยงเครือข่าย โดยการจัดทำฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา
4. การติดตามและการประเมินผล โดยการพัฒนาตัวชี้วัดความพอเพียงของสถานศึกษา การติดตามผลงานในพื้นที่ การรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน การประเมินผลนักเรียน

นักศึกษา และประชาชนที่รับบริการ ตลอดจนการเชื่อมโยงผลงานของครู/ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จกับการประเมินวิทยฐานะ

การวางแผนการบริหารงานเกี่ยวกับการสถานศึกษาพอเพียง จะต้องมีการวางแผนร่วมกัน ตั้งแต่ระดับผู้บริหาร จนถึงคณะครูบุคลากรที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงชุมชน เพื่อให้ทุกคนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร หรือกระบวนการในการทำงาน ให้เหมาะสม

กล่าวโดยสรุป การวางแผนจากแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้นำที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและประสานสัมพันธ์หน่วยงานต่าง ๆ ทุกภาคส่วนในการสนับสนุนในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการกำหนดลักษณะการทำงานโดยพยายามจัดระเบียบ เพื่อให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดตำแหน่งงาน รูปแบบโครงสร้างขององค์กร จัดระบบ ระเบียบการทำงานขององค์กร เพื่อให้เกิดความสะดวกในการมอบหมายงาน หรือการสั่งการ มีการกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละส่วนงานอย่างชัดเจน เพื่อหลีกเลี่ยงการทำงานที่ซ้ำซ้อน หรืออิกนัยหนึ่ง หมายถึง การจัดโครงสร้างของการบริหาร โดยกำหนดลักษณะหรือวิธีการติดต่อสัมพันธ์กันตามลำดับชั้น และอำนาจหน้าที่หรือสายการบังคับบัญชา เพื่อให้การทำงานขององค์การดำเนินไปอย่างมีระเบียบแบบแผน

Flippo (1970, p. 129) กล่าวว่าไว้ว่า การจัดองค์การ หมายถึง การจัดความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ คือ ตัวบุคคลและหน้าที่การงาน เพื่อรวมกันเข้าเป็นหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถทำงานบรรลุเป้าหมายได้

สมคิด บางโม (2538, หน้า 94) กล่าวว่าไว้ว่า การจัดองค์การ หมายถึง การจัดแบ่งองค์การ ออกเป็นหน่วยงานย่อย ๆ ให้ครอบคลุมภารกิจและหน้าที่ขององค์การ พร้อมกำหนดอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์กับองค์กรย่อยอื่น ๆ ไว้ด้วย ทั้งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการบริหารให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

อดุลย์ สุขเจริญ (2548, หน้า 26) กล่าวว่าไว้ว่า การจัดองค์การ คือ การจัดระเบียบกิจกรรม ให้เป็นกลุ่มก้อนเข้ารูป และการมอบหมายงานให้คนปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของงานที่ตั้งไว้ การจัดองค์การจะเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบความรับผิดชอบต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ทุกคนต่างฝ่ายต่างทราบ ว่า ใครต้องทำอะไร และใครหรือกิจกรรมใดต้องสัมพันธ์กับฝ่ายอื่น ๆ อย่างไรบ้าง สอดคล้องกับแนวคิดตามความเห็นของ วิโรจน์ สารรัตนะ (2542, หน้า 3) โดยวิเคราะห์ว่า กระบวนการจัดองค์การ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1. พิจารณาแยกประเภทของงาน จัดกลุ่มงานและออกแบบงานสำหรับผู้ทำงานแต่ละคน ผู้บริหารจะต้องพิจารณาแยกประเภทว่า กิจการของตนนั้นมีอะไรบ้างที่ต้องทำให้ได้ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ต่อจากนั้นจึงจัดแบ่งกลุ่มงานของแต่ละกลุ่มไปตามความถนัด และความสามารถของผู้ที่จะปฏิบัติโดยคำนึงถึงคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงานเสมอ

2. ระบุขอบเขตของงานและมอบหมายงาน พร้อมทั้งกำหนดความรับผิดชอบและให้อำนาจหน้าที่

3. จัดวางความสัมพันธ์เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกิดความ เป็นระบบระเบียบ และสามารถจูงใจให้คนทำงานได้

กล่าวโดยสรุป การจัดโครงสร้างการบริหารซึ่งกำหนดอำนาจหน้าที่ หรือสายการบังคับบัญชาที่เหมาะสมจะส่งผลให้การประสานการทำงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โรงเรียนจึงจะต้องมีการจัดระบบการทำงาน มีการแบ่งกลุ่มงานอย่างเป็นระบบ กำหนดความรับผิดชอบ อำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นสาระเพิ่มเติม จัดทำหน่วยการเรียนรู้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน มีสื่อการเรียนรู้อย่างพอเพียงที่เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดบุคลากร (Staffing) หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับบุคลากรเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งหน้าที่ตามโครงสร้างขององค์การ ซึ่งเกี่ยวกับการคัดเลือก การสร้างกำลังใจและการพัฒนาบุคลากร เพื่อการปฏิบัติงานนั้น จะเกิดประโยชน์ต่อองค์การอย่างสูงสุด คนเป็นทรัพยากรการบริหารที่สำคัญที่สุด การใช้ปัจจัยอื่นได้ผลเพียงใด อยู่ที่ความสามารถของบุคลากรเท่านั้น สอดคล้องกับ กุลlick (Gulick, 1973, pp. 11-13) กล่าวว่า การจัดบุคลากรเป็นวิธีการแสวงหาและคัดเลือกบุคคลเข้าสู่ องค์การ มีการปฐมนิเทศและมอบหมายงาน ฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร มีการพิจารณาความดี ความชอบ ดูแลเรื่องสวัสดิการ

ประสิทธิ์ แดงรัมย์ (2536, หน้า 303-306) ได้ให้ความหมายของการจัดคนเข้าทำงานไว้ว่า การจัดคนเข้าทำงาน คือ การบริหารงานบุคคลนั่นเอง การบริหารบุคคลไม่ใช่สิ้นสุดเพียง การหาคนเข้าทำงานในองค์การเท่านั้น แต่ต้องทำต่อเนื่องไปจนกว่าบุคคลเหล่านั้นจะพ้นจาก องค์การ ส่วนบุคคลในองค์การก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เช่น มีการเลื่อน ลด ปลด ย้าย ลาออก อยู่ตลอดเวลา รวมทั้งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์การก็ต้อง มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์การก็จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งงาน ในหน้าที่ให้สัมพันธ์กันอีกด้วย ดังนั้น ในเรื่องของการจัดคนเข้าทำงานนั้นจึงต้องมีความหมาย รวมถึงการวางแผนกำลังคน การสรรหาบุคคลเข้าทำงาน การคัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสม การแต่งตั้งโยกย้าย การพัฒนาบุคคล การจัดการเกี่ยวกับผลประโยชน์ตอบแทน เป็นต้น

การจัดบุคคลเข้าทำงาน คือ การจัดคนเข้าทำงานเพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะงาน การจัดบุคคลเข้าทำงาน ประกอบด้วย ขั้นตอนต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์งาน คือ การกำหนดงาน รายละเอียดของงานอย่างชัดเจนเพื่อกำหนดทิศทางในการทำงานของบุคคลให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล

2. การวางแผนกำลังคน คือ การคาดคะเนจำนวนคนที่หน่วยงานขององค์กรต้องการ ระยะเวลาที่ต้องการประเภทและระดับของบุคคลที่ต้องการ

3. การจัดหาบุคคลเข้าทำงาน คือ การแสวงหาบุคคลที่มีความสามารถตามที่ หน่วยงานขององค์กรต้องการและการจูงใจให้บุคคลนั้นเข้าทำงานในองค์กร ซึ่งการจัดหาบุคคลเข้าทำงาน อาจจะได้จากแหล่งภายในหรือแหล่งภายนอกองค์กรก็ได้ โดยการจัดหาบุคคลจากแหล่งภายใน มีข้อดี คือ ประหยัดค่าใช้จ่ายในการอบรมแนะนำงาน เป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้พนักงานเดิม ได้มีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ส่วนข้อดีของการจัดหาบุคคลจากแหล่งภายนอก คือ ทำให้สรรหาบุคคลได้เหมาะสมกับงาน ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถใหม่ ๆ เข้ามาในองค์กรและไม่เกิดการขาดแคลนบุคคลที่เหมาะสมกับตำแหน่งงาน

4. การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน คือ การพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติตรงตามตำแหน่งงานที่องค์กรต้องการ วิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานเพื่อจะให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และเหมาะสมที่สุด

นักวิชาการได้กล่าวถึงแนวทางหรือรูปแบบในการพัฒนาบุคลากรได้ดังนี้

สุภชัย ยาวะประภาษ (2548, หน้า 128) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรมีแนวทางหลักในการดำเนินงาน 3 แนวทาง คือ

1. การให้การศึกษาเรียนรู้ เป็นการปลูกฝังคุณค่า และทัศนคติการเดิมความรู้ การใช้/ วิจัย ญาณ ความเข้าใจและปัญญา การให้การศึกษา มักทำผ่านการศึกษาในสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรขององค์กร การให้การศึกษาอาจทำได้โดยการให้ทุน อนุญาตให้บุคลากรไปศึกษาต่อในหลักสูตรระยะสั้น ระยะกลาง และการให้การศึกษาในระดับปริญญาและหลังปริญญา การให้การศึกษาจึงเป็นการลงทุนที่สำคัญทั้งขององค์กรและตัวบุคคลเอง

2. การฝึกอบรม เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเพิ่มผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในตำแหน่งหนึ่ง ๆ ซึ่งมักเป็นกิจกรรมที่มุ่งสู่บุคลากรในระดับปฏิบัติและหัวหน้างาน และเป็นกระบวนการที่ขึ้นเพื่อให้บุคลากรได้เรียนรู้และเสริมสร้างทักษะ ความชำนาญ โดยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งในการยกมาตรฐานการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น อันจะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ขณะเดียวกันก็มุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือทัศนคติในการปฏิบัติงานของบุคลากรอีกด้วย

3. การพัฒนาบุคลากร เป็นการดำเนินการด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มและขยายโลกทัศน์ สำหรับการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนทั้งในงานและในสังคมส่วนร่วมให้แก่บุคลากร ซึ่งรวมถึง การมอบหมายงานพิเศษ การสอนงาน การให้คำปรึกษา การเป็นพี่เลี้ยง การปรับเปลี่ยนหมุนเวียน หน้าที่การงาน การจัดทัศนศึกษาดูงานและมอบหมายให้ประชุมแทนหรือเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ต่าง ๆ

ชูชัย สมิทธิไกร (2549, หน้า 6) แนวทางในการพัฒนายังสามารถแบ่งตามประเภทของผู้จัดได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. การพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่หน่วยงานเป็นผู้จัด ได้แก่ การปฐมนิเทศบุคลากรใหม่ การอบรม การประชุมสัมมนา หรือประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ การสับเปลี่ยนหมุนเวียนงาน

2. การพัฒนาที่บุคลากรเป็นผู้ดำเนินการเอง ได้แก่ การศึกษาจากตำรา ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ การศึกษาจากคู่มือการปฏิบัติงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อร่วมงาน การสอนงานโดยผู้บังคับบัญชา หรือบุคคลอื่น ๆ แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ยุคใหม่ ยังแบ่งออกได้เป็น 2 แบบ คือ แบบเป็นทางการ และแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นแบบทางการจะส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรค่อนข้างน้อย องค์การจึงต้องมีมาตรการหรือแนวทางการพัฒนาเพื่อให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถให้อยู่กับองค์กรนานที่สุด วิธีการดูแลรักษาคณาให้อยู่กับองค์กรทำได้ โดยสรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากร คือ การปลูกฝังให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าไปอย่างสมดุล ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น จัดโครงการศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ครูและนักเรียนได้พัฒนาตนเองและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครูควรมีการอบรมวิธีการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อปลูกฝังแนวความคิดต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถวิเคราะห์ความพอเพียงไม่พอเพียงของตนเองและครอบครัวได้ ตลอดจนการทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาโดยการส่งเสริมและปลูกฝังให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รู้จักใช้ความรอบคอบรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ สุจริต ไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น มีความเพียรและอดทน มีวินัย มีสัมมาคารวะ รู้จักทำประโยชน์ให้กับสังคมร่วมดูแลรักษาลี้กแวดล้อมและสืบสานวัฒนธรรมอันดีงาน เพื่อประสิทธิผลการบริหารงานสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาควรได้รับการฝึกอบรมดูงาน และการสร้างเครือข่ายกับโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง โดยการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และบุคลากร ตลอดจนสมาชิกในชุมชน

การจัดบุคลากรเพื่อรับผิดชอบในการบริหารงานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง จำเป็นที่จะต้องสรรหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมมาเป็นหัวหน้างาน เพื่อดำเนินงานทางด้านการบริหารให้ดำเนินไปตามหลักของเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข หัวหน้างานที่รับผิดชอบในเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างลึกซึ้ง มีความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ มีลักษณะของความพอเพียง มีการวางแผน มีวิสัยทัศน์ และมีการจูงใจ เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานให้กับองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

การอำนวยการ (Directing) หมายถึง การจัดการในการสั่งการ โดยผู้บริหาร เพื่อให้การทำงานต่าง ๆ ภายใต้โครงสร้างขององค์กรดำเนินไปอย่างราบรื่น มีการประสานงานร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน ผู้บริหารจำเป็นต้องเข้าใจ และสามารถกำกับชักจูงให้ผู้ร่วมงานมีพฤติกรรมที่เป็นไปในทางที่ดีตลอดเวลา

ประสิทธิ์ แดงรัมย์ (2536, หน้า 306-303) การอำนวยการ หมายถึง การที่ทำให้บุคคลอื่นปฏิบัติงาน เพื่อให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้น ผู้บริหารทุกระดับจึงต้องทำหน้าที่ในการอำนวยการ ซึ่งประกอบด้วย การจูงใจ การประสานงาน การสื่อสาร และภาวะผู้นำของผู้บริหาร หลักการอำนวยการที่ดี คือ ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา สร้างทัศนคติที่ดีในการทำงาน จูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน การมอบหมายงานต้องมีความสมบูรณ์ชัดเจนในคำสั่ง ให้ความสำคัญต่อการสื่อสารภายในองค์การ รักษาไว้ซึ่งระเบียบข้อบังคับขององค์การ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และสมชาย หิรัญกิตติ (2538, หน้า 183) กล่าวว่า การอำนวยการ หมายถึง การใช้ภาวะผู้นำ (ผู้บังคับบัญชา) ในการตัดสินใจ การมอบหมายหน้าที่การงาน การประสานงาน การตรวจสอบ ดูแล แนะนำ และจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้งานขององค์การบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สมพงษ์ เกษมสิน (2526, หน้า 204) ก็มีความเห็นสอดคล้องกันว่าการอำนวยการเป็นหน้าที่อันสำคัญของผู้บริหาร เพราะต้องใช้ภาวะผู้นำในการวินิจฉัยสั่งการ ตรวจสอบ ชี้แนะ จูงใจให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการทำงาน แนวความคิดของการพัฒนาองค์การ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้น ถือกำเนิดขึ้นมาเพื่อตอบสนองและรองรับต่อการท้าทายของความเปลี่ยนแปลงที่ผันผวนอยู่ตลอดเวลา ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการจัดการกับความเปลี่ยนแปลง

อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ถือว่าเป็นแนวทางหนึ่งที่จะมีบทบาทสำคัญต่อการยกระดับขององค์กร หลายองค์กรได้นำการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มาเป็น “กลยุทธ์ในการแข่งขันและพัฒนาองค์กร” เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ และแข่งขันได้ในระดับโลก (พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547, หน้า 15)

จึงสรุปความหมายของการอำนวยการ ว่า เป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารในการใช้ความสามารถซึ่งบุคคลากรให้ ปฏิบัติงานและมีความกระตือรือร้นในการที่จะทำงานให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้องค์กรสามารถทำงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องมีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และใช้ศิลปะในการบังคับบัญชา

การควบคุม (Controlling) เป็นหน้าที่สำคัญประการสุดท้ายในกระบวนการบริหาร เพื่อติดตามการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่สั่งการไป โดยต้องกำหนดและจัดระเบียบงานและตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ

วิโรจน์ สารรัตนะ (2542, หน้า 3) ให้ความหมายว่า การควบคุมเป็นกระบวนการวางระเบียบ กฎเกณฑ์ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ มุ่งให้เกิดความมั่นใจว่า สมาชิกในองค์กรได้ประพฤติปฏิบัติไปในทิศทางที่จะทำให้บรรลุผลตามมาตรฐานการทำงานที่กำหนดไว้

เทอร์รี่ (Terry, 1968, p. 543) กล่าวว่า การควบคุม หมายถึง การประเมิน (Evaluating) การปฏิบัติงานและการแก้ไขข้อผิดพลาดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในกรณีที่น่าเป็น เพื่อให้งานดำเนินไปตามแผนที่วางไว้

ฟาโยล (Fayol, 1949, p. 107) ได้ให้ความหมายว่า การควบคุม คือ การตรวจสอบดูว่า ทุกสิ่งทุกอย่างดำเนินสอดคล้องไปตามแผน คำสั่ง และหลักการที่ได้จัดทำไว้หรือไม่ สอดคล้องกับความคิดเห็นของ เซอร์วิน (Sherwin, 1974) ว่า การควบคุม คือ การตรวจสอบดูว่า ได้มีการดำเนินการตามแผน และมีความก้าวหน้าไปในแนวทางที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

ดังนั้น การควบคุม เป็นการติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กร เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือหน้าที่ที่กำหนดไว้หรือไม่ การทำงานเป็นไปตามมาตรฐานที่องค์กรกำหนดหรือไม่ มีข้อบกพร่องอย่างไร เพื่อนำไปสู่การทำการแก้ไข การควบคุมอาจตรวจสอบจากการใช้งบประมาณ การตรวจงาน การรายงานผลการปฏิบัติงาน หรือการประเมินผลการปฏิบัติงาน

วิธีการวิจัยแบบผสม

เป็นการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ ที่เริ่มต้นจากสายประชากรศาสตร์ แล้วแพร่กระจายสู่สายจิตวิทยาการศึกษา เหตุผลของการรวมกันประสงค์ที่จะทำได้คำตอบที่ชัดเจนที่สุด ในประเด็นความถามวิจัยที่คลุมเครือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลที่เกิดจากการตรวจสอบเชิงปริมาณที่ค้นพบว่า บริบทของสังคมบางอย่างมีผลต่อพฤติกรรมที่สนใจศึกษา ซึ่งเป็นตัวแปรตามที่ไม่สามารถหาเหตุผลที่ดีที่สุดมาอธิบายได้ จึงต้องเน้นค้นหาด้วยเชิงคุณภาพที่ต้องลงลึกให้ถึงที่มาของคำตอบ ณ แหล่งข้อมูลปฐมภูมิโดยตรง ด้วยวิธีการภายใต้การค้นหาความรู้ที่เป็นความจริงจากผู้ที่อยู่จริง จากปรากฏการณ์จริง เป้าหมายที่ต้องรวมกัน เพราะต้องการทำให้ได้ผลการวิจัยที่ดีขึ้น มีความเชื่อถือมากที่สุดสอดคล้องและทันสมัยกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมากที่สุด มักใช้เชิงปริมาณ (Quantitative research) เป็นตัวตั้ง หรือเริ่มต้นในการศึกษาและค้นคว้าก่อน แล้วตามเสริมด้วยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) การผสมไม่มีเท่ากัน ส่วนมากการวิจัยในเชิงปริมาณจะประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ ตามด้วยเชิงคุณภาพอีก 30 เปอร์เซ็นต์ เป็นการรวมที่มีเนื้อความสนับสนุนผลการวิจัยที่ได้จากเชิงปริมาณในประเด็นที่ต้องการเน้นให้ชัดมากขึ้น

หลังจากนั้นจึงตามด้วยการเขียนถึงระเบียบวิธีวิจัยในเชิงคุณภาพต้องเริ่มต้นด้วยการเกริ่นถึงเป้าหมายสูงสุดของการวิจัยก่อนว่าต้องการค้นหาอะไรเป็นสำคัญ ซึ่งก็คือ การกล่าวอ้างถึงคำถามหลักของการวิจัยในเชิงปริมาณที่ต้องการสืบค้นถึงบริบททางสังคม (Social context) บางอย่างที่ได้แย้งว่าเป็นเหตุ (Cause) ที่ทำให้พฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นจริง แล้วค้นต่อเชิงตรรกะเป็นอย่างไร ต้องการค้นหาให้ละเอียดถึงความเป็นมาอย่างแท้จริง ทั้งในด้านปรากฏการณ์และเหตุผลที่อาจเป็นการเล่าเรื่อง (Narrative)

การเขียนระเบียบวิธีวิจัยในเชิงคุณภาพ ลำดับถัดมาจึงกล่าวถึงวิธีการรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพที่ต้องเปิดประเด็นพื้นที่ศึกษาว่าเป็นชุมชน หรือหมู่บ้าน หรือกลุ่มคนที่คาดว่าจะมีพฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามที่อยากรู้นั้น ต้องระบุว่าเป็นพื้นที่เดียวกับที่ทำการศึกษาในเชิงปริมาณ หรือกลุ่มคนที่อยู่ในการวิจัยเชิงปริมาณ ระบุวิธีการรวบรวมข้อมูลที่ตั้งใจจะใช้อย่างชัดเจน โดยทั่วไปจะใช้หลักการค้นหาความรู้ที่เป็นความจริง จากผู้ที่อยู่จริง จากหลักฐาน และจากปรากฏการณ์จริง (Grounded theory approach) ที่ต้องลงลึกให้ถึงรากเหง้าต้นตอ ต้องกำหนดลักษณะของผู้รู้ (Key informants) ไว้บ้างว่าควรมีลักษณะอย่างไร

วิธีการรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพที่นิยมใช้ในการวิจัยแบบผสม ปัจจุบันนิยมตรวจสอบขยายความผลที่ได้จากการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณ ด้วยการเจาะต่อในเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการของการจัดการสนทนากลุ่มแบบเจาะจง (Focus group discussion) มากที่สุด เพราะเชื่อในทฤษฎีอิทธิพลกลุ่ม (Group influence theory) วิธีการสนทนากลุ่มย่อย (Small group discussion) และวิธีการ

สัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth-interview) เหตุผลที่สามวิธีนี้มีความนิยมมาก เพราะสามารถค้นหา บุคลิกภาพผู้ที่รู้ที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณที่อยู่ในฐานข้อมูลแล้ว วิธีการ คือ ดึงคุณลักษณะ ที่ได้จากการศึกษาเชิงปริมาณมาเป็น Criteria ในการคัดเลือกบุคคลเข้าร่วมสนทนากลุ่มแบบเจาะจง นั่นคือ ปรากฏผลในการวิจัยเชิงปริมาณออกมาอย่างไร คนกลุ่มไหนมีพฤติกรรมที่อยากสืบค้นต่อ ก็เจาะที่คนกลุ่มนั้น Criteria นี้สามารถนำไปใช้ในการสนทนากลุ่มย่อยได้อีกเช่นกัน Criteria นี้ก็คือ บุคลิกภาพของผู้ที่รู้จริงในสิ่งที่เราอยากรู้นั่นเอง ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth-interview) และสามารถทำการตรวจสอบสามเส้าต่อไปได้ด้วยการสืบค้นต่อยอดกลุ่มที่มีลักษณะ เดียวกัน

Mixed method นั้นเป็นเทคนิควิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์แบบผสม ผสมทั้งวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งรูปแบบที่นิยมทั้งในประเทศและต่างประเทศ คือ การใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณเป็นตัวตั้งก่อนแล้วตามด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ ยกเว้นกรณีที่เป็นอุบัติการณ์ หรือเหตุการณ์ใหม่ ๆ ที่ยังไม่เคยเกิดขึ้น จึงจะใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นตัวตั้ง แล้วค่อยมาตรวจสอบสมมติฐาน หรือวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ความแตกต่างจากงานทั่วไป คือ ในการวิจัยเชิงปริมาณต้องใช้สถิติขั้นสูงเรียกว่า Multi-level analysis เพราะจะทำให้ภาพความสัมพันธ์ความเชื่อมโยง ความเป็นเหตุเป็นผลของตัวแปร ปัจจัยหลาย ๆ ตัวที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับของข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเกี่ยวข้องกับบริบททางสังคม และเพื่อวิเคราะห์ด้วยกระบวนการเชิงปริมาณเสร็จแล้วก็จะนำปัจจัยที่มีผลชัดเจนนั้น ๆ เข้ามาศึกษาให้ลึกซึ้งด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ในการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ลอยสายอนุสรณ์ สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

พัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์ (2545) ได้ศึกษาบทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ครูมีบทบาทในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 44.30 อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 34.50 และอยู่ในระดับสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 21.30 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติบทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนเศรษฐกิจพอเพียง การสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชน การสนับสนุนจากโรงเรียน วิทยากรที่สอน

จากการวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ พบว่า สามารถส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียง ได้ร้อยละ 18.80 การปฏิบัติหน้าที่ของครูในการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงมีปัญหาในด้านผู้เรียน มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านผู้บริหาร และด้านเพื่อนร่วมงาน

สุรีพร เอี้ยวถาวร (2550) ได้ศึกษาการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้: กรณีศึกษาโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี เพื่อศึกษาการรับรู้ของครู พบว่า ครูส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากจากการดูโทรทัศน์ แต่ไม่ค่อยเข้าใจชัดเจน เห็นด้วยกับปรัชญาพอเพียงว่านำไปสู่การพัฒนาคน สังคม ประเทศชาติได้อย่างยั่งยืนและมั่นคง ครูส่วนใหญ่ชื่นชม ยอมรับและนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและยังนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและกลุ่มสังคมได้มากที่สุด

พรนภา เอกนิพนธ์ (2551, หน้า 202) ได้ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาสถานศึกษาปิยะมหาราชาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวคิดของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอน ครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการ และคณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

ชนิษฐา เผ่าม่วง (2554) ได้ศึกษาการบริหารงานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 196 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารงานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศ ขนาดของสถานศึกษา พบว่า รายด้านอยู่ในระดับมาก และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านประสบการณ์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทุกประสบการณ์โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี และประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 การบริหารงานตาม

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

งานวิจัยในต่างประเทศ

เดซอเทล (Desautel, 1978) ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในรัฐคาโกตาเหนือ สหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่าการใช้เวลาส่วนใหญ่ในการจัดการเรียนการสอน และยังมีความเห็นต่อไปอีกว่า ควรปฏิบัติหน้าที่มากกว่าที่ปฏิบัติอยู่แล้ว และถือเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา

แมคคาร์ธี (McCarthy, 1993, p. 705) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์ จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชา และครู ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มครูมีความเห็นไม่สอดคล้องกับผู้บริหารฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานวิชาการ เรื่อง การสังเกตการณ์สอน การวัดผลและประเมินผลการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารงานวิชาการ ความรับผิดชอบในการตัดสินใจของคณะกรรมการนอกเหนือจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสมควรจะมีบทบาทความรับผิดชอบและการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

สมิท (Smith, 1994, Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพรรณนาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลของครูใหญ่สถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมของครูใหญ่ที่ทำให้ทำงานเกิดประสิทธิผลนั้นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) สร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้บริหารระดับสูงกว่าคณะกรรมการ 2) วางแผนและร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับคณะครูในสถานศึกษา 3) สร้างความเข้าใจในการติดต่อที่ศิระหว่างบ้านและสถานศึกษา 4) กระตุ้นให้ครูมีการพัฒนาทั้งด้านอาชีพและด้านส่วนตัว 5) ทำให้มีความมั่นคงและเชื่อมั่นในตนเองสูงในบรรยากาศของสถานศึกษา 6) อุปการะครู 7) ร่วมมือในกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลและให้ความถูกต้องและยุติธรรมเท่าที่ทำได้ 8) พัฒนาดตนเองในด้านวิชาการ 9) สามัคคีร่วมกับครูส่งเสริมสถานศึกษา 10) ทำงานตามโครงการพัฒนาต่าง ๆ ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 11) ทำงานอย่างมีสัมพันธภาพอันดีอยู่กับชุมชน และ 12) เป็นผู้นำในทางวิชาการ

ทอมป์สัน (Thompson, 1998, pp. 219-231) ได้ศึกษาและสรุปผลการประเมินสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาว่า การประเมินผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการได้ยาก เนื่องจากแต่ละสถานศึกษามีความแตกต่างตามสภาพแวดล้อม บริบทของชุมชน สังคม จากผลการศึกษาเขาเสนอว่า การประเมินสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นกระบวนการต่อเนื่องมากกว่าใช้การรายงานผล ผลการปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา หรือการรายงานเหตุการณ์ กิจกรรม โครงการ

การประเมินควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย (Multiple sources) และควรมีการแจ้งผลการประเมินให้ผู้บริหารทราบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ พบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษาทั้งด้านการเกิดประสิทธิผลในด้าน คุณลักษณะของผู้เรียน การบริหารงาน ผู้นำองค์กร และคุณลักษณะของผู้บริหาร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาหรือผู้ที่มีอำนาจนับเป็นสิ่งที่ จะต้องทำความเข้าใจก่อนจะขับเคลื่อนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ จะทำให้สถานศึกษา ได้รับประโยชน์สูงสุดสามารถนำมาใช้ในสถานศึกษาโดยการนำหลักการมาใช้นบูรณาการกับการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน และการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยแบบผสม (Mixed method) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ประกอบกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากขึ้น และเจาะลึกในประเด็นสำคัญวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อให้ได้ปัญหาการวิจัย วิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเลือกเฉพาะเจาะจงกับผู้เชี่ยวชาญ ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา จำนวน 3 คน โดยใช้คำถามปัญหาที่ได้จากแบบสอบถาม มาสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือและการคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน

ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและดัดแปลงจากแบบประเมินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงในสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ
สถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานตามหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ขั้นตอนการบริหารจัดการ 5 ด้าน จำนวน 40 ข้อ ได้แก่

1. ด้านการวางแผน (Planning)
2. ด้านการจัดองค์กร (Organizing)
3. ด้านการจัดคนเข้าทำงาน (Staffing)
4. ด้านการอำนวยการ (Directing)
5. ด้านการควบคุม (Controlling)

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งในแต่ละระดับมีเกณฑ์
คะแนนและความหมายไว้ ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง มีระดับปัญหามากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มีระดับปัญหามาก
- 3 คะแนน หมายถึง มีระดับปัญหาปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง มีระดับปัญหาน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง มีระดับปัญหาน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ได้ข้อมูล
ระดับเชิงลึก ประเด็นสำคัญของคำถาม คือ ปัญหาที่ได้จากแบบสอบถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของ
แต่ละด้าน มาเป็นปัญหาสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามแนวคิด
เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

การสร้างเครื่องมือและการคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามฉบับนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาแบบประเมินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาแบบอย่าง
การจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการศึกษาปัญหาและ
แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา จากนั้นนำมา
กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดคำนิยาม และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้าง
แบบสอบถาม

5. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
6. นำข้อมูลที่ได้ มาหาข้อคำถามที่เป็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของแต่ละด้านมาเป็นคำถามเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อหาข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสาขอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ดำเนินการ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ
2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
  - 5 หมายถึง มีระดับปัญหามากที่สุด
  - 4 หมายถึง มีระดับปัญหามาก
  - 3 หมายถึง มีระดับปัญหาปานกลาง
  - 2 หมายถึง มีระดับปัญหาน้อย
  - 1 หมายถึง มีระดับปัญหาน้อยที่สุด
3. นำคะแนนที่ได้ไปดำเนินการหาค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
4. วิเคราะห์ปัญหาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ

โรงเรียนลอยสาขอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เป็นรายด้านและรายข้อ แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับค่าตามจริง

- 4.50-5.00 หมายถึง มีระดับปัญหามากที่สุด
- 3.51-4.50 หมายถึง มีระดับปัญหามาก
- 2.51-3.50 หมายถึง มีระดับปัญหาปานกลาง
- 1.51-2.50 หมายถึง มีระดับปัญหาน้อย
- 0.50-1.50 หมายถึง มีระดับปัญหาน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการตรวจสอบความถูกต้องของคำสัมภาษณ์ โดยเมื่อมีการสัมภาษณ์เสร็จในแต่ละคำถาม ผู้วิจัยจะอ่านคำถามเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงให้กับผู้ให้ข้อมูลยืนยันความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง หลังจากนั้นผู้วิจัยจะใช้หลักวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) คือ ต้องเป็นข้อมูลที่สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ และการตรวจสอบจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ผลวิเคราะห์มีความน่าเชื่อถือ เมื่อมีการวิเคราะห์แบบสามเส้าเกิดปัญหาข้อมูลที่ได้ไม่ตรงกัน

เพื่อวิเคราะห์ว่า ข้อมูลใดควรจะเป็นข้อมูลที่นำเสนอมากที่สุด ทั้งนี้การตัดสินใจเลือกจะอยู่บนพื้นฐานข้อมูล และเหตุผลนำมาอ้างอิงเป็นสำคัญ โดยใช้วิธีตีความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล สร้างข้อสรุปโดยวิธีอุปนัย (Inductive methods) เป็นสำคัญ การวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่าได้ดำเนินการ 3 ประการ คือ การจัดประเภทข้อมูล (Category) การตีความ (Interpretation) และการสรุปความ (Summary)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งได้ค่าสถิติ ดังนี้

1. การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียน ลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (μ) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

การสรุปผลและจัดทำรายงานการวิจัย

การเขียนรายงานและเสนอข้อมูลในรายงานฉบับนี้ใช้วิธีการเขียนเป็นแบบเชิงบรรยายเป็นหลัก เมื่อเขียนรายงานจบแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลการให้สัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญอ่านเพื่อแสดงความคิดเห็นร่วมกัน และตรวจสอบการตีความหมายของผู้วิจัยว่า เทียบตรงตามที่ได้ให้ข้อมูลไว้หรือไม่ แล้วจึงนำเอาข้อมูลมาสังเคราะห์อีกครั้งก่อนสรุปผล และจัดทำรูปเล่มที่สมบูรณ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งสามารถนำเสนอในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลและแปรผลข้อมูลได้ตรงกัน ผู้วิจัยจึงนำเสนอสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

μ แทน ค่าเฉลี่ย

σ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน จำนวนประชากร

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปัญหาการดำเนินงานบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 ผลการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการดำเนินงานบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนค่าร้อยละของครูโรงเรียนลอยสาขอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถาม แยกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงานของครู

สถานภาพของครู	จำนวน (69)	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	27	67.50
สูงกว่าปริญญาตรี	13	32.50
รวม	40	100.00
ตำแหน่ง		
ครูผู้ช่วยครู-คศ1.	30	75.00
ครู คศ.2	8	20.00
ครู คศ.3	2	5.00
รวม	40	100.00
ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	32	80.00
5 ปี ถึง 10 ปี	5	12.50
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	3	7.50
รวม	40	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนลอยสาขอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 67.50 และมีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 เมื่อพิจารณาตามตำแหน่ง ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีตำแหน่งครูผู้ช่วย และครู คศ.1 จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ครู คศ.2 จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ครู คศ.3 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 เมื่อพิจารณาจากประสบการณ์การทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 32 คน

คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมาคือ มีประสบการณ์การทำงาน 5 ปี ถึง 10 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปัญหาการดำเนินงานบริหารโรงเรียนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของปัญหาการบริหารงาน
สถานศึกษา ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร
โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการดำเนินงานตามแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง	N = 40		ระดับ	อันดับ
	μ	σ		
1. ด้านการวางแผน	2.17	0.08	น้อย	4
2. ด้านการจัดองค์กร	2.45	0.15	น้อย	3
3. ด้านการจัดคนเข้าทำงาน	3.86	0.12	มาก	1
4. ด้านการอำนวยความสะดวก	1.93	0.14	น้อย	5
5. ด้านการควบคุม	3.77	0.26	มาก	2
รวม	2.83	0.15	ปานกลาง	

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร โดยรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และรายด้าน
พบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จากค่าเฉลี่ย พบว่า การศึกษาปัญหาการบริหารงานสถานศึกษา
ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร เรียงลำดับจากมากไปหา
น้อย ดังนี้คือ ด้านการจัดคนเข้าทำงาน ด้านการควบคุม ด้านการจัดองค์กร ด้านการอำนวยความสะดวก
และด้านการวางแผน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของปัญหาการบริหารงาน
สถานศึกษา ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร
ด้านการวางแผน โดยรวมและรายข้อ

ด้านการวางแผน	N = 40		ระดับ	อันดับ
	μ	σ		
1. มีการกำหนดนโยบายน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในโรงเรียน	2.00	0.64	น้อย	4
2. มีการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่แผนปฏิบัติการประจำปี	2.23	0.70	น้อย	3
3. มีแผนงานด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน	2.40	0.87	น้อย	2
4. มีโครงการด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน	1.80	0.61	น้อย	8
5. มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของโรงเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1.93	0.69	น้อย	7
6. มีการบริหารอาคารสถานที่ของโรงเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1.75	0.63	น้อย	5
7. มีการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1.83	0.68	น้อย	6
8. มีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง	3.40	0.71	ปานกลาง	1
รวม	2.17	0.69	น้อย	

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ด้านการวางแผน โดยรวมมีปัญหาในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเฉลี่ย พบว่า ปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ด้านการวางแผน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

มีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง มีแผนงานด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน มีการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่แผนปฏิบัติการประจำปี มีการกำหนดนโยบาย น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในโรงเรียน มีการบริหารอาคารสถานที่ของโรงเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของปัญหาการบริหารงาน

สถานศึกษา ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร
ด้านการจัดองค์กร โดยรวมและรายข้อ

ด้านการจัดองค์กร	N = 40		ระดับ	อันดับ
	μ	σ		
1. มีการแบ่งกลุ่มงาน ผู้รับผิดชอบตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.00	0.64	ปานกลาง	1
2. มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นสาระเพิ่มเติม	2.38	0.70	น้อย	4
3. มีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับชั้น	2.48	0.78	น้อย	3
4. มีแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้	2.15	0.53	น้อย	7
5. มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลในการนำหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	2.98	0.66	ปานกลาง	2
6. มีการศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.08	0.35	น้อย	8
7. แผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มีคุณภาพ	2.28	0.51	น้อย	6
8. มีสื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างเพียงพอ	2.30	0.79	น้อย	5
รวม	2.45	0.15	น้อย	

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดองค์กร โดยรวมมีปัญหาในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเฉลี่ย พบว่า ปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดองค์กร เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีการแบ่งกลุ่มงาน ผู้รับผิดชอบตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ในการนำหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกระดับชั้น

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของปัญหาการบริหารงาน

สถานศึกษา ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร
ด้านการจัดคนเข้าทำงาน โดยรวมและรายข้อ

ด้านการจัดคนเข้าทำงาน	N = 40		ระดับ	อันดับ
	μ	σ		
1. มีแผนงาน โครงการการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน ลอยสายอนุสรณ์ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	3.70	0.79	มาก	6
2. มีการจัดการประชุม/ อบรม/ สัมมนา/ ศึกษาดูงาน แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติ ภารกิจหน้าที่	3.68	0.62	มาก	7
3. ติดตามผลการดำเนินโครงการ/ กิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.73	0.72	มาก	5
4. นำผลการติดตามมาปรับปรุง/ พัฒนาการดำเนิน โครงการ/ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริม การดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.90	0.61	มาก	3
5. ขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติ ภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	3.65	0.58	มาก	8

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ด้านการจัดคนเข้าทำงาน	N = 40		ระดับ	อันดับ
	μ	σ		
6. บุคลากรสามารถรับผิดชอบงานการปฏิบัติงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้	3.80	0.56	มาก	4
7. บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ	4.20	0.79	มาก	2
8. บุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม การพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง	4.23	0.55	มาก	1
รวม	3.86	0.12	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดคนเข้าทำงาน โดยรวมมีปัญหาในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเฉลี่ย พบว่า ปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดคนเข้าทำงาน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ บุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม การพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ ผลการติดตามมาปรับปรุง/ พัฒนาการดำเนินโครงการ/ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและ ปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของปัญหาการบริหารงาน
สถานศึกษา ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร
ด้านการอำนวยการ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการอำนวยการ	N = 40		ระดับ	อันดับ
	μ	σ		
1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารงาน แบบมีส่วนร่วม และความโปร่งใส	1.68	0.53	น้อย	4
2. ผู้บริหารสร้างแรงจูงใจในการทำงาน	2.58	0.64	ปานกลาง	1
3. ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชา มีความกระตือรือร้น	2.10	0.74	น้อย	3
4. ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ รับฟังความคิดเห็น ของเพื่อนร่วมงาน	2.05	0.96	น้อย	4
5. ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	2.23	0.83	น้อย	2
6. ผู้บริหารเป็นหัวหน้างานที่มีประสิทธิภาพ	1.53	0.68	น้อย	8
7. ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะของความพอเพียง	1.63	0.63	น้อย	6
8. ผู้บริหารดำเนินงานโดยยึดหลักธรรมเป็นแนวทาง ในการปฏิบัติงาน	1.63	0.63	น้อย	6
รวม	1.93	0.14	น้อย	

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ด้านการอำนวยการ โดยรวมมีปัญหาในระดับน้อย
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเฉลี่ย พบว่า ปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ด้านการอำนวยการ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย
ดังนี้ ผู้บริหารสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ผู้บริหารส่งเสริมให้
ผู้ได้บังคับบัญชามีความกระตือรือร้น

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของปัญหาการบริหารงาน
สถานศึกษา ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร
ด้านการควบคุม โดยรวมและรายข้อ

ด้านการควบคุม	N = 40		ระดับ	อันดับ
	μ	σ		
1. ผู้บริหารกำกับติดตามสถานศึกษาให้ มีคุณลักษณะ ของความพอเพียง	3.38	0.77	ปานกลาง	7
2. ผู้บริหารสามารถให้คำแนะนำบุคลากรของ สถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้	3.48	0.78	ปานกลาง	6
3. จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล ใช้วิธีการวัดผล ประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.98	0.77	มาก	3
4. นำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	4.33	0.73	มาก	2
5. จัดแสดง/ เผยแพร่/ ประกวด/ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของนักเรียนที่เกิดจากการนำปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	4.55	0.50	มากที่สุด	1
6. ติดตามผลและนำผลการติดตามมาใช้พัฒนา การจัดกิจกรรมผู้เรียนตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	3.50	1.06	ปานกลาง	5
7. มีการรายงานการใช้งบประมาณกับหน่วยงาน ต้นสังกัด	3.85	0.86	มาก	4
8. มีการรายงานผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษาตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียง	3.13	1.36	ปานกลาง	8
รวม	3.77	0.26	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า ปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ด้านการควบคุม โดยรวมมีปัญหาในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเฉลี่ย พบว่า ปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ด้านการควบคุม เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ จัดแสดง/ เผยแพร่/ ประกวด/ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของนักเรียนที่เกิดจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้นำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล ใช้วิธีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการรายงานการใช้งบประมาณกับหน่วยงานต้นสังกัด ติดตามผลและนำผลการติดตามมาใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากทั้ง 6 ตาราง ทั้งการวิเคราะห์โดยรวมและรายด้าน เมื่อนำมาจัดเรียงอีกครั้งตามระดับคะแนนเฉลี่ยที่ได้ จะเห็นว่าประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์ตามรายข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อย 5 ลำดับ คือ ด้านการควบคุม คือ การจัดแสดง/ เผยแพร่/ ประกวด/ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของนักเรียนที่เกิดจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ด้านควบคุม คือ นำผลการประเมิน มาปรับปรุง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดคนเข้าทำงาน คือ บุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม การพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ และเคยเป็นผู้รับผิดชอบในการทำงาน
ในโรงเรียน จำนวน 3 คน ที่มีความสามารถดำเนินงานตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร โดยสรุปจากประเด็นตามลำดับความสำคัญของปัญหาในแต่ละด้านได้ ดังนี้

1. ปัญหาด้านการควบคุม ในการบริหารงานในโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

1.1 ปัญหาการจัดแสดง/ เผยแพร่/ ประกวด/ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของนักเรียนที่เกิดจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

“จากการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ในเรื่องการน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในกิจวัตรประจำวัน นำมาประยุกต์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ยังขาดการประชาสัมพันธ์ และการเผยแพร่ผลงาน การแลกเปลี่ยนความรู้กับสถานศึกษาอื่นที่เป็นโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียงเช่นเดียวกัน ดังนั้น โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์จึงควรที่จะมุ่งมั่นและดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวพระราชดำริส และนำมา

ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เป็นกิจวัตร และนำเสนอต่อชุมชนในฐานะที่เป็นโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง นำความรู้สู่ชุมชนในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดความศรัทธา ความเชื่อมั่น ต่อโรงเรียน การสอนให้นักเรียน นำความรู้ไปใช้ที่บ้าน ที่ชุมชน และเผยแพร่แก่คนรอบข้างก็เป็น อีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพได้ ทำให้นักเรียน ได้มีประสบการณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น” (เอมอร ขวัญจ้อย, 2560)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดควรมีการเผยแพร่การประยุกต์ใช้หลัก“ การศึกษาโดยจัดทำสื่อรูปแบบต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานครและหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ที่สนใจเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้าของ การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประสานงานกับชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง” (จันงค์ พรหมหลวง, 2560)

“การติดตามประเมินผลควรที่จะติดตามเป็นระยะ ๆ ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ควรมีคณะทำงานติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ สถานศึกษาเน้นการมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล และควรมีการเผยแพร่ผลงานที่นักเรียน สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้” (พรทิพย์ วงसानาด, 2560)

1.2 ปัญหาการนำผลการประเมิน มาปรับปรุง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

“ควรมีการรายงานผลการดำเนินงานของผู้รับผิดชอบ ควรมีการประเมินในชั้นเรียน และประเมินกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้รู้ถึงปัญหา ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ มีการปรับปรุงแก้ไข ให้ครูวางแผนในการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาตนเอง และสังคม โดยนำความรู้ที่มีอยู่เชื่อมโยงให้เข้ากับเศรษฐกิจพอเพียง แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการ ดำเนินชีวิตประจำวันให้มากที่สุด ควรให้มีเนื้อหาเศรษฐกิจพอเพียงในทุกช่วงชั้นและ ควรดำเนินการให้สอดคล้องกัน ไปอย่างต่อเนื่อง” (เอมอร ขวัญจ้อย, 2560)

“ครูต้องศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิชาการต่าง ๆ วึ่งในปัจจุบันมีแหล่งเรียนรู้ อย่าง มากมายให้ครูได้ค้นคว้าและศึกษา อย่างรอบด้าน แล้วนำความรู้ที่นำมาเชื่อมโยงกันเพื่อประการวางแผนการทำงานอย่างมีคุณภาพ รู้จักพัฒนาตนเอง ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ช่วยเหลือ เสนอแนะแนวทางในการที่จะส่งเสริมให้ครูได้รู้ประเมินตนเองว่ามีการพัฒนาหรือปรับปรุงตนเอง ในด้านใดบ้าง” (จันงค์ พรหมหลวง, 2560)

“การประเมินที่ดี จะต้องมึเครื่องมือที่วัดหลากหลาย สามารถวัดได้อย่างชัดเจน เพื่อผลที่จะได้จะได้นำมาพัฒนาปรับปรุงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป” (พรทิพย์ วงसानาด, 2560)

2. ปัญหาด้านการจัดคนเข้าทำงาน ในการบริหารงานในโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

2.1 ปัญหาบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม การพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง มีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1.1 การบริหารบุคคลควรให้ความสำคัญให้มาก ในเรื่องของการพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บางครั้งในเรื่องนี้ครูจะต้องพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ จ้อบรม จัดสัมมนา หาผู้เชี่ยวชาญมาแนะนำ ให้ความรู้ในเรื่องหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพราะในปัจจุบันครูที่เข้ามาสู่ในระบบราชการ ยังเป็นเด็กที่จบใหม่ ยังไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นในการที่จะบูรณาการเนื้อหาความรู้ก็ยังไม่เข้าใจ ถ่องแท้ แล้วจะนำไปพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างไร ดังนั้นผู้บริหารจะต้องสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยที่จะต้องติดตามและมีการทดสอบความรู้เพื่อให้ความรู้ที่นั้นยั่งยืนต่อไปและสามารถนำไปพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองได้” (จ่านงค์ พรหมหลวง, 2560)

“ครูขาดความรู้ความเข้าใจเฉพาะด้านในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นในการที่จะให้มาบูรณาการสอนนักเรียนให้เข้าใจ ทำได้ยาก การที่จะสอนนักเรียนให้เข้าใจได้ ครูจะต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้และความเข้าใจอย่างถูกต้องในหลักการ และครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ครูจะต้องศึกษาหลักปรัชญา แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและน้อมนำมาปฏิบัติในการดำรงชีวิตประจำวัน การอบรมครูก็เป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้ครูมีความรู้และความเข้าใจ” (เอมอร ขวัญจ้อย, 2560)

“ในโรงเรียนต้องคุณที่จะรับผิดชอบงาน โดยต้องส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอในด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการบูรณาการในชีวิตประจำวัน และสามารถที่จะนำความรู้ที่มีมาใช้สอนเด็กได้ โดยครูจะต้องเป็นแบบอย่าง และรู้จักที่จะพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ” (พรทิพย์ วงसानาด, 2560)

3. ปัญหาด้านการจัดองค์กร ในการบริหารงานใน โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

3.1 มีการแบ่งกลุ่มงาน ผู้รับผิดชอบตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ในการนำหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

3.1.1 การที่ทางโรงเรียนมีปัญหาเช่นนี้ เพราะโรงเรียนเป็นโรงเรียนขยายโอกาส ครูที่รับผิดชอบมักจะทำเรื่องย้ายอยู่ตลอด ทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง ไม่มีใครมาทำหน้าที่ต่องานก็จะสะดุด การทำงานใด ๆ ก็ตามควรมีผู้รับผิดชอบ และผู้ประสานงานอย่างเพียงพอ ดังนั้น การแบ่งกลุ่มงานอย่างชัดเจนจะทำให้ผู้ที่อยู่ในกลุ่มงานนั้น ๆ เรียนรู้งานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เมื่อมีครูย้าย การทำงานจะได้ต่อเนื่องไม่ขาดตอน และในเรื่องของการนิเทศติดตามนั้น โรงเรียนของเราติดตามงานได้ยังไม่ต่อเนื่อง ไม่มีการสรุปให้เห็นชัดเจน ในการสรุปกิจกรรมหรือโครงการนั้น ๆ ยังไม่เป็นไปในทางเดียวกัน ก็เป็นผลมาจากการไม่ต่อเนื่องของผู้ที่รับผิดชอบย้ายหรือไม่ได้ทำหน้าที่เต็มความสามารถ จึงควรที่จะมีทีมงานนิเทศเพื่อติดตามงานเป็นระยะ ๆ เพื่อการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ชัดเจน เมื่อบุคลากรย้ายจะได้ทำงานได้ต่อเนื่องอย่างราบรื่นต่อไป” (พรทิพย์ วงसानาด, 2560)

“การจัดองค์กรหรือการแบ่งกลุ่มงานนั้นควรแบ่งให้ชัดเจนเพื่องานที่จะไม่ทับซ้อนกัน มีการทำงานอย่างต่อเนื่องและทุกคนสามารถทำต่อกันได้ หากมีใครคนหนึ่งย้ายออกไป การที่ให้แบ่งกลุ่มงานก็เพื่อความชัดเจนในการติดตามงาน เพื่อให้มีผู้รับผิดชอบและสามารถที่จะช่วยเหลือกันได้ และในการนิเทศติดตามงานนั้นควรให้ความสำคัญและควรติดตามงานอย่างเป็นระบบ” (จันทงค์ พรหมหลวง, 2560)

“การนิเทศติดตามเป็นการอำนวยความสะดวก หรือการประสานงานเพื่อให้บุคลากรได้ปฏิบัติตามเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังนั้นการนิเทศงานจึงเป็นงานที่สำคัญ การจัดองค์กรที่ดีควรมีการประเมินผลและพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง การแบ่งงานควรแบ่งกลุ่มอย่างชัดเจนควรแบ่งงานตามลักษณะ เฉพาะของงาน แล้วมอบงานนั้น ๆ ให้แก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสามารถหรือความถนัดในการทำงานนั้น ๆ โดยตั้งเป็นหน่วยงานขึ้นมารับผิดชอบ” (เอมอร ขวัญจ้อย, 2560)

4. ปัญหาด้านการอำนวยความสะดวก ในการบริหารงานในโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

4.1 ปัญหาผู้บริหารสร้างแรงจูงใจในการทำงาน มีข้อเสนอแนะดังนี้

“ในการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน จริง ๆ แล้วโรงเรียนของเราผู้บริหารก็มีการสร้างแรงจูงใจ แต่บางครั้งยังน้อยเกินไป ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นมากขึ้น ให้กำลังใจในการทำงาน พุดชมเชยเมื่อบุคลากรทำงานได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ รู้จักกระตุ้นให้รู้จักรักองค์กร และให้รางวัลบ้างตามโอกาส” (พรทิพย์ วงसानาด, 2560)

“ผู้บริหารจะต้องมีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจให้ร่วมมือ หรือให้การสนับสนุน ควรให้รางวัล การให้คำตอบแทน การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนชั้น การให้เกียรติ ให้คำยกย่องชมเชย เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องเป็นผู้ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำเมื่อบุคลากรต้องการ

ให้ช่วย เมื่อหมดกำลังใจหรือ ไปต่อไม่ได้ เพราะฉะนั้นแล้วผู้บริหารควรมีศิลปะในการ โน้มน้าวใจ คนและสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรให้ได้ และพร้อมที่จะรับมือกับปัญหาไปพร้อม ๆ กับ ผู้ได้บังคับบัญชา” (จันงค์ พรหมหลวง, 2560)

“ในระบบของข้าราชการ การให้แรงเสริม คือ การให้กำลังใจผู้ได้บังคับ การเลื่อนขั้น การพิจารณาความดีความชอบ ซึ่งการคัดสรรหรือคัดเลือกบุคลากรควรใช้หลักนิติธรรม หลัก ธรรมาภิบาล หลักความรู้คู่คุณธรรม มีการกำกับ ดูแลส่งเสริมให้ครูได้ประพฤติปฏิบัติตามแบบแผน ของทางราชการและจรรยาบรรณวิชาชีพ ทำให้เกิดความพึงใจ และตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป” (เอมอร ขวัญจ้อย, 2560)

5. ปัญหาด้านการวางแผน ในการบริหารงานในโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

5.1 การประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อ การเป็นอยู่อย่างพอเพียง มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1.1 ด้านของการวางแผนควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนใน การดำเนินงานในกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ นำชุมชนให้เข้ามามี ส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนให้เหมือนกับปีก่อน ๆ ที่มีผู้ปกครองของเด็กเข้ามาช่วยในกิจกรรม เช่น การปลูกเห็ด การเลี้ยงปลาถูก เป็นต้น เพื่อสนับสนุนแรงงานในการบริหารจัดการ ช่วยกันคิด พิจารณาครอบครัว พัฒนากลุ่มชุมชน ควรให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนในขั้นตอนสำคัญทุกตอน ดังคำให้สัมภาษณ์

“ในอดีตการให้ผู้ปกครองหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานใน งานเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ทำให้ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการช่วยเหลือกัน และทำงานร่วมกัน การสร้างโรงเห็ด ผู้ปกครองก็มาช่วยเหลือสนับสนุนในด้านอุปกรณ์บ้าง สนับสนุนแรงงานในการสร้างบ้าง แล้วแต่ว่าใครจะมีอะไรที่พอจะช่วยเหลือโรงเรียนอีกบ้าง การเลี้ยงปลาถูก เราได้ผู้ปกครองมีความเชี่ยวชาญในการเลี้ยงมาช่วยดูแล และให้ความช่วยเหลือ แนะนำในด้านต่าง ๆ ซึ่งหาไม่ได้ในปัจจุบัน แนวทางที่จะให้ชุมชนเข้ามาทำได้หลายอย่างให้ครูช่วย เป็นกระบอกเสียง ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญชุมชนให้มากกว่าเดิม มองให้เห็นถึงศักยภาพของ ชุมชน ชุมชนนี้เป็นชุมชนที่ได้อยู่แล้วเพียงแต่ต้องให้ความสำคัญกับชุมชนให้มากขึ้นเท่านั้นเอง” (เอมอร ขวัญจ้อย, 2560)

“ก่อนหน้านี้ชุมชนมีบทบาทอย่างมากในการจัดการเรียนการสอน การดำเนิน กิจกรรมภายในโรงเรียน มีคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วมในงานต่าง ๆ ทำให้ โรงเรียนเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับกันว่า โรงเรียนมีชุมชนที่เข้มแข็งคอยให้การสนับสนุนอยู่

การส่งเสริมการศึกษาโดยให้ชุมชนเป็นแรงผลักดันนั้นจะช่วยให้โรงเรียนมีศักยภาพมากขึ้น”
(จันงค์ พรหมหลวง, 2560)

“การให้ชุมชนมาร่วมในการวางแผนจัดการเรียนการสอนนั้นต้องให้เข้ามามีบทบาทในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดการเรียนการสอน การวางแผนการบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง การสนับสนุนงบประมาณ การใช้จ่าย จะเห็นได้ว่าโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการดี ชุมชนมีส่วนร่วมโรงเรียนนั้นมีผลสัมฤทธิ์ในด้านต่าง ๆ ดี ผู้ปกครองก็จะให้การสนับสนุนตามไปด้วยมันเป็นผลพลอยได้ที่จะทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพ โรงเรียนจึงควรจัดทำแผนร่วมกันกับชุมชนเพื่อขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและควรมีการมอบหมายงานผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” (พรทิพย์ วงसानาด, 2560)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed method) มีความมุ่งมั่นเพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาของโรงเรียน ลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร วิธีการดำเนินการวิจัยมี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ ข้าราชการ และบุคลากรในโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการจัดคนเข้าทำงาน ด้านการอำนวยการ และด้านการควบคุม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ตอนที่ 2 ดำเนินการศึกษาวิจัยโดยการ ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยนำปัญหาที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของแต่ละด้านมาสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย ครูผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

สรุปผลการวิจัย

1. จากการศึกษาปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม พบปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ปัญหาด้านการจัดคนเข้าทำงาน ด้านการควบคุม ด้านการจัดองค์กร ด้านการวางแผน และด้านการควบคุม เรียงลำดับตามความสำคัญ ดังนี้

1.1 ปัญหาด้านการจัดคนเข้าทำงาน ตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

1.1.1 บุคลากรไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรม การพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

1.1.2 บุคลากรไม่แสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ

1.1.3 ติดตามผลการดำเนินโครงการ/ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการงานหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 ปัญหาด้านการควบคุม ตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

1.2.1 ปัญหาจัดแสดง/ เผยแพร่/ ประมวล/ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของนักเรียนที่เกิดจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

1.2.2 ปัญหาการรายงานผลการประเมิน และนำมาปรับปรุง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2.3 ปัญหาจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล ใช้วิธีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 ปัญหาด้านการจัดองค์กร ตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

1.3.1 ปัญหาการแบ่งกลุ่มงาน ผู้รับผิดชอบตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.2 ปัญหาในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ในการนำหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.3.3 ปัญหาการไม่มีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับชั้น

1.4 ปัญหาด้านการวางแผน ตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

1.4.1 ไม่มีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง

1.4.2 ไม่มีแผนงานด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน

1.4.3 ไม่มีการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่แผนปฏิบัติการประจำปี

1.5 ปัญหาด้านการอำนวยการ ตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

1.5.1 การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน

1.5.2 การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

1.5.3 การส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความกระตือรือร้น

2. จากการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญพบข้อเสนอแนะ ดังนี้

2.1 ปัญหาด้านการจัดคนเข้าทำงาน (Staffing)

2.1.1 ปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านของบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม การพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

2.1.1.1 การบริหารบุคคลควรให้ความสำคัญให้มากขึ้นในเรื่องของการพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บางครั้งในเรื่องนี้ครูจะต้องพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ จัดอบรม จัดสัมมนา หาผู้เชี่ยวชาญมาแนะนำให้ความรู้ในเรื่องหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพราะในปัจจุบันครูที่เข้ามาสู่ในระบบราชการ ยังเป็นเด็กที่จบใหม่ ยังไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นในการที่จะบูรณาการเนื้อหาความรู้ก็ยังไม่เข้าใจถ่องแท้ แล้วจะนำไปพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างไร ดังนั้นผู้บริหารจะต้องสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยที่จะต้องติดตามและมีการทดสอบความรู้เพื่อให้ความรู้นั้นยังยืนต่อไปและสามารถนำไปพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองได้

2.1.1.2 ครูขาดความรู้ความเข้าใจเฉพาะด้านในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นในการที่จะให้มาบูรณาการสอนนักเรียนให้เข้าใจ ทำได้ยาก การที่จะสอนนักเรียนให้เข้าใจได้ ครูจะต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้และความเข้าใจอย่างถูกต้องในหลักการ และครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ครูจะต้องศึกษาหลักปรัชญา แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและนำมาปฏิบัติในการดำรงชีวิตประจำวัน การอบรมครูก็เป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้ครูมีความรู้และความเข้าใจ

2.1.1.3 ในโรงเรียนต้องคุณที่จะรับผิดชอบงาน โดยต้องส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอในด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบูรณาการในชีวิตประจำวัน และสามารถที่จะนำความรู้ที่มีมาใช้สอนเด็กได้ โดยครูจะต้องเป็นแบบอย่าง และรู้จักที่จะพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ

2.2 ปัญหาด้านการควบคุม (Directing)

2.2.1 ปัญหาจัดแสดง/ เผยแพร่/ ประกวด/ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของนักเรียนที่เกิดจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

2.2.1.1 จากการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ในเรื่องการน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน นำมาประยุกต์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งโรงเรียนลอยสาขอนุสรณ์ยังขาดการประชาสัมพันธ์ และการเผยแพร่ผลงานการแลกเปลี่ยนความรู้กับสถานศึกษาอื่นที่เป็นโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียงเช่นเดียวกัน ดังนั้นโรงเรียนลอยสาขอนุสรณ์จึงควรที่จะมุ่งมั่นและดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวพระราชดำริส และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เป็นกิจวัตร

2.2.1.2 ควรมีการเผยแพร่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษาโดยจัดทำสื่อรูปแบบต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครและหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ที่สนใจเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประสานงานกับชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

2.2.1.3 การติดตามประเมินผลควรที่จะติดตามเป็นระยะ ๆ ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ควรมีคณะทำงานติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษานั้นการมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล และควรมีการเผยแพร่ผลงานที่นักเรียนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้

2.3 ปัญหาด้านการจัดองค์กร ตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

2.3.1 ปัญหาการแบ่งกลุ่มงาน ผู้รับผิดชอบตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.3.1.1 การที่ทางโรงเรียนมีปัญหาเช่นนี้ เพราะโรงเรียนเป็นโรงเรียนขยายโอกาส ครูที่รับผิดชอบมักจะทำเรื่องย้ายอยู่ตลอด ทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง ไม่มีใครมาทำหน้าที่ต่อ งานก็จะสะดุด การทำงานใด ๆ ก็ตามควรมีผู้รับผิดชอบ และผู้ประสานงานอย่างเพียงพอ ดังนั้นการแบ่งกลุ่มงานอย่างชัดเจนจะทำให้ผู้ที่อยู่ในกลุ่มงานนั้น ๆ เรียนรู้งานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เมื่อมีครูย้าย การทำงานจะได้ต่อเนื่องไม่ขาดตอน และในเรื่องของการนิเทศติดตามนั้น โรงเรียนของเรายังติดตามงานได้ยังไม่ต่อเนื่อง ไม่มีการสรุปให้เห็นชัดเจน ในการสรุปกิจกรรมหรือโครงการนั้น ๆ ยังไม่เป็นไปในทางเดียวกัน ก็เป็นผลมาจากการไม่ต่อเนื่องของผู้ที่รับผิดชอบย้ายหรือไม่ได้ทำหน้าที่เต็มความสามารถ จึงควรที่จะมีทีมงานนิเทศเพื่อติดตามงานเป็นระยะ ๆ เพื่อการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ชัดเจน เมื่อบุคลากรย้ายจะได้ทำงานได้ต่อเนื่องอย่างราบรื่นต่อไป

2.3.1.2 การจัดองค์กรหรือการแบ่งกลุ่มงานนั้นควรแบ่งให้ชัดเจนเพื่องานที่จะไม่ทับซ้อนกัน มีการทำงานอย่างต่อเนื่องและทุกคนสามารถทำต่อกันได้ หากมีคนใดคนหนึ่งออกไป การที่ให้แบ่งกลุ่มงานก็เพื่อความชัดเจนในการติดตามงาน เพื่อให้มีผู้รับผิดชอบและสามารถที่จะช่วยเหลือกันได้ และในการนิเทศติดตามงานนั้นควรให้ความสำคัญและควรติดตามงานอย่างเป็นระบบ

2.3.1.3 การนิเทศติดตามเป็นการอำนวยความสะดวก หรือการประสานงานเพื่อให้บุคลากรได้ปฏิบัติตามเพื่อให้บริการสู่ผู้ประสงค์ ดังนั้นการนิเทศงานจึงเป็นงานที่สำคัญ การจัดองค์กรที่ดีควรมีการประเมินผลและพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง การแบ่งงานควรแบ่งกลุ่มอย่าง

ชัดเจนควรแบ่งงานตามลักษณะ เฉพาะของงาน แล้วมอบงานนั้น ๆ ให้แก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสามารถ หรือความถนัดในการทำงานนั้น ๆ โดยตั้งเป็นหน่วยงานขึ้นมารับผิดชอบ

2.4 ปัญหาด้านการวางแผน ตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

2.4.1 มีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง

2.4.1.1 ในอดีตการให้ผู้ปกครองหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานในงานเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ทำให้ครู ผู้ปกครองและชุมชนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการช่วยเหลือกัน และทำงานร่วมกัน การสร้างโรงเห็ด ผู้ปกครองก็มาช่วยเหลือสนับสนุนในด้านอุปกรณ์บ้าง สนับสนุนแรงงานในการสร้างบ้าง แล้วแต่ว่าใครจะมีอะไรที่พอจะช่วยเหลือโรงเรียนอีกบ้าง การเลี้ยงปลาคุณ เราได้ผู้ปกครองมีความเชี่ยวชาญในการเลี้ยงมาช่วยดูแล และให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านต่าง ๆ ซึ่งหาไม่ได้ในปัจจุบัน แนวทางที่จะให้ชุมชนเข้ามาทำได้หลายอย่างให้ครูช่วยเป็นกระบอกเสียง ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญชุมชนให้มากกว่าเดิม มองให้เห็นถึงศักยภาพของชุมชน ชุมชนนี้เป็นชุมชนที่ดีอยู่แล้วเพียงแต่ต้องให้ความสำคัญกับชุมชนให้มากขึ้นเท่านั้นเอง

2.4.1.2 ชุมชนมีบทบาทอย่างมากในการจัดการเรียนการสอน การดำเนินกิจกรรมภายในโรงเรียน มีคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วมในงานต่าง ๆ ทำให้โรงเรียนเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับกันว่าโรงเรียนมีชุมชนที่เข้มแข็งคอยให้การสนับสนุนอยู่ การส่งเสริมการศึกษาโดยให้ชุมชนเป็นแรงผลักดันนั้นจะช่วยให้โรงเรียนมีศักยภาพมากขึ้น

2.4.1.3 การให้ชุมชนมาร่วมในการวางแผนจัดการเรียนการสอนนั้นต้องให้เข้ามามีบทบาทในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดการเรียนการสอน การวางแผนการบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง การสนับสนุนงบประมาณ การใช้จ่าย จะเห็นได้ว่าโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการดี ชุมชนมีส่วนร่วม โรงเรียนนั้นมีผลสัมฤทธิ์ในด้านต่าง ๆ ดี ผู้ปกครองก็จะให้การสนับสนุนตามไปด้วย มันเป็นผลพลอยได้ที่จะทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพ โรงเรียนจึงควรจัดทำแผนร่วมกับชุมชนเพื่อขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และควรมีการมอบหมายงานผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.5 ปัญหาด้านการอำนวยการ ตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

2.5.1 การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน

2.5.1.1 ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นมากขึ้น ให้กำลังใจในการทำงาน พุดชมเชยเมื่อบุคลากรทำงานได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ รู้จักกระตุ้นให้รู้จักรักองค์กร และให้รางวัลบ้างตามโอกาส

2.5.1.2 ผู้บริหารจะต้องมีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจให้ร่วมมือหรือให้การสนับสนุน ควรให้รางวัล การให้ค่าตอบแทน การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนชั้น การให้เกียรติ ให้คำยกย่องชมเชย เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องเป็นผู้ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำเมื่อบุคลากรต้องการให้ช่วย เมื่อหมดกำลังใจหรือไปต่อไม่ได้ เพราะฉะนั้นแล้วผู้บริหารควรมีศิลปะในการโน้มน้าวใจคนและสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรให้ได้ และพร้อมที่จะรับมือกับปัญหาไปพร้อม ๆ กับผู้ใต้บังคับบัญชา

2.5.1.3 ในระบบของข้าราชการ การให้แรงเสริม คือ การให้กำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชา การเลื่อนชั้น การพิจารณาความดีความชอบ ซึ่งการคัดสรรหรือคัดเลือกบุคลากรควรใช้หลักนิติธรรม หลักธรรมาภิบาล หลักความรู้คู่คุณธรรม มีการกำกับ ดูแลส่งเสริมให้ครูได้ประพฤติปฏิบัติ ตามแบบแผนของทางราชการและจรรยาบรรณวิชาชีพ ทำให้เกิดความพึงใจ และตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ที่มีความเห็นสอดคล้องกันในแต่ละด้านที่นำมาอภิปรายได้ ดังนี้

ปัญหาด้านการจัดคนเข้าทำงาน

ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ บุคลากรไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรม การพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง แนวทางในการพัฒนา คือ สร้างความเข้าใจในหลักแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่ผู้บริหาร ครู บุคลากร ตลอดจนชุมชน ด้วยการขอข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ สิ่งพิมพ์ หรือเชิญผู้มีคุณวุฒิมาให้ความรู้ สร้างเครือข่ายกับ โรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นโรงเรียนนำร่องเพื่อนำไปสู่การพัฒนาบุคลากรและแนวทางการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของจางง์ พรหมหลวง (2560) ที่กล่าวว่า การบริหารบุคคลควรให้ความสำคัญให้มากในเรื่องของการพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บางครั้งในเรื่องนี้ครูจะต้องพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ จัดอบรม จัดสัมมนา หาผู้เชี่ยวชาญมาแนะนำให้ความรู้ในเรื่องหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพราะในปัจจุบันครูที่เข้ามาสู่ในระบบราชการยังเป็นเด็กที่จบใหม่ ยังไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นในการที่จะบูรณาการเนื้อหาความรู้ก็ยังไม่เข้าใจถ่องแท้ แล้วจะนำไปพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างไร ดังนั้นผู้บริหารจะต้องสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของอมอร ขวัญจ้อย (2560) กล่าวว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจเฉพาะด้านในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

ดังนั้นในการที่จะให้มาบูรณาการสอนนักเรียนให้เข้าใจทำได้ยาก การที่จะสอนนักเรียนให้เข้าใจได้ ครูจะต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้และความเข้าใจอย่างถูกต้องในหลักการ และครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ครูจะต้องศึกษาหลักปรัชญา แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและน้อมนำมาปฏิบัติในการดำรงชีวิตประจำวัน การอบรมครูก็เป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้ครูมีความรู้และความเข้าใจ โดยที่จะต้องติดตามและมีการทดสอบความรู้ เพื่อให้ความรู้ที่ยั่งยืนต่อไป และสามารถนำไปพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองได้ จัดการศึกษาคุณภาพ โรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรม โครงการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาและชุมชน ร่วมกันกำหนดคุณลักษณะของผู้ที่ดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าวกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนและบุคลากรตลอดจนสมาชิกในชุมชน ในการสรรหาบุคคลมาทำงานหรือมาเป็นครู จะต้องสรรหาบุคคลที่มีความสามารถ คนดี คนเก่ง มาเป็นครู

ปัญหาด้านการควบคุม

ปัญหาในการจัดแสดง/ เผยแพร่/ ประกวด/ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของนักเรียนที่เกิดจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้แนวทางในการพัฒนาแก้ไข คือ น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมประจำวัน นำมาประยุกต์ในการจัดกิจกรรมการเรียน การประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และร่วมกันเผยแพร่ผลงาน การแลกเปลี่ยนความรู้ กับสถานศึกษาอื่นที่เป็นโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียงเช่นเดียวกัน ดังนั้น โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ จึงควรที่จะมุ่งมั่นและดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวพระราชดำริส และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เป็นกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ จำนวน ๒๕๖๐ ที่กล่าวไว้ว่า ควรมีการเผยแพร่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษาโดยจัดทำสื่อรูปแบบต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร และหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ที่สนใจเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้าของการจัดการศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประสานงานกับชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการสร้างเครือข่าย การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง มีการติดตามผล เป็นระยะ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับพรทิพย์ วงसानาด (๒๕๖๐) ที่กล่าวไว้ว่าการติดตามประเมินผลควรที่จะติดตามเป็นระยะ ๆ ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ควรมีคณะทำงานติดตาม และประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเน้นการมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล และควรมีการเผยแพร่ผลงานที่นักเรียนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้

ปัญหาด้านการจัดองค์กร

มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลน้อย ในการนำหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากการนิเทศติดตามเป็นการอำนวยความสะดวก หรือ การประสานงานเพื่อให้บุคลากรได้ปฏิบัติตามเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นการนิเทศงาน จึงเป็นงานที่สำคัญ การจัดองค์กรที่ดีควรมีการประเมินผลและพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง การแบ่งงานควรแบ่งกลุ่มอย่างชัดเจนควรแบ่งงานตามลักษณะเฉพาะของงาน แล้วมอบงานนั้น ๆ ให้แก่ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสามารถหรือความถนัดในการทำงานนั้น ๆ โดยตั้งเป็นหน่วยงาน ขึ้นมารับผิดชอบตามที่ เอมอร์ ขวัญจ้อย (2560) ได้กล่าวไว้ สอดคล้องกับ พรทิพย์ วงสานาด (2560) ที่กล่าวว่า “โรงเรียนเป็นโรงเรียนขยายโอกาส ครูที่รับผิดชอบมักจะทำเรื่องย้ายอยู่ตลอด ทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง ไม่มีใครมาทำหน้าที่ต่อ งานก็จะสะดุด การทำงานใด ๆ ก็ตามควรมี ผู้รับผิดชอบ และผู้ประสานงานอย่างเพียงพอ ดังนั้นการแบ่งกลุ่มงานอย่างชัดเจนจะทำให้ผู้ที่อยู่ใน กลุ่มงานนั้น ๆ เรียนรู้งานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เมื่อมีครูย้าย การทำงานจะได้ต่อเนื่องไม่ขาดตอน และในเรื่องของการนิเทศติดตามนั้น โรงเรียนของเรายังติดตามงานได้ยังไม่ต่อเนื่อง ไม่มีการสรุป ให้เห็นชัดเจน ในการสรุปกิจกรรมหรือโครงการนั้น ๆ ยังไม่เป็นที่ไปในทางเดียวกัน ก็เป็นผลมาจากการไม่ต่อเนื่องของผู้ที่รับผิดชอบย้ายหรือไม่ได้ทำหน้าที่เต็มความสามารถ จึงควรที่จะมีทีมงาน นิเทศเพื่อติดตามงานเป็นระยะ ๆ เพื่อการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ชัดเจน เมื่อบุคลากรย้ายจะได้ ทำงานได้ต่อเนื่องอย่างราบรื่นต่อไป และสอดคล้องกับ จันจงค์ พรหมหลวง (2560) กล่าวว่า การจัดองค์กรหรือการแบ่งกลุ่มงานนั้นควรแบ่งให้ชัดเจนเพื่องานที่จะไม่ทับซ้อนกัน มีการทำงาน อย่างต่อเนื่องและทุกคนสามารถทำต่อกันได้ หากมีคนใดคนหนึ่งออกไป การที่ให้แบ่งกลุ่มงาน ก็เพื่อความชัดเจนในการติดตามงาน เพื่อให้มีผู้รับผิดชอบและสามารถที่จะช่วยเหลือกันได้ และ ในการนิเทศติดตามงานนั้นควรให้ความสำคัญและควรติดตามงานอย่างเป็นระบบ

การวางแผน

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานในด้านการวางแผน คือ การขาดการประสานสัมพันธ์ กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแนวทางการขับเคลื่อน ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย แนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา จัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน โดยสอดแทรกทั้งในการจัดการเรียนการสอน ทุกรายวิชา และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาตามลำดับอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิด การพัฒนาการเรียนรู้ระดับบุคคลและครอบครัว สามารถนำไปประยุกต์ใช้นำไปขยายผลสู่ครอบครัว และชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ การมีคุณธรรมเป็นกรอบในการปฏิบัติ

และการดำรงชีวิต สอดคล้องกับ พรทิพย์ วงसानถ (2560) ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนในการดำเนินงานในกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ นำชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ผู้ปกครองของเด็กเข้ามาช่วยในกิจกรรม เช่น การปลูกเห็ด การเลี้ยงปลาตก เป็นต้น เพื่อสนับสนุนแรงงานในการบริหารจัดการ ช่วยกันคิดพิจารณาครอบครัว พัฒนาชุมชน ควรให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในขั้นตอนสำคัญทุกตอน ดังคำให้สัมภาษณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ เอมอร ขวัญจ้อย (2560) กล่าวไว้ว่า การให้ผู้ปกครองหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานในงานเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ทำให้ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการช่วยเหลือกัน และทำงานร่วมกัน การสร้างโรงเรียน ผู้ปกครองก็มาช่วยเหลือสนับสนุนในด้านอุปกรณ์บ้าง สนับสนุนแรงงานในการสร้างบ้าง แล้วแต่ว่าใครจะมีอะไรที่พอจะช่วยเหลือโรงเรียนอีกบ้าง การเลี้ยงปลาตก เราได้ผู้ปกครองมีความเชี่ยวชาญในการเลี้ยงมาช่วยดูแล และให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านต่าง ๆ ซึ่งหาไม่ได้ในปัจจุบัน แนวทางที่จะให้ชุมชนเข้ามาทำได้หลายอย่างให้ครูช่วยเป็นกระบอกเสียง ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญชุมชนให้มากกว่าเดิม มองให้เห็นถึงศักยภาพของชุมชน ชุมชนนี้เป็นชุมชนที่ได้อยู่แล้ว เพียงแต่ต้องให้ความสำคัญกับชุมชนให้มากขึ้นเท่านั้นเอง สอดคล้องกับ จ่านงค์ พรหมหลวง (2560) กล่าวไว้ว่า ก่อนหน้านี้ชุมชนมีบทบาทอย่างมากในการจัดการเรียนการสอน การดำเนินกิจกรรมภายในโรงเรียน มีคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วมในงานต่าง ๆ ทำให้โรงเรียนเป็นที่รู้จัก และเป็นที่ยอมรับกันว่าโรงเรียนมีชุมชนที่เข้มแข็งคอยให้การสนับสนุนอยู่ การส่งเสริมการศึกษาโดยให้ชุมชนเป็นแรงผลักดันนั้นจะช่วยให้โรงเรียนมีศักยภาพมากขึ้น

ด้านการอำนวยการ

ในด้านการอำนวยการ ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ ผู้บริหารขาดการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ผู้บริหารจะต้องมีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจให้ร่วมมือหรือให้การสนับสนุน ควรให้รางวัล การให้ค่าตอบแทน การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนขั้น การให้เกียรติ ให้คำยกย่องชมเชย เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องเป็นผู้ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำเมื่อบุคลากรต้องการให้ช่วย เมื่อหมดกำลังใจหรือไปต่อไม่ได้ เพราะฉะนั้นแล้วผู้บริหารควรมีศิลปะในการ โน้มน้าวใจคน และสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรให้ได้ และพร้อมที่จะรับมือกับปัญหาไปพร้อม ๆ กับผู้ได้บังคับบัญชา จ่านงค์ พรหมหลวง (2560) กล่าวไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ พรทิพย์ วงसानถ (2560) ที่กล่าวไว้ว่าควรเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นมากขึ้น ให้กำลังใจในการทำงาน พุดชมเชยเมื่อบุคลากรทำงานได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ รู้จักกระตุ้นให้รู้จักจักรวรรค์และให้รางวัลบ้างตามโอกาส สอดคล้องกับที่ เอมอร ขวัญจ้อย (2560) กล่าวไว้ว่า ในระบบของข้าราชการ การให้แรงเสริม คือ การให้กำลังใจผู้ได้บังคับบัญชา การเลื่อนขั้น การพิจารณาความดีความชอบ ซึ่งการคัดสรรหรือ

คัดเลือกบุคลากรควรรู้หลักนิเทศกรรม หลักธรรมาภิบาล หลักความรู้คู่คุณธรรม มีการกำกับ ดูแล ส่งเสริมให้ครูได้ประพฤติปฏิบัติตามแบบแผนของทางราชการและจรรยาบรรณวิชาชีพ ทำให้เกิดความพึงพอใจ และตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. โรงเรียนควรจัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติงานของครู โดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวในการปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ของครู
2. ทางโรงเรียนควรมีการจัดประชุมปฏิบัติการเพื่อชี้แนะแนวทาง การบริหารงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับครูทุกคน เพื่อให้ครูได้ศึกษาและลงมือปฏิบัติอย่างเป็นประจำ เป็นนิสัย เพื่อนำไปใช้ปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีกับเด็กนักเรียนต่อไป
3. ทางโรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมการอบรมภายนอก ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในงานด้านต่าง ๆ เช่น การปลูกผักไฮโดร การทำบัญชีครัวเรือน และส่งเสริมให้ครูได้ทำอย่างเป็นปัจจุบันและมีการติดตามผล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อไป
4. ทางโรงเรียนควรสร้างแหล่งเรียน หรือศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียน ได้เข้าไปศึกษา สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้
5. ทางโรงเรียนควรจัดทำแผ่นพับ หรือจุลสารแจกภายในชุมชนเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์กิจกรรม โครงการ งานต่าง ๆ ของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จและโครงการ ที่ต้องการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม หรือผู้ที่มีความสามารถเข้ามาทำกิจกรรมร่วมกันภายในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามผลของผู้ที่เข้ารับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ศึกษาปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลที่นำหลักปรัชญาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เพื่อพัฒนาตนเอง ประสบความสำเร็จ

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2544). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *แนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กิติรัตน์ สีหพันธ์. (2550). *การจัดการความรู้เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน: กรณีศึกษาจังหวัดอุดรธานี*. อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- เกษม วัฒนชัย. (2549). *ปรัชญาแห่งเศรษฐกิจพอเพียง*. *วารสารข้าราชการ*, 51(6), 54.
- ขนิษฐา เป่าม่วง. (2554). *การบริหารงานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2549). *นานาคำถามเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- คัมภีร์ สุดแท้ และวิสัน จุมปาแฝด. (2551). *การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา*. *วารสารครุศาสตร์*, 6, 125.
- จ่านงค์ พรหมหลวง. (2560, 6 ตุลาคม). สัมภาษณ์.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2546). *การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง*. *วารสารเศรษฐกิจและสังคม*, 42, 41-47.
- ชูชัย สมितिไกร. (2549). *แบบวัดพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรและพฤติกรรมต่อต้านการปฏิบัติงาน*. เชียงใหม่: ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิตติมน ทองพิมพ์. (2551). *ผลการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้รายวิชาภูมิเศรษฐศาสตร์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณัฐพงษ์ ทองภักดี. (2550). *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: ความเป็นมาและความหมาย*. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์*, 47, 1-25.

- ถวัลย์ มาศจรัส. (2550). *การจัดการเรียนรู้ ตามปรัชญาพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง”*.
กรุงเทพฯ: ชารอักษร.
- นิศากร จันทร์แก้ว. (2549). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร
อุดมศึกษา พ.ศ. 2548 และแนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรอุดมศึกษา
พ.ศ. 2548*. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ประดิษฐ์ อุปรมย์. (2551). *พระราชดำริของโรงเรียนแก่นนำ โครงการเกษตรพอเพียง ในสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.
- ประสิทธิ์ แดงรัมย์. (2536). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปริญญ์ พิบูลสรารุช. (2551). *คลังหลวงกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ:
เพชรรุ่งเรืองการพิมพ์.
- พรทิพย์ วงसानาด. (2560, 6 ตุลาคม). สัมภาษณ์.
- พรธิดา วิเชียรปัญญา. (2547). *การจัดการความรู้: พื้นฐานและการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ:
เอ็กเปอร์เน็ท.
- พรนภา เอกนิพนธ์. (2551). *ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง กรณีศึกษาโรงเรียนปิยะมหาราชาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครพนม เขต 1*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พระมหาเกียรติศักดิ์ เทศบุตร. (2553). *สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัด
กรุงเทพมหานคร*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, ศูนย์วิทยบริการ, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์. (2545). *บทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น*.
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการ. (2550). *เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงอะไร*. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยพัฒนา.
- โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์. (2551). *หลักสูตรสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์.
- โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์. (2559). *หลักสูตรสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์.
- ลักขณา รอดสน. (2550). *แนวทางการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดทำหลักสูตร
สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น*. นครปฐม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2.

- วนิดา จันทศรี. (2539). *ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานกิจกรรมยุวกาชาดกับประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมยุวกาชาดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- วรภัทร ภูเจริญ. (2541). *แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีด.*
- วันชัย พลະไกร. (2550). *ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา บ้านตำบลแม่ ตำบลม่วงสามสิบ อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.*
- วันทนา เมืองจันทร์. (2542). *วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สยามมิตรการพิมพ์.*
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2542). *การบริหาร หลักการ ทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.*
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และสมชาย หิรัญกิตติ. (2538). *การบริหารสำนักงานแบบใหม่. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.*
- ศุภชัย ยาวะประภาส. (2548). *การบริหารงานบุคคลภาครัฐไทย: การแสวงหาและสิ่งท้าทาย. กรุงเทพฯ: จุฑาทอง.*
- สมคิด บางโม. (2538). *หลักการจัดการ. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.*
- สมคิด พรหมจ้อย. (2542). *เทคนิคการประเมินโครงการ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- สมชาย ประวัตศิริชัย. (2543). *ประสิทธิภาพของการบริหารโครงการ โรงเรียนสีขาของผู้บริหารสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏเทพสตรี.*
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2526). *การบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.*
- สมพร เทพสิทธิ์า. (2549). *การเดินทางรอยพระยุคลบาท: เศรษฐกิจพอเพียงช่วยแก้ปัญหาความยากจนและการทุจริต ฉบับสมบูรณ์ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: กองทุนอริยมรรค.*
- สมศักดิ์ อมรศิริพงศ์. (2551, กรกฎาคม-ธันวาคม). *การวิเคราะห์การก่อเกิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารวิชาการราชภัฏตะวันตก, 3(1), 56-57.*
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). *เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร. กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี.*

- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา*.
กรุงเทพฯ: ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2549). *หลัก (ธรรม, ทำ) ตามรอยพระยุคลบาท*. กรุงเทพฯ: ดีการพิมพ์.
- สุริพร เอี่ยวถาวร. (2550). *การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้:
กรณีศึกษาโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์. (2550, มกราคม). การจัดการศึกษาตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง
ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช. *วารสารพัฒนาการเรียน
การสอน*, 1, 41-46.
- อดุลย์ สุขเจริญ. (2548). *ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญ
รุ่นใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อภิชัย พันธเสน. (2549). *สังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- เอมอร ขวัญจ้อย. (2560, 6 ตุลาคม). สัมภาษณ์.
- Desautel, R. A. (1978). Administrative role perceptions of north dakota elementary school
principals as related to selected dimension of administrative function. *Dissertation
Abstracts International*, 39(4), 42-A.
- Fayol, H. (1949). *General and industrial management*. London: Sir Isaac Pitman & Sons.
- Flippo, E. B. (1970). *Principle of personnel management*. New York: McGraw-Hall.
- Gulick, L. (1973). *Paper on sciences of administration*. New York: Institution of public
Administration.
- McCarthy, E. J. (1993). *Basic marketing: A global-managerial approach* (11th ed.).
Homewood, Illinois: Irwin.
- Morrisey, G. L. (1970). *Management by objectives and results, reading*. Massachusetts:
Addison-Wesles.
- Sherwin, R. (1974). Hedonic prices and implicit markets: Product differentiation in pure
competition. *Journal of Political Economy*, 82, 34-55.

- Smith, B. (1994). Teacher quality of work, life according to teacher: The school. *Dissertation Abstracts International*, 54(4).
- Terry, G. R. (1968). *Principles of management*. Illinois: Richard D. Irwin.
- Thompson, J. (1998). Strategic competency and measured performance outcomes. *Journal of Workplace Learning*, 10(5), 219-231.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ ผู้ให้ข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของ
โรงเรียนลอยสาขอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 คน

คนที่ 1 นางพรทิพย์ วงसानาด ครูสายปฏิบัติการสอน วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

คนที่ 2 นางอมอร ขวัญจ้อย ครูสายปฏิบัติการสอน วิทยฐานะชำนาญการ

คนที่ 3 นายจันทงค์ พรหมหลวง ครูสายปฏิบัติการสอน วิทยฐานะชำนาญการ

ภาคผนวก ข

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ ๖๒๑๘.๘/ ว.๖๑๘

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.เค้าโครงการวิจัย

๒. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้มีความเห็นชอบ ให้นิติระดับบัณฑิตศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์
ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ดังรายนามต่อไปนี้

นางมณฑิรา ศิริศรี มี รหัส ๕๖๕๕๐๒๑๔

งานนิพนธ์ เรื่อง: ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ เป็น ประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์
ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

ภารดี อนันต์นาวี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวี)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร ๐-๓๘๑๐-๒๐๕๒

โทรสาร ๐-๓๘๓๔-๕๘๑๑

(สำเนา)

ที่ ศธ ๖๒๑๘.๘/ ว.๖๒๑๐

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้มีความเห็นชอบ
ให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพ
เครื่องมือ ดังรายนามต่อไปนี้

นางมณฑิรา ศิริศรีมี รหัส ๕๖๕๘๐๒๑๔

งานนิพนธ์ เรื่อง: ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ชร สุนทรายุทธ เป็น ประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์
ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องดังกล่าว
เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิต
ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

ภารดี อนันต์นารี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นารี)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร ๐-๓๘๑๐-๒๐๕๒

โทรสาร ๐-๓๘๗๔-๕๘๑๑

(สำเนา)

ที่ ศธ ๖๒๑๘.๘/ ว.๖๒๑

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ค.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้มีความเห็นชอบ ให้นิติระดับบัณฑิตศึกษา
หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์
ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นางมณฑิรา ศิริศรีมี รหัส ๕๖๕๕๐๒๑๔

งานนิพนธ์ เรื่อง: ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ เป็น ประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์
ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

การดี อนันต์นำวี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.การดี อนันต์นำวี)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร ๐-๓๘๑๐-๒๐๕๒

โทรสาร ๐-๓๘๓๔-๕๘๑๑

ภาคผนวก ค

- แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
- แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ
- ผลการตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

*****

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหาร
สถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

2. แบบสอบถามมีตอนเดียวปลายปิด จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบสอบถามปัญหา
การบริหารงานสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน คือ

- 2.1 ด้านการวางแผน (Planning)
- 2.2 ด้านการจัดองค์กร (Organizing)
- 2.3 ด้านการจัดคนเข้าทำงาน (Staffing)
- 2.4 ด้านการอำนวยการ (Directing)
- 2.5 ด้านการควบคุม (Controlling)

ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำมาวางแผนพัฒนา
การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ ผู้วิจัย
ขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามโดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับปัญหาที่เป็นจริง
เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์
กรุงเทพมหานคร

มณฑิรา คีรีศรี

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

ข้อ	รายการ	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
1	ด้านการวางแผน มีการกำหนดนโยบายน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ในโรงเรียน					
2	มีการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่แผนปฏิบัติการ ประจำปี					
3	มีแผนงานด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงสู่การเรียนการสอน					
4	มีโครงการด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงสู่การเรียนการสอน					
5	มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของโรงเรียน ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
6	มีการบริหารอาคารสถานที่ของโรงเรียนที่สอดคล้องกับ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
7	มีการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง					
8	มีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริม การเรียนรู้เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง					
9	ด้านการจัดองค์กร มีการแบ่งกลุ่มงาน ผู้รับผิดชอบตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง					
10	มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยการนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นสาระเพิ่มเติม					
11	มีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับชั้น					
12	มีแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้					
13	มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ในการนำหน่วยการเรียนรู้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้					

ข้อ	รายการ	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
14	มีการศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
15	แผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มีคุณภาพ					
16	มีสื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างเพียงพอ					
17	ด้านการจัดบุคลากร มีแผนงาน โครงการการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนลอยสาย อนุรักษ์ตามหลักเศรษฐกิจ พอเพียง					
18	มีการจัดการประชุม/ อบรม/ สัมมนา/ ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการงานหน้าที่					
19	ติดตามผลการดำเนินโครงการ/ กิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการงานหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
20	นำผลการติดตามมาปรับปรุง/ พัฒนาการดำเนินโครงการ/ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการงานหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
21	ขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการงานหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
22	บุคลากรสามารถรับผิดชอบงานการปฏิบัติงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้					
23	บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ					
24	บุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม การพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง					
25	ด้านการอำนวยการ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและความโปร่งใส					

ข้อ	รายการ	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
26	ผู้บริหารสร้างแรงจูงใจในการทำงาน					
27	ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชามีความกระตือรือร้น					
28	ผู้บริหาร มีความเป็นผู้นำ รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน					
29	ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี					
30	ผู้บริหารเป็นหัวหน้างานที่มีประสิทธิภาพ					
31	ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะของความพอเพียง					
32	ผู้บริหารดำเนินงานโดยยึดหลักธรรมเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน					
33	ด้านการควบคุม					
	ผู้บริหารกำกับติดตามสถานศึกษาให้มีคุณลักษณะของความพอเพียง					
34	ผู้บริหารสามารถให้คำแนะนำ บุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้					
35	จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล ใช้วิธีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
36	นำผลการประเมิน มาปรับปรุง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
37	จัดแสดง/ เผยแพร่/ ประกวด/ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของนักเรียนที่เกิดจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้					
38	ติดตามผลและนำผลการติดตามมาใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
39	มีการรายงานการใช้งบประมาณกับหน่วยงานต้นสังกัด					
40	มีการรายงานผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง					

ขอขอบคุณค่ะ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

*****

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อสอบถามผู้เชี่ยวชาญในการหาข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขอให้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์เพื่อที่โรงเรียนจะได้นำไปพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนต่อไป

ชื่อผู้ตอบแบบสอบถาม.....ตำแหน่ง.....

1. ท่านคิดว่าปัญหาใดที่มีปัญหามากที่สุดในการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

.....
 .....
 .....
 .....

2. ในด้านการวางแผน ท่านเห็นด้วยหรือไม่ และมีข้อเสนอแนะอย่างไรกับปัญหาของการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง

.....
 .....
 .....

3. ในด้านการจัดองค์กร ท่านเห็นด้วยหรือไม่ และมีข้อเสนอแนะอย่างไรกับปัญหาของการแบ่งกลุ่มงาน ผู้รับผิดชอบตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

.....
 .....
 .....

4. ในด้านการจัดคนเข้าทำงาน ท่านเห็นด้วยหรือไม่ และมีข้อเสนอแนะอย่างไรกับปัญหาในเรื่องบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม การพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

5. ในด้านการอำนวยการ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ และมีข้อเสนอแนะอย่างไรกับปัญหาผู้บริหารในด้านของการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน

.....

.....

.....

.....

.....

6. ในด้านการควบคุม ท่านเห็นด้วยหรือไม่ และมีข้อเสนอแนะอย่างไรกับปัญหาในการจัดแสดง/เผยแพร่/ประกวด/ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของนักเรียนที่เกิดจากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณค่ะ

ตารางที่ 8 ผลการตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หาค่า IOC เรื่อง ปัญหาและ
ข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
ลอยสาขอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
28	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
32	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางมณฑิรา คีร์รัมย์
วัน เดือน ปี เกิด	26 เมษายน พ.ศ. 2526
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 12 ถนนรามอินทรา 34 แขวงลาดพร้าว เขตลาดพร้าว กรุงเทพฯ 10230
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2556	ครูผู้ช่วย โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ สำนักงานลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2558	ครู คศ.1 โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ สำนักงานลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544-2548	ครุศาสตรบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
พ.ศ. 2560	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา